

WESTERN

SANDAN'S
PLAVOKOSI INDIJANAC

ČESTEROVA BANDA

DŽ. BENTIN

BROJ 32

125 DINARA

ROTO
MILIJUNA
X-100

WESTERN

32

1986.

Dž. Bentin

Sandans – plavokosi Indijanac
ČESTEROVA BANDA

X-100

Naslov originala:
J. Benton:
THE PISTOLeros

Copyright by:
G. P. A. Miinchen

Urednik izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
G. STOJKOVIĆ

Izdaje i štampa: Novinska, izdavačka i štamparska radna organizacija »**DNEVNIK**«, OOUR »**IZDAVAČKA DELATNOST**«, Bulevar 23. oktobra 31 Novi Sad, telefon (021) 621-555. Broj žiro-računa: 65700-603-6350. Direktor **NIŠRO** »**DNEVNIK**«: **JOVAN SMEDEREVAC**; Rukovodilac OOUR »Izdavačka delatnost«: **ILJA VOJNOVIĆ**, Glavni i odgovorni urednik OOUR: **TODOR ĐURIĆ**, Urednik Redakcije knjiga: **MILORAD PREDOJEVIĆ**, Sekretar Redakcije: **ZDENKA KARABASIL**, Tehnički urednik: **JULIŠ ARVANITIDIS**, Korektor: **SAVA MALEŠEVIĆ**

Tiraž: 32.000 primeraka

Dž. Bentin

Sandans – plavokosi Indijanac

ČESTEROVA BANDA

Figura tog čoveka bila je, u Tek-sasu, gotovo svakodnevna pojava, bio je visok, širokih ramena; stomak mu je bio ravan, kukovi uski, a noge duge i pomalo krive od neprestanog jahanja.

Pa ipak, kad je prolazio kroz hol hotela u San Antoniju, ljudi su se radoznalo okretali za njim i zagledali ga.

Pažnju je zapravo izazivalo njegovo lice: povijeni orlovski nos, tanke usne, visoke jagodice i jaka četvrtasta brada, bili su karakteristični za prerijske Indijance, kao i bronzana boja kože.

U jakom kontrastu sa svim tim bile su njegove plave oči i plava kosa, koja je u pramenovima visila ispod ulubljenog sombrera, sve do ramena.

Na sebi je imao kožnu košulju ukrašenu resama, obične smeđe pantalone i – mokasine.

Oružje koje je imao kod sebe ukazivalo je na to da je u svako doba spreman da se bori svim sredstvima. O pojasu, u futohli, stajao mu je armijski kolt, zatim, u odgovarajućim koricama, veliki bovi-nož sa sečivom dugim četrnaest cola, pa sekira sa kratkim držanjem okačena o pojas. Takvu sekiru su belci nazivali – tomahavk.

Takva oprema, neobična čak i u gradu kakav je San Antonio bio u jesen 1877. godine, kada je u njemu bilo bezbroj avanturista, revolveraša i bandita, ipak je izazivala posebnu pažnju.

Sandans je osećao poglede muškaraca i žena koji su bili u foajeu, ali nije obraćao pažnju na njih. Bio je navikao da ga svi gledaju, gde god da se pojavi.

Brlim, gipkim koracima, popeo se uz stepenice. Na prvom spratu,

skrenuo je desno, pronašao vrata koja je tražio, i pokucao na njih.

– Ko je? – pitao je glas iz sobe.

– Džim Sandans.

Vratima su se približavali koraci. Sandans je čekao. Njegov desni palac bio je zadenut u pojas, u blizini drške kolta.

Vrata se otvorila.

Čovek koji se pojavio zagledao je Sandansa, posmatrajući ga odozgo prema dole. I Sandans je posmatrao njega.

Iako je bilo toplo, taj čovek je na sebi imao tamno odelo i vuneni džemper, ispod kog se videla bela košulja ukrašena čipkom. Sve to je upotpunjavala sivljena kravata.

Bio je otprilike Sandansovih godina, takode vitak, ali nešto nižeg rasta. Lice mu je bilo prilično lepo, mada pomalo blede, a kosa crna i gusta, namazana pomadom.

Sandans je odmah pomislio da takav izgled i odeća ni u kom slučaju ne znače da je taj čovek i odgovarajuće fin. Delovao je energično, po licu bi se reklo i inteligentno i nimalo bezopasno.

Došavši k sebi o iznenađenja, čovek se ljubazno nasmešio i rekao:

– Gospodine Sandans, drago mi je što vas vidim. Zovem se Mark Ransom. Molim vas, udite.

Stao je u stranu, i Sandans uđe u sobu. Odmah je primetio da Ransom nije iznajmio običnu hotelsku sobu nego specijalni apartman. Sada su se nalazili u salonu.

Ransom mu pokaza na jednu fotografiju pored okruglog stola nasred salona:

– Sedite. Prevalili ste dug put i pretpostavljam da biste rado popili koji gutljaj dobrog pića. Na sreću, ovde u hotelu ima i leda...

Sandans je i dalje stajao i osvrtao se.

– Sami ste ovde? – upitao je.
Ransom se nasmeja.
– Da. Sam sam – odgovori.
– Imate li nešto protiv da se lično uverim u to? – insistirao je Džim Sandans.

Nije sačekao odgovor. Odmah je krenuo u obilazak velikog apartmana. Najpre je došao do vrata koja su povezivala salon sa spavaćom sobom. Ruka mu je još uvek bila pored revolvera.

Malo kasnije se vratio do Ransomu i rekao:

– Da, želeo bih da popijem nešto žestoko. Najbolje viski sa vodom i ledom.

– Oprezni ste – zaključio Ransom. – To mi se dopada. Doduše, tako su mi vas i opisali.

Sandans sede, a Ransom pride stolu na kom su stajale boce, čaše i jedan metalni sud sa komadićima leda. Napunio je, viskijem i vodom, dve čaše, a zatim u njih stavio led.

– U mom zanatu opreznost je veoma važna, i da budem iskren, isplati se... Dakle, da predemo na stvar. Vaše pismo me je našlo u Del Riju. Bio sam na putu prema Igl Pasu, a San Antonio je odatle prilično daleko. Međutim, vi ste mi napisali...

– Znam šta sam vam napisao – prekinuo ga je Ransom. – Ponudio sam vam posao koji će vam doneti prilično novca... Ili, možda se varam?

Otpivši gutljaj viskija, Sandans hladno reče:

– Volim novac.

Ransom se zavalio u fotelju i stade da posmatra neobičnog gosta. Nije pio, samo je držao u ruci čašu sa viskijem.

– O novcu ćemo pričati kasnije – rekao je. – Dozvolite mi da najpre ponovim ono što znam o vama. Ako pogrešim, slobodno me prekinite i ispravite. Dakle, vaš otac je došao iz Engleske, bio je crna ovca svoje porodice. Lovio je dabrove, a potom se pridružio Čejenima i oženio se kćerkom njihovog poglavice, odnosno vašom majkom. A vi ste, kad ste odrasli, postali čejenski ratnik, a i čovek koji za novac obavlja razne zadatke.

– Dobro ste obavješteni – priznao je Sandans.

– Nikolas Sandans... To ime je uzeo vaš otac, pošto je bio prvi belac koji je sudelovao u Sandans' ceremoniji Čejena. Kasnije je postao trgovac i svuda vas je vodio sa sobom. Putovali ste zajedno, i tako imali prilike da upoznate razna plemena i da živite među njima. Bili ste kod Apača, Sijuksa, Komanča pa čak i Jakija, u Meksiku. Znate njihove jezike, poznajete njihove običaje, i svi ti Indijanci vas prihvataju i poštuju.

Sandans ga je slušao odsutno, samo s vremena na vreme klimnuvši glavom, u znak da je tačno ono što Ransom govori. Čudio se što je taj čovek tako dobro obavješten o njemu, pa je čak znao i to kada će Sandans biti u Del Riju, pa je tako isplanirao svoje pismo upućeno njemu.

Po svemu sudeći, Ransom je bio sa istoka, i, ako je suditi po izgledu, nije bio siromah. Naprotiv, Sandansu se činilo da on zaudara na novac.

– Izgleda da naširoko ne postoji čovek koji tako dobro poznaje Indijance kao vi – nastavio je Ransom.

– Bili ste savetnik i izviđač u armiji, ali, navodno, borili ste se i protiv armije, na strani Indijanaca...

– Ja sam poluindijanac – mirno je odgovorio Sandans. – To znači da sam i belac i Indijanac istovremeno. Bezbroy puta sam pokušavao da pronadnem način da u ovom kraju belci i Indijanci žive složno, jer sam imao utisak da je zemlja dovoljno velika za sve njih, ali...

Slegnuo je ramenima.

Ransom ga je posmatrao pažljivo. Sada je i on otpio jedan gutljaj viskija.

– Ali, ispada da ta zemlja nije dovoljno velika da bi na njoj, u miru, živeli i jedni i drugi – dopunio je Sandansovu misao. – Indijanci su bili potisnuti i izgledalo je da će se okončati rat sa njima. Kasterova smrt je ujedno bila i poslednja pobeda Indijanaca. Od bitke kod Litl Big Horna prošlo je nekoliko godina. Čejeni žive u rezervatima, kao i većina Sijuksa. Samo su

*) Sundance (engl.) – Sunčeva igra

se Bik Koji Sedi i nekolicina njegovih pristalica povukli u Kanadu. General Kruk je potukao Apače, a Mekenzi je siguran da je sredio Komanče. Na taj način su borbe silom ugušene i sada nema sumnje u to ko je pobednik. Možda će biti još nekih pobuna, ali prošli su dani slabode za Indijance i njima zauvek predstoji da žive u rezervatima. Sve dok ih bude u ovoj zemlji.

Sandans ga je ćutke slušao. Čekao je da Ransom završi priču.

— To znači — nasmejao se elegantni čovek — raspršio se vaš san da belci i Indijanci zajedno, u miru, žive na ovim prostranstvima. Tako nešto više nije moguće.

Sandans je zaustio da kaže nešto, ali ga je Ransom preduhitrio:

— Dozvolite mi da kažem još ponešto... Sandanse, vi niste običan melez. Vaš otac je bio školovan i svoje znanje je preneo na vas. Tako ste bili u toku svega što se događalo. Znali ste da ne može sve da počne i da se završi na bojnom polju, nego da mnogo toga zavisi i od Vašingtona, od Bele Kuće. Angažovali ste jednog advokata koji zastupa prava Indijanaca i može da utiče na kongresmene pri donošenju raznih odluka koje se tiču Indijanaca. Naravno, za to je potrebno mnogo novca. Vi ste ga nabavljali, zarađivali, sticali na način na koji ste smatrali da to možete i smete učiniti.

On pokaza na Sandensovo oružje.

— A taj način je... oružje. Baratajte i indijanskim oružjem, čak ste na tom polju veliki stručnjak, i, koliko znam, niste jeftini. Preuzimate, uz veliku novčanu naknadu, zadatke koji će, kada ih završite, druge osloboditi problema.

— Tako je.

— Dosad ste zaradili mnogo novca takvim svojim »radom« ali mi je poznato da vam od svega toga ništa nije ostalo.

— I to je tačno.

— Ono bure u Vašingtonu kao da nema dna, samo guta novac, a sa Indijancima je isto kao da niste dali ni cent. Kapital koji ste žrtvovali nije ništa drugo do kap vode u moru, mislim u odnosu na ono što su mogli da daju razne banke,

uprava železnice i špekulanti sa zemljom, da bi Indijance potisnuli u rezervate ili ih potpuno istrebili.

Sandans još nije mogao da dokuči šta je svim tim Ransom hteo da kaže i, uopšte, šta je hteo od njega; zašto mu je držao to predavanje?

Medutim, čovek je bio u pravu.

Za dvanaest godina, otkako se završio građanski rat, dogodilo se promena kao u jednom čitavom veku.

Na početku tog razdoblja Indijanci su imali zemlju od Misisipija do Kalifornije. Sada, nakon bezbroj masakra i od strane belaca prekršenih ugovora, ostalo im je samo ono što su im belci »velikodušno« poklonili.

Za sve to vreme Sandans je doživio da gleda kako propada njegov trud, da sve ono što je činio, preduzimao, pregovarao, potpisivao, rizikovao — da je sve to otišlo unepovrat nije imalo nikakvog rezultata.

Pa ipak...

— To sve ne znači da ja odustajem od svog posla — čvrstim glasom je rekao Sandans. — Naprotiv. Nastavljam isto onako predano i s nadom, kao i ranije. Ništa me nije obeshrabrilo. I dalje ću, kao i do sada, nastojati da utičem na Vašington i kongresmene; agencija zadužena za pitanje Indijanaca obećala je što-šta i jasno mi je da je potrebno mnogo novca kako bi se ta obećanja ispunila, odnosno kako Indijanci ne bi po ko zna koji put bili prevareni. Dakle, vi mi nudite neki posao, pod ugovorom i spremni ste da platite mnogo. Zapravo, sami ste mi pisali o tome, Ransome...

— Da, pisao sam vam o tome. Nudim vam novca verovatno više od svih onih za koje ste ranije radili.

Kako vam se dopada suma od pedeset hiljada dolara?

Radoznalo je posmatrao Sandansa; ovaj je osećao kako mu srce jače lupa. Medutim, lice mu je ostalo bezizražajno i nije pokazivalo nikakvu ushićenost zbog pomenute sume.

Kao uzgred, sasvim mirnim glasom je rekao:

— Da, za pedeset hiljada dolara mogu da kupim neke ljude u Vašingtonu, koji će se zalagati za prava Indijanaca. Dakle, šta treba da uradim da bih zaradio taj novac?

— Ništa. Baš ništa. Upravo je u tome stvar — odgovorio je Ransom.

— Ne razumem — oštrim glasom je rekao Sandans. — Nisam valjda jahao sto milja da bih stigao ovamo i igrao se žmurke?!

Ransom se uozbilji.

— Uveravam vas da ni ja nisam potegao ovamo čak iz Vašingtona da bih se našalio sa vama — rekao je. — Tu sam da bih vam ponudio pedeset hiljada dolara gotovine, a kao protuuslugu tražim od vas da napustite Sjedinjene Države, da otputujete u Evropu, Južnu Ameriku, ili bilo kuda, samo da se više ne vraćate na ovo tle.

Nekoliko minuta vladala je napeta tišina.

Dugo su se Ransom i Sandans gledali, a onda je ovaj drugi dubuko uzdahnuo.

— U redu — rekao je — sad znam ko ste i ko vas šalje.

— Zaista?

— Zaista! — oštrim tonom je odvratio Džim Sandans. Nije ni pokušavao da potisne svoj gnev. — Dolazite od Protivindijanskog kružoka!

Ransom zavrte glavom, napravi tužan izraz lica i zakoluta očima.

— Uh, to je užasan naziv, Sandanse. Iznenadujete me...

Sandans se nasmeja ironično.

— Užasna je ta organizacija! — viknuo je. — Ona okuplja same lešinare, sastoji se od političara koji su svoje šape umešali u poslove Indijanske agencije, koja tu i tamo još i brine o pravima Indijanaca. Treba da bude osnovano još niz rezervata i indijanskih agencija, kako bi se koliko-toliko olakšao život tim obespravljenim ljudima. Vlada u Vašingtonu je spremna da izda velike pare kako bi sve to funkcionisalo, a Protivindijanski kružok hoće da uzme u svoje ruke glavnu agenciju i da sam određuje pravila, naravno, na štetu jednih Indijanaca! Profit bi bio ogroman, jer bi se prisvojilo novac koji vlada namerava da da za rezervate i agencije, a u tom slučaju bi Indijanci otišli bestraga!

Ransom je postajao sve bleđi.

— Preterujete... — rekao je tiho.

— Nije tačno da preterujem! Poznato mi je da indijanski agent, kog neko podmiti, a to rade najčešće političari okupljeni u Protivindijanski kružok, veoma brzo postaje bogat i više ništa ga se ne tiče. Kupujete, jednog po jednog, umesto njih obavljate poslove, ali u svoju korist a ne u korist Indijanaca. Novac, naravno, prisvajate, a ni na pamet vam ne pada da ga date za ono za šta je namenjen. Takođe prodajete zemlju Indijanaca, a njih jednostavno ubijate! To je zločin najgore vrste! Ubistva i pljačke, i to ne samo Indijanaca nego i sopstvene vlade. Kružok pretvara indijansku agenciju pri vladi u ogroman sanduk pun zlata, kojim se služe članovi Kružoka!

Ransom se naglo podiže.

— Ne želim da i dalje razgovaram s vama ovim tonom — rekao je. Po njemu se videlo da je iznerviran. Nekolicina ljudi iz Vašingtona, koji rade u resoru Indijanaca, dali su mi nalog da porazgovaram sa vama. Vaš advokat i vaša prijateljica Barbara Kolfaks već su postali dosadni i opterećuju nas. Ako im više ne budete slali novac, ništa neće moći da preduzmu...

— Vi, znači, hoćete da me ucenite da bih vam prepustio Indijance na milost i nemilost?

— Ne morate vi meni nikog prepustiti, a o uceni nije bilo ni reči — pobunio se Ransom. — Da se izrazim ovako: mi smo zainteresovani za vašu dobrobit. Niko se nije duže, požrtvovanije i hrabrije zalagao za Indijance i njihova prava kao što ste vi to činili. Sada bi trebalo da se odmorite malo. Recimo da bismo želeli da vas nagradimo za vaš trud.

Lagano je prišao prozoru i pogledao napolje. Sandans je, stojeći, uzeo svoju čašu i ispio viski, gledajući u Ransomova leđa.

Ne okrećući se prema njemu, Ransom je nastavio:

— Znamo o vama mnogo više nego što bi to vama bilo pravo. Tako, na primer, ne samo da znamo o vašoj vezi sa Barbarom Kolfaks nego i to kako je ona otpočela. Pre nekoliko godina je stari Kolfaks tada uspešan bankar i vlasnik želez-

nice, odlučio da vam, naravno uz dobru naknadu, poveri zadatak koji se sastojao u tome da mu vratite ćerku koja se, nakon jednog putovanja u Santa Fe, izgubila. Pronašli ste je kod Čejena, vratili je njenom ocu, uzeli novac, a potom pomogli devojci da se vrati Čejenima. Tako reći, prevarili ste starog Kolfaksa.

— Ja sam ispunio svoj zadatak: Kolfaksu sam vratio ćerku, živu i zdravu. Međutim, ona je želela da živi među Čejenima, jer su je prihvatili kao svoju; njoj je bilo dosta civilizacije i lažnih osmeha svog oca i maćeha, koji je zapravo i nisu voleli. Sama je želela da se vrati među Indijance, a pošto je bila punoletna i samim tim slobodna da odlučuje o svojoj sudbini, nisam imao razloga da odbijem njenu molbu da joj pomognem. Zato je smešno što pominjete neku prevaru. Dakle, zadatak je obavljen s moje strane, a njena je bila stvar što je dobrovoljno napustila oca i njegovu kuću.

— Pa, tako je... — promumlao je Ransom. Okrenuo se prema Sandansu i nasmejao se. — Postala je vaša devojka, vi zapravo živite sa njom, ali vam ne pada na pamet da se venčate — govorio je Ransom.

Njegov glas je zvučao podmuklo i neiskreno, pa Sandansu odjednom pade nešto na pamet. Slutio je razlog Ransomovog skretanja razgovora na Barbaru Kolfaks.

— Ransome — počeo je tiho, pretećim glasom — ako vi i vaši ljudi pokušate da učinite nešto Barbari...

Ransom se uozbilji.

— Niste me dobro razumeli, Sandanse. Nije to bila pretnja da će se toj ženi nešto dogoditi.

Sandans je hteo da mu kaže nešto, a Ransom je odmahnuo rukom i nastavio:

— Čekajte da završim... Pošto je prihvatila indijanske običaje, pristala je da bude vaša skvo, a to ne podrazumeva venčanje. No, to je vaša i njena stvar, mada pretpostavljam da bi to kod nekih službenika u Vašingtonu, kad bi saznali, izazvalo prezir i ko zna kakve posledice. Priznaćete, taj odnos ne samo što je čudan nego je zaista nedosto-

jan... Hteo sam nešto drugo da kažem; znamo da ste vi i ta žena bili kod Litl Big Horna kad je Kaster bio masakriran, a bili ste sa Čejenima. Takode nam je poznato da ste vi i Kaster dugo bili u zavadi, te možemo pretpostaviti da je jedan od Indijanaca, koji su učestvovali u toj poslednjoj Kasterovoj bici, bio plavokos. Kad bismo to mogli i dokazati, mi vam, Sandanse, ne bismo nudili novac nego zatvorsku ćeliju i konopac oko vrata. To važi i za vašu prijateljicu. O tome bi trebalo dobro da razmislite pre nego što odbijete moju ponudu. Ako bi iskrsla istina, ona koju mi pretpostavljamo da znamo, dakle ako bi makar i jedan jedini Indijanac posvedočio da ste učestvovali u ubistvu generala Kastera, sa pravom bismo mogli progoniti i vas i onu ženu, sve do smrti. Nemojte nas primoravati da tražimo dokaze.

Sandans je stajao nepomično i pustio Ransoma da izgovori bujicu neprijatnih reči.

Ransom se nakašljao i primorao sebe da se ljubazno osmehne, kao da upravo nije izgovorio one reči. Odjednom je nastojao da njegov glas zvuči blago.

— Nismo mi osvetoljubivi — rekao je gotovo nežno — a ni general Kaster nas ne zanima više.

— Pa, onda?

— Mi smo poslovni ljudi, a tako bi i vi, Sandanse, trebalo da gledate na stvari: kao na posao. Vi nemate novca, nema ga ni Barbara Kolfaks, pošto joj je otac finansijski propao a potom umro. Čejeni su digli ruke od borbe, a vi ste ženu poslali u Vašington, da bi pomogla vašim ljudima tamo, oko indijanskih prava. U međuvremenu, vi pokušavate da zaradite neki bedni dolar iznajmljujući svoje veštine, rizikujete život samo da biste zaradili toliko da preživite... Istovremeno, vaša devojka, ili žena, kako hoćete, miljama je daleko od vas...

Ransom se vratio do stola i uzeo u ruke svoju čašu sa viskijem. Sve to vreme ga Sandans nije ispuštao iz oka.

Značajnim glasom je rekao:

— Zar ne mislite da je krajnje vreme da se ostavite Indijanaca i da se posvetite toj ženi? Pretposta-

vimo da se nešto dogodi sa vama. Sta će biti sa njom? Zar ozbiljno mislite da bi neki muškarac, koji ima malo mozga u glavi, oženio devojku koja je živela u divljem braku sa jednim melezom?

U dva koraka se Sandans našao iza Ransomovih leđa. Zgrabio ga je za okovratnik, levom rukom, a desnu je spustio...

— Zna li šta vam držim na stomaku, Ransome? — upitao je hladnim glasom. — Nož sa sečivom dugim četrnaest cola! Gorim od željem da vas ubijem!

Ransom počeo da grabi za vazduh, jer je, što od straha, što od Sandansovog stiska, jedva disao.

— Sandanse... — stenja je. — ... za ime sveta... nećete valjda...

Sandans ga pusti i ustuknu, a Ransom pade na naslon, teško dišući. Još je zurio u veliki nož, koji je Sandans upravo sklanjao u korice.

— Ako imate još nešto da mi kažete — rekao mu je Sandans — učinite to odmah. Ali, nastojte da u ta vaša odvrtna usta ne stavljate i ime jedne Barbare Kolfaks!

Ransom je bio zbunjen. Nije više delovao onako samouvereno kao malopre.

Ipak, brzo je došao k sebi i smogao hrabrosti da kaže:

— Pa, lepo... Bila je to moja krivica... Znao sam da ste opasni, na to su me upozorili oni koji vas poznaju bolje nego ja. Trebalo je da ih poslušam, da biram reči...

Ispio je čašu, naiskap, kao da mu je viski potreban umesto leka, i odložio čašu.

Pogledao je u Sandansa i slegnuo ramenima. Ovaj ustade i zagleda se u njega.

Ransom je nastavio:

— Bez obzira na to što nisam bio naročito taktičan kad sam vam rekao neke stvari, Sandanse, u suštini sam bio u pravu. Dakle, pokušali ste da uradite nešto, i to vam nije uspelo. Zašto ste toliko uporni u nastojanju da nastavite tu aktivnost? Pretpostavimo da ja povisim iznos svoje ponude. Naravno, prethodno bih morao da se posavetujem sa ljudima iz Vašingtona. Šta mislite o sedamdeset i pet hiljada dolara?

Sandans ga je gledao ravno-dušno, ne rekavši ništa. Ransom je pričao dalje:

— S toliko novca biste Barbara i vi mogli da otpočnete nešto. Mogli biste se, za početak, venčati. Zatim, otputovati u Južnu Ameriku. Južnije od El Pasa nisu sitničavi u pogledu Indijanaca, kao što je to kod nas slučaj. Kupili biste ranč, a ostatak života biste vi i vaša žena mogli provesti u miru i blagostanju...

— Već prilično dugo nisam imao vesti iz Vašingtona — rekao je. — Ali, bez obzira na to šta moj advokat i Barbara rade, u svakom slučaju ste i njima i onima koji im pomažu ulili strah u kosti. U to sam siguran.

Ransom zavrte glavom.

— Ne brinite — reče. — Nismo im učinili ništa, ali ćemo sa njima lakše naći zajednički jezik nego sa vama. Ako vi pristanete na ponudu, s njima nećemo imati teškoća. A ja ću vam reći šta oni trenutno rade: zahtevaju da vlasti sprovedu istragu, putem Kongresa, što je, priznaćete, veoma neugodno. Ostvarenje naših planova time bi bilo odloženo, ili veoma poremećeno, a mi to ne bismo hteli dozvoliti. A ni vi ne možete daveka da nas zadržavate, za to smo suviše jaki u odnosu na vas i mali broj vaših pristalica. Ako imate imalo razuma, priklonite nam se, saradujte sa nama. Sedamdeset i pet hiljada! Lično na sebe preuzimam garanciju da će vam novac biti uručen. Samo mi dajte reč da ćete zajedno sa Barbarom Kolfaks napustiti zemlju i da se nećete vraćati! Odmah posle date reči dobili biste polovinu te sume, a drugu biste primili na mestu na kom se skrasite.

Sandans je ćutao dok ga je Ransom gledao začuđeno, ne znajući šta da misli o njemu.

— Pa to je ogromno bogatstvo, Sandanse! — uzviknuo je Ransom. — Potrebno je samo da mi date reč i za dva minuta ste van ove prostoriје!

Sandans se zagledao u Ransomu. Posmatrao ga je ćutke, stisnutih zuba, skoncentrisanih misli. Pokušavao je da ovlada svojim osećanjima.

Ransomove reči su na njega uticale mnogo više nego što je Sandans pretpostavljao da bi mogle uticati. To nije želeo da prizna ni sebi, a kamoli Ransomu.

Godinama je svu svoju snagu, svoje srce, novac — sve što je imao — davao samo Indijancima ili za njihovo dobro i, to je samome sebi morao priznati, sada je od svega bio pomalo sit, tim pre što nije bilo rezultata.

Ponekad bi ga uhvatilo beznade i pomislio bi: neka ide sve bestraga, šta mi vredi i trud i rizik, kad sve što preduzimam pada u vodu.

Ransomov predlog je bio mnogo privlačniji nego što su to obojica pretpostavljali.

Pa ipak, Sandans tu ponudu nije mogao da prihvati.

Indijanci, koji su zaista bili izgubili rat i više nisu bili u stanju da se bore protiv ponižavanja i napada od strane belaca, niti su mogli da postignu bolje uslove života, sada su bili u situaciji da im je Sandans bio potrebniji nego ikada ranije.

Trikovi kojima se služila vlada i sve ono što je preduzimala, poglavcima više nisu bili jasni ni predvidljivi. Indijancima je bila potrebna pomoć, i ako ih sada i Sandans napusti, niko im neće pomoći.

Sandans duboko udahnu vazduh.

— U redu, Ransome — rekao je najzad. — Evo moga odgovora: nosite se do davola! U sam pakao!

Okrenuo se i pošao prema vratima.

Ransom skoči.

— Sandanse! — viknu.

Sandans zastade i pogleda ga preko ramena; njegova desna ruka već je bila na bravi. Ransom je bio veoma ljut. Ipak, nastojao je da mu glas bude blag kad je govorio:

— Radije razmislite još jednom pre nego što izadete odavde. Pazite, vreme prolazi, vi sigurno ne postavite mladi, to vam je jasno. Verovatno ste još uvek veoma brzi pri potezanju, ali revolveraši su kao bokseri... Bokser vaših godina nikako ne može da se suprotstavi mladom, ili su mu bar šanse veoma male...

Sandans nije rekao ništa, dok se Ransom smeškao usiljeno. Po

očima mu se videlo da je veoma ozbiljan.

— Da li ste ikada razmišljali o tome — počeo je opet — da ćete se jednoga dana sukobiti sa mladim, veoma jakim i istreniranim revolverašem? Odlučujući bi bili njegovi sačuvani živci, možda i bolji vid, brže reakcije... Takvih u Teksasu ima mnogo. I, većina preuzima poslove za nekoliko dolara. Ako smo spremni da damo više, dobićemo najbolje mlade Teksašanine. Razmislite, Sandanse. Svakako vam je menjanje mesta boravka milije nego smrt. Ovako ili onako, ljudi će sprečiti vaše dalje intervencije u vezi sa Indijancima.

Sandans ga je posmatrao sasvim mirno.

Odjednom, Ransomova ponuda mu nije izgledala onako privlačna kao malopre.

Ransomova pretnja mu je olakšala donošenje odluke, pomogla mu da ne uradi nešto zbog čega bi se kasnije kajao. Gotovo da mu je bio zahvalan zbog toga.

Sandans se nasmejao.

— U pravu ste, Ransome — rekao je ironično. — Tačno je sve što ste rekli. Ukoliko pronađete besnog psa kog biste napuđali protiv mene, slobodno ga pustite. Rizik preuzimam ja.

Ovoga puta je izašao...

2.

O gredu je bio privezan apaluzapastuv, dugonog, mišićav. Strpljivo je čekao svog gospodara.

Godinama je Sandans jahao istog takvog pastuva, ali je jedna životinja nastradala prilikom bitke kod Liti Big Horna.

Mladi pastuv je bio sličan Sandansovom Sokolu, čak je i on poticao iz istog uzgajališta.

Sandans pomilova životinju po njušci, odveza je od grede i pogleda unaokolo. San Antonio su smatrali glavnim gradom kauboja, jer su oni tu ostavljali svoja stada, koja su iz Teksasa gonili prema severu, železnicom, u Kansas.

Ako Ransom zaista traži nekog kog bi potplatio da likvidira Sandansa, onda ga je mogao naći samo ovde.

Sandans nije sumnjao u Ransomove reći da će on to i učiniti.

Jedino je bilo pitanje da li će Protivindijanski kružok možda predložiti manje spektakularan način da se oslobodi opasnog borca za prava Indijanaca.

Za Kružok milioni nisu bili važni; njegovi članovi su bili spremni da plate svaku cenu, samo da se oslobode onih koji su se još usuđivali da ometaju istrebljivanje Indijanaca.

Ali, smetao im je Sandans, kao i njegov glavni čovek za vašingtonske veze, njegov advokat. U trenutku kad taj čovek ostane bez novca i potpore, moraće dići ruke od daljeg posla.

Sandans proveri vinčesterku u skabardu, pogleda prtljag iza sedla, a onda pojaha pastuva, zdesna, kao pravi Indijanac, i upravi ga prema sredini puta.

Odlučio je da ubuduće bude oprezniji.

Zapadno od Misurija niko ne bi ostao živ ako ne bi stalno motrio na sve strane, a put prema Igl Pasu bio je samo tanka traka u džungli koja je, bukvalno, bila ispresecana raznim malim i nepreglednim kanjonima.

Sandans potera konja prema zapadnom izlazu iz grada, prema reci Rio Grande.

Još pre nego što je sunce zašlo, Sandans je podigao sebi noćni logor, malo dalje od puta, u jednom gustišu.

Sve oko vrvelo je od poludivljih goveda, koja su bila plašljiva, ali bi, za razliku od njih, nekoliko bikova bili sigurno opasni za čoveka.

Stoga je Sandans, kad je sjahao i privezao konja za drvo, stavio pušku nadohvat. Potom je zapalio vatru i ispekao parče mesa.

Pošto je jeo, popušio je cigaretu i zagasio vatru.

Umotao se u ćebad, pušku stavio pod ruku, a opasač sa koltom, municijom i tomohavkom skinuo i okacio o rog sedla.

Sedlo je koristio kao jastuk. Njegov konj bio je pouzdaniji od psa. Za šest meseci, koliko ga je Sandans imao, uspeo je da ga izdresira tako da on nikog ne pusti u njegovu blizinu.

Ako je trebalo, znao je i da ujeda, a specifičnim njištanjem je davao znak svom gospodaru da nekog ima u blizini.

Inače, kad bi mu se približio neko nepoznat, pastuv bi se obilato koristio zubima i kopitama.

Iako Sandans obično nije patio od nesanice, ovoga puta mu, osim galame koju su stvarala divlja goveda i zavijanja kojota, smetale i sopstvene misli.

Stalno se vraćao na razgovor sa Ransomom.

Ogromno pleme Čejena, u kom je odrastao i osećao se njegovim pripadnikom, najpre se svelo na trećinu. Kasniji ratovi i bolesti su ga desetkovali, a američka vojska je danonoćno pazila na to da se neko od Čejena ne vrati na svoju sopstvenu zemlju i lovišta. Jer, tom teritorijom je sada vladala železnica, bili su doseljeni beli ljudi, pa za Indijance nije bilo mesta. Za kratko vreme, na zemlji koja je oduvek pripadala Indijancima, podigla se pruga, nikli su gradovi, kampovi kopača i ispirača zlata i rudarska naselja. Svuda je bilo farmi i rančeva, i ništa nije ukazivalo na činjenicu da ta zemlja zapravo ima svoje vlasnike i da su oni bukvalno oterani, ubijeni, ili pobedeni i zastrašeni.

Nije više bilo čopora bivola kojim su se Indijanci prehranjivali. Belci su se potrudili da ih istrebe, kako Indijanci ne bi imali šta da jedu, da bi, na kraju, umrli od gladi.

Sandans, sam sa svojom puškom i ostalim oružjem, nije mogao da pobedi tu veliku državnu vojsku. Nije mogao da vrati Indijancima ono što je jednom već oduzeto, ali je zato mogao da im pomogne na svoj način: Indijanci će, verovatno, kad-tad morati da se predaju, ali je Sandans želeo da se taj trenutak odloži. Takođe, Sandans je želeo da ima dovoljno novca da ih spase gladi onda kada belci budu mislili da su konačno postigli svoj cilj da ih, izmučene gladu i bolestima, sasvim istrebe.

Zato je Sandans i krenuo u Igl Pas.

Pokajao se što je sa svog puta skrenuo stotinak milja da bi se sreo sa Ransomom i pregovarao sa

njim, jer nije napravio posao, a izgubio je dosta vremena; no, nadao se da će u Igl Pasu proći bolje.

To malo mesto na reci Rio Bravo bio je njegov sledeći cilj. Predsednik jedne banke iz Igl Pasa pisao je Sandansu da želi da sklopi s njim interesantan posao.

Ne želeći da razmišlja o nečemu što mu inače predstoji a neizvesno je, Sandans se okrenuo na stranu, nameravajući da što pre zaspi, kako bi sledećeg dana bio odmoran i oran za nove napore.

Još pre nego što je izašlo sunce, Sandans je bio u sedlu. Njegov veliki pastuv je grabio prema Igl Pasu; Sandans je vinčesterku stavio preko sedla, da mu bude nadohvat.

Budno je motrio okolo.

Znao je da bi izbegao mnoge opasnosti kad bi jahao sporednim putem, ali je smatrao da je izgubio dosta vremena, a uz to njegov konj, kog je kupio tek pre šest meseci, nije bio još navikao na ovakav teren.

S obe strane puta bilo je gusto trnovito rastinje.

Prvih pet milja nije se dogodilo ništa, nije sreo čak ni zalutalo divlje goveče.

A onda se sa desne strane puta rastinje razredilo, da bi mesto ustupilo kaktusima i ogromnim stenama.

U međuvremenu, sasvim je sva-nulo, i Sandans je jasno video da put, nakon jedne milje, naglo zao-kreće. Pustio je konja da ide sasvim lagano. Nije želeo da u tako zago-netnu i oštru krivinu uđe naglo, ne znajući šta ga čeka.

Već u sledećem trenutku, kao da su hteli da potkrepe njegovu sum-nju, odjeknuli su hici.

Sandans naglo povuče uzdu, i nje-gov konj zastade.

Pošto je oslušnuo, Sandans je kon-statovao da su po sredi jedna vinče-sterka i jedan kolt. Čulo se kako je jedan konj bolno zanjištao, a onda se oglasila još jedna vinčesterka.

Sandans je čekao izvesno vreme, a onda je sjahao, odveo konja malo dalje, u gustiš, tamo ga privezao, a sam je otišao da vidi šta se događa iza okuke.

Pognut, četvoronoške se probijao kroz gustiš, ne obraćajući pažnju na to što mu je trnje kidalo odeću i paralo kožu. Jedino je čuvao ruke.

U međuvremenu, pucnjava je još trajala, tako da niko nije mogao čuti šum koji je Sandans izazvao svojim kretanjem.

Kad je stigao do okuke osetio je miris baruta. Potrbuške, došunjao se do ivice puta i sklonio se u po-veći grm.

Na drugoj strani, na putu, dvade-setak jardi od njega, ležao je ugi-nuli konj. Malo dalje, u udubljenju jedne stene, čučao je neki čovek, žurno puneći revolver. I levo i desno od njega hici su se zabijali u stenu ili zemlju.

Kad je čovek napunio revolver i podigao glavu, da bi još pucao, Sandans je ugledao njegovo lice; bilo je neobično preplanulo, za-pravo sasvim tamnocrveno, dok je kosa bila veoma crna i sjajna. Me-đutim, oči su bile sasvim svetle.

Kao da meci ne praštaju oko njega, stišnutih zuba je potrčao na drugu stranu, odakle bi imao bolje mogućnosti da se brani od napa-dača.

Tada je Sandans primetio da on ima košulju sličnu njegovoj, i slutio je da je, kao i on, poluindijanac.

Pretpostavljao je zašto je taj čo-vek bio napadnut, pa je odlučio da preduzme nešto kako bi mu pomo-gao.

Povukao se natrag u gustiš, i ost-avio pušku koja mu je odjednom zasmetala. Za ono što je hteo da ur-adi nije mu bila potrebna.

Izvadio je nož i kolt, i ponovo po-čeo da se probija kroz gustiš pun trnja. Nakon tri minuta otkrio je jednog čoveka, napola skrivenog, koji je, po svoj prilici, vrebao me-leza. Čovek se nalazio na Sandanso-voj strani puta i pucao je iz vinče-sterke koliko je brže mogao. Po iz-gledu bi se moglo reći da je bio Tek-sašanin, jer je od glave do pete bio odeven u kožu.

Sandans je počekao trenutak, os-luškujući, ne bi li po odjeku hica otkrio mesto na kom se nalazio drugi strelac; njega Sandans nije video, ali je pretpostavljao da je nje-gov položaj iza onoga kog je video, i to možda desetak jardi.

Na tom mestu je rastinje bilo toliko gusto da se ništa nije moglo videti.

Sandans je, uprkos svemu, odlučio da te ljude uhvati žive. Puzao je sve bliže strelcu kog je video, ali ovaj nije ništa primetio. Bio je obuzet vinčesterkom.

Kad je čuo kliktanje metala, Sandans se ukočio, uplašivši se da ga je strelac video. Međutim, ovaj se samo okrenuo na bok, i viknuo:

— Hej, Bašrode! Moram da napunim pušku, pazi da nam tip ne umakne!

— Okej! — prihvatio je drugi.

Samo druga vinčesterka je pučala.

Posle izvesnog vremena, Sandans je čuo onog prvog:

— Bašrode, gotov sam!

— U redu, Klensi, sada si ti na redu, pa pucaj! Sada ja moram da napunim pušku!

Polagano, Sandansu je uspelo da dopuzi do Klensijevih leđa. Onda ga je udario u glavu, i Klensi se onesvestio.

Onaj drugi je pokušavao da se dovikuje sa njim, ali nije čuo odgovor.

Odjednom je uspaničeno uzviknuo:

— Klensi, bestraga, zašto mi ne odgovaraš?! Šta je s tobom?

Opet nije bilo odgovora.

Bašrod, pognut, dođe do Klensija. Videvši ga da leži sa šeširom preko lica, nagnuo nad njega i upitao:

— Hej, šta ti je? Jesi li ranjen?

U istom trenutku je naglo podigao glavu i ugledao Sandansa. Nije razmišljao ni sekunda nego je nanišanio u Sandansa; njegov kažiprst je već počeo da se obavlja oko obarača, kad je Sandans učinio ono što je izbegavao, a ipak, ponekad, morao da učini: i on je brzo nanišanio i oplaio.

Dva metka su odjeknula gotovo istovremeno, ali je Sandans imao više sreće; Bašrod je pao, smrtno pogođen u glavu.

Uto je Klensi došao k sebi i počeo da se diže. Sandans ga je još jednom udario u glavu.

Kad je Klensi klonuo, Sandans je uzeo oružje i od drugog i od drugog, i pobacao ga okolo.

S druge strane je usmaljenik još uvek pucao, pa je Sandans morao da pazi kako se kreće.

Pognut, šunjajući se, pođe prema mestu na kom je ostavio pastuva. Stigavši tamo, uzeo je svoju pušku, pa je krenuo u potragu za melezom.

Ali, nigde ga nije video.

Rizikujući, jer je bio kratko vreme odlična meta, Sandans je pretrčao preko puta i na drugoj strani počeo da se šunja među stepnjem. Tu se kretao lakše, jer nije bilo trnja, ali zato ni zaklon nije bio siguran. Penjao se prema najvišim stenama.

Krećući se oprezno, stigao je i do okuke. Tamo je, na vrhu stene, našao malu zaravan, tek toliku da može leći, te se opružio i pogledao dole.

U maloj uvali, ispod, ugledao je usamljenog strelca. Pošto ovaj njega nije video, Sandans je imao prilike da ga bolje osmotri.

Njegova kožna košulja bila je prljava i sa iskidanim resicama; ispod te, kožne i veoma pohabane košulje, čovek je imao plavu, flanelsku. Kosa mu je bila crna kao gar, ali ošišana prilično kratko. Izgledalo je da se čovek čudi iznenadnoj tišini. Uspravio se na kolena i osmotrio drugu stranu puta. U opasahu jedva da je imao nekoliko patrona.

Sandans je video da on ima čizme sa visokom potpeticom i velike mamuze. Pored njega, na steni, bio je crni stetson sa trakom od zmijske kože.

Posle izvesnog vremena, nepoznati je podigao crni šešir i malo ga pomerao iza stene, dok je u drugoj ruci držao revolver. Sandans je shvatio da on hoće da izazove protivnika da puca, odnosno da se uveri da li je još na meti.

Kad je shvatio da niko ne puca, stavio je šešir na glavu.

Opet je čekao.

Očigledno nije bio neki početnik i nije rizikovao ništa. Neko neiskusni bi već izašao iz zaklona i uleteo u kišu olova, jer ne bi mu bilo ni na kraj pameti da protivnik može i da blefira.

Najzad, on nije ni mogao znati da mu trenutno ne pretila opasnost od

Bašroda i Klensija i da u blizini ima još nekog.

Mirno je zamotao cigaretu i počeo da puši; Sandans je bio siguran da će taj čovek strpljivo popuštiti cigaretu do kraja, jer ne želi da rizikuje. Ako su njegovi protivnici bili u blizini i ako su blefirali, sigurno neće biti strpljivi kao on, pa će se odati. Verovatno je tako nekako mislio i on.

Medutim, dok je pušio, stalno se osvrtao i gledao na sve strane, da bi se uverio da protivnik tu pauzu nije napravio zato da bi mu se došunjao s leđa.

Sandans se sklonio iza jedne stene i pognuo se.

— Hej, vi, dole, nemojte pucati, ja... — počeo je da viče.

Čovek je u trenu shvatio odakle dolazi glas, munjevitom brzinom nanišanio i opalio, i odmah se bacio u zaklon.

— Nemojte pucati! — ponovio je Sandans. — Ja sam vaš prijatelj! Oslobodio sam vas one dvojice koji su po svaku cenu hteli da vas ubiju!

— Ne verujem! — čulo se odozdo. — Na takve trikove ne padam još od svoje desete godine!

Sandans se nasmejao.
— Iz kog ste plemena? — pitao je.
— Plemena? — ponovio je čovek začuđeno. — Ni iz kog.

— Ali... vi ste napola Indijanac... — sigurnim glasom je rekao Sandans.

— Pa, kad ste već navalili... ja sam pola Apsaroka, ali...

Sandans mu nije dozvolio da završi.

— Ne pucaj! — rekao mu je na jeziku Apsaroka. — Zovem se Sandans. Ja sam polu-Čejen.

Izvesno vreme se ništa nije čulo. Malo kasnije, Apsaroka je odvratio, na engleskom:

— Sandans? To ime sam već čuo.
— U redu. Onda, pazite: Jedan od one dvojice preko je mrtav, a drugi samo onesvešćen, i svakog trenutka može da dođe k sebi. Nemamo vremena da časkamo. Ako se podignem, sa rukama uvis, obećavate li da nećete pucati?

— Slažem se — pristao je čovek posle dužeg vremena. Morao je dobro razmisлити šta bi Sandansova

ponuda mogla značiti. — Ali, pazite da vam ruke budu prazne!

— Biće. Evo me...

Ostavio je pušku na tle, podigao se, a ruke, dlanovima okrenute napred, podigao iznad glave, kako bi se videlo da u njima nema ništa.

Čovek odozdo ga je dugo posmatrao sumnjičavo, ne skidajući ga sa nišana. Posle je ipak spustio ruku sa koltom.

Sandansu je laknulo.

— Možete sići — čuo je.

Čovek se lagano podigao i izvirio iz zaklona, gledajući u pravcu iz kog je Sandans trebalo da naide.

Kad ga je video iz neposredne blizine, Sandans ga je procenio na dva-deset i pet godina. Nije bio jako visok i mišićav, ali je, uprkos tome, delovao snažno i žilavo. Imao je sive oči i bele pravilne zube.

— Vi ste, dakle, Sandans — rekao je dubokim, mirnim glasom. — Zovem se Džes Beli Vuk.

— Kasnije ćemo časkati — odvratio je Sandans brzo. — Jer, tamo preko, u gustišu, leži čovek kog sam onesvestio i koji svakog trena može da dođe k sebi. Namerno sam ga ostavio živog, kako bih mu kasnije postavio nekoliko pitanja. Pretpostavljam da će se uskoro probuditi.

— Stvarno? — upita mladi melez sumnjičavo. Pri tom je gledao u svoj revolver. — Ukoliko budem mogao to da sprečim, sigurno neće biti skoro budan. Taj tip je bandit najgore vrste. Išao sam, sasvim mirno, svojim putem, prema Igl Pasu, kad odjednom dvojica otvoriše vatru na mene, i to iz zasede. Kakvi su to ljudi? Kako mogu da pucaju u nekog ko nema pojma ko su i šta im je skrivio, a uz to još iz zasede? To nikako ne mogu da shvatim. Takve ne treba ostavljati žive, jer ubijaju koga stignu, tako reći bez ikakvog razloga. Moj konj je odmah bio pogoden, pao je na moju pušku, i ja sam morao da se povučem i sakrijem. Jedva mi je ostalo nekoliko metaka.

Sandans side na put, a Džes Beli Vuk mu se pridruži.

Sandans se zagledao u gustiš, nadajući se da Klensi u međuvremenu nije došao k sebi, jer bi to sad i za njega i za Belog Vuka bilo veoma opasno.

Pokajao se što je njihovo oružje samo bacio u stranu, umesto da ga je dobro sakrio ili zakopao.

— Verovatno su ta dvojica mislili da će me imati čim ispucam ovo malo patrona što sam imao kod sebe — nastavio je Beli Vuk. — Tako bi se i dogodilo. Kako bih se branio? Nikako. Ubili bi me kao psa. Ne znam kakvi su to banditi koji hoće da ubiju čoveka a ne znaju da nemaju šta da uzmu od njega... — Nisu ni nameravali da vas opljačkaju. Oni su vas zamenili sa mnom.

Beli Vuk se zagleda u Sandansa, ali ovaj nije imao nameru da se zadržava objašnjavajući mu kako je moglo doći do takve zabune.

Izvukao je, opet, revolver i krenuo prema gustišu. Primetio je da se Beli Vuk kreće isto tao nećujno kao i on.

Klensi je još bio u nesvesti, a Bašrod je nepomično ležao nedaleko od njega.

Beli Vuk ih osmotri obojicu.

Pokazujući na Bašroda, upita:

— Zar nećete uzeti njegov skalp?

Sandans ga odmeri kritički.

Neću — odvrati najzad.

— A zašto? Pa pobedili ste ga!

Sandans mu nije odgovorio. Beli Vuk se nasmeja Slegnuvši ramenima i vrativši kolt u futrolu.

— Hoćete li mi pomoći da ovog ubicu iznesemo na put? — obratio se Sandans Belom Vuku. — Ovde je tako tesno da ne možemo ni mrdnuti.

I Sandans je vratio kolt u futrolu.

U međuvremenu, Klensi je počeo da dolazi k svesti. Videvši to, Beli Vuk ga zgrabi i postavi ga na noge. Klensi zastenja i pogleda unaokolo; očigledno još nije bio svestan šta se to događa sa njim.

Tek kad je video Bašroda, naglo se razbistrio. Ali, Beli Vuk nije čekao da ga taj bandit išta upita nego ga je naglo povukao i izvukao na sredinu puta. Tamo ga je pustio.

Sandans je došao za njima.

Klensi je, razrogačenih očiju, pogledao najpre jednog, a onda i drugog meleza. Izgledalo je da je shvatio da su se on i njegov kompanjon zabunili, jer je njegovo lice delovalo preplašeno. — Ustanite! — viknuo je Sandans.

Klensi se nije ni pomerio.

Sandans izvuče revolver i uperi ga u njega. Ovaj skrenu pogled na cev revolvera i brzo se podiže.

— Pa... vas ste dvojica... — rekao je s glupim izrazom lica.

— Tačno je, dvojica smo — odvrati Sandans. — Vi i Bašrod kako ste nazvali onog tipa, pucali ste u pogrešnog. Ko vam je to naredio?

— Ja... ne shvatam... — zamuckivao je Klensi. — Šta ste time hteli da kažete?

Pre nego što je Sandans uspeo išta da kaže, Beli Vuk je zamahnuo rukom i snažno ošamario Klensija. Ovaj se zatetura, ali ostade na nogama.

— Čovek vas je nešto pitao — opomenuo ga je Beli Vuk. Odgovorite mu.

Klensi se trže. Bilo je očigledno da se ne oseća dobro u sopstvenoj koži.

— Zašto je Bašrod...

Mrtav? — reče Sandans hladno.

— Bićeš i ti uskoro, ako mi ne odgovoriš. Ko vas je potplatio da ubijete jednog meleza u kožnoj košulji?!

Klensi je znao da nema kud, da mora odgovoriti.

— Jedan čovek, u San Antoniju — odgovorio je.

— Kako se zove?

Klensi je shvatio da nema šale sa dvojicom meleza, pa je odlučio da govori. Rekao je i više nego što je trebalo.

— Zove se Ransom. Svakom od nas dvojice dao je po sto dolara, unapred, i obećao još po sto po okončanju posla. Kao dokaz, trebalo je da mu predamo vaš skalp. Jahali smo celu noć, da bismo vas sustigli, a onda smo zauzeli busiju. A onda je naišao čovek u kožnoj košulji. Odmah smo videli da nije čistokrvni Indijanac, a ni belac. Njegovu kosu nismo ni videli, mislili smo da je to čovek kog treba da... ali...

Beli Vuk ga je gledao ljutito.

— Kakvi ste vi ljudi?! Za sto dolara ubiti čoveka koji vam ništa nije skrivio i o kome ne znate ništa! Pa vi ste najgori nitkovi, prave ubice!

— I, pucali smo — nastavio je Klensi. — Pucali smo, ali nikako da pogodimo... A onda sam dobio sna-

žan udarac u glavu... Sta ćete učiniti sa mnom?

Sandans je ćutao, dok je Beli Vuk neprijateljski gledao u plaćenog ubicu.

— Nisi zaslužio da ostaneš živ — rekao mu je. — Ko zna koliko njih si ubio za nekoliko dolara. Nego, reci mi gde ste ostavili konje.

Klensi pokaza prema gustišu.

— Tamo — odgovori.

— A novac koji ste dobili od onog nitkova? — nastavio je Beli Vuk.

— Od Ransom, mislite? Mojih sto dolara su kod mene, a kod Bašroda je njegov novac. Možete ga uzeti.

— Naravno, toliko mi dugujete što sam ostao bez konja. Nadam se da ti je jasno koliko je čovek bezvredan bez konja, u ovim krajevima.

— Znam... — promumla Klensi i izvadi iz džepa pet zlatnih kovanica od po dvadeset dolara, pa ih pruži Belom Vuku.

Pošto je uzeo novac, Beli Vuk se obratio Sandansu, pokazujući na Klensija:

— Da li vam je još potreban?

— Nije. A potom se Sandans okrenuo prema Klensiju: — Možeš ići. Do San Antonija je dug put... Poruči Ransomu da ću ga lično ubiti ako još jednom pokuša da potplati nekog da me ubije. Reci mu to.

— Dobro.

Klensi je bio, očigledno, zadovoljan što može ići, jer je bio svestan da nije zaslužio da ga, posle svega, ostave živog.

— Hajde, gubi se! — opomenuo ga je Sandans.

Klensi je pošao putem.

— Ali, nije stigao da odmakne više od desetak jardi. Beli Vuk je odjednom viknuo:

— Hej, Klensi!

Ovaj se okrenuo.

U deliću sekunde, Beli Vuk je izvukao kolt iz futrole i opalio. Učinio je sve tako brzo da Sandans nije ni stigao da reaguje i spreči ga.

Klensi je bio pogođen u srce. Pao je mrtav.

Sandans se zagledao u Belog Vuka.

— Bestraga! — rekao je ljutito. — Ovo nije bilo potrebno. Ne bih imao ništa protiv da je otišao Ransomu i izručio mu moju poruku.

— Niste valjda mislili da ću puštiti ubicu da ode, posle svega što je učinio?! Setite se da je hteo u stvari da ubije vas. Možda bi to i učinio pošto bi sredio mene, a kasnije video da i vi možete biti čovek na kog je Ransom mislio. Takvi ne prezaju ni od čega. Za sto dolara! Pa tako nešto je zaista podlo i neoprostivo! Uostalom, drugih sto dolara, koji su kod onog gore, uzmite vi. Ja ću još da uzmem jednog konja.

Sklonio je revolver ne nadoknađivši ispaljenu patronu. Ali, još nije pošao da traži konja. Stajao je i fiksirao Sandansa.

Ovaj pogleda u mrtvog Klensija, a onda u Belog Vuka. Imao je prilike da upozna i vidi na delu slavne i prvoklasne revolveraše, pa kad se ponovo setio kojom brzinom je Beli Vuk potegao i pucao, odmah se naježio. Više nije bio siguran da je sam prvoklasni revolveraš i ne bi se smeo opkladiti da je bolji od Belog Vuka.

Odjednom je Beli Vuk upitao

— Ne razumem zašto se ne biste složili sa mnom da je tog nitkova ipak trebalo ubiti. Zašto?

Sandans je oklevao.

— Rekao sam vam već — odgovorio je brzo, ne pominjući da je za njega ljudski život vredan, bez obzira da li pripada banditu ili poštenom čoveku, i da ne voli da ubija kad ne mora. Kako da mu objasni da je njegov princip da puca samo u samoodbrani? — Zeleo sam da ode do Ransom i posluži mi kao kurir. Kad bi Ransom čuo kako su prošli Klensi i njegov kompanjon, sigurno se ne bi usudio da šalje na mene nove ubice. Osim toga, da budem iskren, mislim da ne treba ubijati nenaoružanog čoveka.

— U redu — reče Beli Vuk — ono sa Ransomom mogu da shvatim, mada o tome malopre nisam razmišljao. A nisam bio ni obavešten o toj stvari. Uostalom, niti je bilo vremena za to, niti se ta stvar mene tiče. Međutim, mislim da ni vi niste bolji od ovih bandita. Da mi je ponešto patrona a da ste naišli na mene, sigurno biste me ubili kao zeca, bez obzira na to što bih praktički bio nenaoružan. Sigurno ne biste imali nikakvih obzira prema meni...

Sandans je dugo ćutao. Mislio je na to da ovakvom čoveku nipošto ne treba da se suprotstavlja. Najzad je rekao:

— U redu, u pravu ste. Sklonite ga sa puta, a što se tiče drugih sto dolara, slobodno ih uzmite.

— Slažem se — odmah prihvati Beli Vuk. — Već odavno nisam imao prilike da radim i zaradim. Posle dužeg vremena, imam koju paru. Onda, preostaje mi da vam se zahvalim što ste mi spasili život i pomogli mi.

Prišao je mrtvom Klensiju i odvuкао ga u žbunje. Sandans je jedno vreme gledao za njim, a onda se popeo na stenje i uzeo svoju pušku, otišao do konja i izjahao na put.

Kad je stigao do okuke, video je Belog Vuka, gde ga čeka. I on je već bio u sedlu.

— Drugog konja sam pustio — rekao je. — Prethodno sam skinuo sedlo sa njega i uzeo ostale stvari, i sve to sakrio. Nisam to uradio rado, jer sam konja dobro mogao prodati u Igl Pasu, ali bi mi ljudi tamo možda postavljali suvišna pitanja, a to ne volim.

— Da, da... — potvrđivao je Sandans odsutno.

Beli Vuk se dvoumio jedno vreme, a onda je upitao Sandansa:

— Jašete u Igl Pas, zar ne?

— Da.

— Imate li protiv da jašem sa vama? Imam dve stotine dolara u džepu, s tim novcem obojica možemo odlično da se provedemo preko, na drugoj strani reke, u Pijadras Negras-u.

— U redu, možete jahati sa mnom — odgovorio je Sandans. — Idemo.

Kao da im se žurilo da napuste poprište neprijatnih događaja, obojica su poterali konje u galop.

Sandans je primetio da Beli Vuk ne jaše na indijanski način, opušten u sedlu i s kolenima uz konja, nego kao kauboj.

Tek nakon šest milja jahanja su odlučili da malo zastanu i odahnu. Uz put nijedan od njih nije progovorio ni reč.

Kad su zastali, Beli Vuk je zamotao cigaretu i pripalio je. Pomno je povlačio dim i ispuštao ga kroz nozdrve.

— Hteo bih još jednom da vam se zahvalim... A uz to, postao sam i radoznao. Zašto je onaj čovek iz San Antonija... kako se ono zove? Ransom? Zašto je poslao tu dvojicu nitkova da vas ubiju?

Sandans malo razmisli, pa zaključujući da se njegova svađa sa Ransomom nikoga ne tiče. Uz to, bilo bi veoma dugo i komplikovano pričati o razlozima, jer bi to podrazumevalo da Sandans mora ispričati Belom Vuku ceo svoj život.

Pitanje je da li bi ga Beli Vuk shvatio.

— Da, zove se Ransom — odgovorio je Sandans najzad. Zatim je dodao ležerno: — Šta se može, svako ima neprijatelja, pa imam ih i ja. Jedan od njih je Ransom.

Beli Vuk klimnu glavom.

— U redu — rekao je glasom koji nimalo nije odavao uvredenost zbog uskraćenog odgovora. — Neka bude tako.

Ćutali su sve dok Beli Vuk nije popuštao cigaretu. Potom su lagano nastavili da jašu. Sandans je primetio da ga Beli Vuk stalno kriomice posmatra.

— Kao što sam malopre rekao...

— progovorio je Beli Vuk — ... čuo sam o vama. Vi ste, po roditelju, Čejen, zar ne?

— Tako je.

— Onda ste se, znači, borili i protiv Apsaroka?

— Da. Protiv vašeg plemena — odvratio je Sandans. — A možda ste se i vi borili protiv mojih...

— Vaši... moji... Sve je to koješta!

— revoltirano je rekao Beli Vuk. — Znamo obojica da je to koještarija i da ni vi ni ja od toga nemamo ništa, niti smo krivi što se tako nešto događa. U ovoj zemlji čovek mora biti potpuno beo, da bi vredeo nešto. A ni vi ni ja to nismo!

Glas Beloga Vuka zvučao je toliko ogorčeno, da je Sandans morao da mu pogleda u lice. Bio je iznenađen.

— Mene nije stid da kažem da sam Čejen, nije me stid ako me ljudi smatraju Indijancem — rekao je. — Naprotiv.

— Vi možete sebi priuštiti takva osećanja zato što ste plavokosi. Navodno ste i obrazovani, a to doprinosi ugledu. Sve u svemu, za vas se

može reći da ste neki plemeniti, ili oplemenjeni Indijanac, za razliku od mene, koji sam običan, prljavi, ušljivi melezi!

— Šta mislite, koliko puta su me belci nazvali upravo prljavim, vašljivim melezom? Ni sam ne znam. A što se tiče moje plave kose, nemam nikakve prednosti zbog nje... A da li ste vi odrasli među Absarokama?

— Jesam. Moj otac se zvao Beli Vuk i bio je glavni skaut u svom plemenu. Moja majka je bila belkinja, koju su očevi saplemenici oteli prilikom jednog napada. Mrzela je moga oca i nikada se nije navikla da živi među Indijancima, i to sa jednim muškarcem u tipiju i dve njegove druge žene, Indijanke. Bezbroj puta je pokušavala da beži. Da nije bila onako lepa, moj otac bi je sto puta ubio, jer je stalno bila drska prema njemu. Da, živio sam kao Indijanac do svoje šesnaeste godine.

— A potom?

Beli Vuk se nasmeja gorko.

— Onda smo, jednoga dana, moja majka i ja pobjegli. Očevo pleme je tada bilo zaključilo mir sa belcima i moja majka je iskoristila priliku da se priključi vojsci i zatraži njihovu zaštitu. Ja sam pošao sa njom. Pre toga mi je toliko pričala o lepom životu među belcima, da sam bez razmišljanja želeo i ja tako da živim. Postala je pralja kod vojske, a jednoga dana ju je namrtvo istukao jedan narednik, kom nije dozvolila da je siluje. A ja? Kako da živim kao belac, kad se po meni odmah vidi da to nisam? Doduše, biti melezi je za nijansu pozitivnije nego biti čistokrvni Indijanac, ali... U suštini, to je isto. Ni jedno ni drugo nema nikakve vrednosti. Nisam dospeo u raj na zemlji, kao što mi je majka uvek pričala. Među belcima sam samo ispaštao. Gazili su me i ponižavali na svakom koraku, sve dok...

Začutao je.

— Šta? — interesovalo je Sandansa.

— Sve dok nisam nabavio revolver i odlučio da ne dozvolim da me iko gazi!

— Dobro baratate revolverom. — priznao mu je Sandans.

— Nije čudo. Mnogo sam vežbao. Vežbao sam sve dok nisam postigao brzinu i veštinu kojoj sam se, kod drugih, divio. Nisam želeo da budem gori od njih. Za jednog meleza postoji samo jedan način da preživi među belcima: da dobro barata revolverom.

Sandans je znao da je Beli Vuk u pravu i opet je pazio da mu ne protivureči.

— Ako vam se ne dopada život među belcima — rekao je — možete se vratiti Apsarokama.

— Učinio bih to već odavno da je moje pleme slobodno. Ponekad zaista patim od nostalgije, ali... oni nisu slobodni — ponovio je Džes Beli Vuk. Pošto su pomogli belcima u borbi protiv Čejena i Sijuksa, belci su ih, kao i ostale, zatvorili u rezervate, i uzeli im sve što su imali. To je bilo hvala! Zašto da odem tamo i vegetiram u nekoj kolibi, u kojoj belci ne bi držali čak ni svoje konje, tamo gde se od porcija koje belci dele može umreti od gladi, a obrađuje se zemlja koja je sasvim neplodna? Da ista valja, belci bi je uzeli sebi. Život među belcima je za mene užasan, ali ipak nešto bolji nego tamo, u rezervatu.

— Ima nečeg u tome — rekao je Sandans.

Beli Vuk se nasmeja.

— Nisam imao nameru da se žalim — rekao je. — Ali, jedan melezi može da shvati drugog meleza. Trenutno i nemam na šta da se žalim. Najzad, imam kod sebe dve stotine dolara, a imam i konja, koji je sigurno bolji od onoga što sam imao. Kad više ne budem imao novca, imaću vremena za brige.

Sad se i Sandans nasmejao.

— Da, da, Mudro.

— U principu, izbegavam da mislim i razbijam glavu o nečem što ne mogu da izmenim. Od toga čovek bude samo razočaran, ili ljut, a ja to ne želim da budem. Nego, šta je sa vama? Poslovno idete u Igl. Pas?

— Tako nekako — uzdržano je odvratio Sandans.

— Da nije to, možda, posao za dvojicu?

— Ne bih želeo da vas povredim, ali obično sve radim sam — rekao mu je Sandans.

— Čuo sam da zaradujete mnogo novca. Ne shvatam zašto s tim novcem ne odete na istok i živite pristojnim životom.

— Imam velike izdatke — rekao je Sandans uverljivo.

— I to sam već čuo — odvratio je Beli Vuk — ali nisam hteo da verujem. Ipak mi je sve to pomalo besmisleno. Navodno, sav taj novac dajete za Indijance, odnosno nekom advokatu u Vašingtonu, koji se, u vaše ime, bori za indijanska prava i daje novac svuda tamo gde je potrebno, ili gde mislite da ćete njime postići nešto u pogledu poboljšavanja uslova života jadnih Indijanaca. Da li je to tačno?

— Pa, tako nekako... — neodređeno je odgovorio Sandans.

— To vam je isto kao da taj novac pokopate ovde u zemlju ili da ga potrošite u salunu. Rezultat je isti, to jest nikakav. Čudim se samo kako to da u međuvremenu niste shvatili da Indijancima više niko ne može pomoći. Posebno ne pojedinac, koji je na neki način takode Indijanac.

— Moram makar pokušati — priznao je Sandans. — Ako ja to ne uradim, niko neće.

Dok je to govorio, Sandans je bio veoma ozbiljan. Bolelo ga je saznanje da je zaista gotovo nemoguće pomoći njegovim saplemenicima.

Beli Vuk odmahnu glavom.

— Sve mi je to tako bedno. Čovek se zalaže, radi, rizikuje, a rezultata nema... — govorio je Beli Vuk. — Ipak, to je vaša stvar i ja nemam prava, niti hoću da se mešam u nju. Uprkos svemu, zadužili ste me. Ako vam je potrebna neka pomoć, nešto čime bih mogao da vam se revanširam, samo me viknite. Biću, možda, negde u blizini.

Sandans se nasmejao.

Obećao je Belom Vuku:

— Učiniću to, ako mi bude potrebno. Uostalom, trebalo bi da požurimo, jer do grada ima još dosta, a polako se smrkava. Mnogo je bezopasnije putovati dok se još vidi.

— Slažem se — reče Beli Vuk.

— Vidite, sunce je već na zalasku, a ja ne bih voleo da po mraku stignem u Igl Pas. Čovek koji živi na način na koji ja živim, to ne može dozvoliti sebi.

Beli Vuk je bio dobro raspoložen. Veselim glasom je odvratio:

— To isto važi i za mene. Recimo da ne volim po mraku da stignem u grad zato što čovek onda lakše zaluta — smejaio se lukavo.

Sandans potera konja. Beli Vuk je galopirao za njim.

Petorica ljudi u prostoriji iza službenih kancelarija banke predstavljali su moć i novac u tom, južnom delu Teksasa. Sandans je sedeo sa njima, za istim stolom, i posmatrao ih, redom.

Jedan od njih bio je bankar, a ostala četvorica rančeri. Nijedan nije bio mlađi od pedeset godina, i svi su bili jaki i grubi kao lovci na bivoie.

— Radi se o braći Čester — rekao je čovek na začelju stola. — Jedan drugog zovu Džoker Bob i Litl Koj Čester, i spadaju među najnižu sortu ljudi koji su izašli iz blata. Odneli su oko sto hiljada naših dolara, i mi hoćemo taj novac natrag.

Bankar je predstavio Sandansu govornika: zvao se Džoe Tom Klinton i bio je toliko bogat, da je njegov ranč, po veličini, odgovarao veličini teritorije neke od država na istoku.

Sandans je Klintona procenio na najmanje osamdeset godina, međutim to čoveku nije smetalo da se obuče po svim propisima mode koja je tada vladala na Zapadu. Nekoliko vlasii kose, koja mu je još preostala, bile su bele, koža lica kao pergament i imao je samo nekoliko zuba u glavi.

Pa ipak, njegov glas je bio snažan, kao u tridesetogodišnjaka, a oči živahne i bistre, pogled oštar.

— Da, razumljivo je što toliki novac želite da vratite u banku — rekao je Sandans. — Tako velika suma ne može tek tako da se otpiše.

— Tačno je — potvrdio je Klinton. Nasmejavši se, dodade: — Izgledate dovoljno opasno, a i snažno, tako da možemo očekivati od vas da ćete nam pomoći da opet dodemo do svog novca.

Sandans je oprezno rekao:

— Mogao bih da pokušam. Zavisi, naravno, i od toga koliko će meni pripasti. Nego, da čujem celu priču. Tek posle toga ću moći da kažem nešto konkretnije.

— U redu — odgovorio je Klinton, zavalivši se u fotelju. — Čučete je. Dakle, cene mesa ove godine su u Ebilejnu dostigle nebeske visine, a mi smo svoja goveda oterali tamo i prodali ih. Novac smo, razume se, stavili u našu banku, ovde, u Iglu Pasu. Kirni — pokaza on na jednog od njih — koji vas je, u stvari, i pozvao, predsednik je ove banke, ali smo u upravnom odboru i Šed i Sem, i Volt i ja. Mi smo, naime, dali novac i u vreme kad je trebalo da se osnuje ova banka. Braća Čester i još dvojica revolveraša su pre tri sedmice, rano ujutro jednoga dana, ujahali u grad, i kad se banka otvorila, oni su bili prvi koji su ušli u nju. Bilo im je dovoljno deset minuta, da urade ono što su naumili. Džoker Bob i Litl Koj imali su skraćene sačmarice pod jaknama, a nisu rekli ni dobar dan, kad su ušli.

— Izvadili su puške, upucali čuvara i blagajnika, a lako su mogli biti ubijeni i Kirni i sekretarica. I oni su bili na meti bandita. Uzeli su novac i pojurili prema reci. Dok su ljudi došli k sebi i povratili se od iznenađenja, oni su bili nestali.

— Koliko su, tačno, odneli? — pitao je Sandans.

— Oko sto dvadeset i pet hiljada dolara. Taj novac ne bismo želeli da otpišemo kao gubitak, a osim toga, želeli bismo da vidimo Čestere, žive ili mrtve. Ali, bolje mrtve!

Sandans je klimnuo glavom.

— A šta je sa rendžerima? Njihov je posao da traže i uhvate kriminalce? — pitao je dalje Sandans.

— Oni ne smeju preko reke, u Meksiko — odgovorio je Džoe Tom Klinton prigušenim glasom. — Čak bi i nas sprečili da to uradimo na svoju ruku.

— Da li ste krađu prijavili meksičkim vlastima? — raspitivao se Sandans.

— Da, sa njima, u principu, dobro sarađujemo, mada... Da, obećali su nam da će nastojati da nađu bandite i vrate nam novac, zajedno s njima. Ali, svi ovde prisutni dobro znaju da je oficire meksičke policije lako potkupiti. Neka im Čestero-
rovi daju po hiljadu dolara, i oni će zažmuriti, napraviće se kao da ih nikada nisu videli, čak će im dati dozvolu da se nasele u njihovoj

državi. Tako se to, na žalost, radi. Dakle, u nezavidnoj smo situaciji. Rendžeri neće da nam pomognu, uostalom mogu da se pravdaju da je teritorija njihovog rada samo U Sjedinjenim Državama, mada, ako oni to hoće, mogu da proganjaju kriminalce i vode istragu po celom svetu. Naravno, ne bi nam dozvolili da sami organizujemo potragu. Eto, zato smo pozvali vas, Sandanse.

Sandans ih pogleda sve redom, pa upita:

— Ko me je preporučio? I, otkud to da ste toliko sigurni da neću pobeći s tim novcem? Ukoliko ga nadem, naravno.

Klinton se nasmeja gorko.

— Sami sebe ne biste mogli nahvaliti toliko koliko vas je nahvalio sin generala Hjustona, Templ. To je odlična preporuka. Izgleda da ste sa Hjustonovima u veoma dobrim odnosima.

— Jesam — priznade Sandans. — Dugo se poznajemo. General Sem Hjuston je sam, u svojoj mladosti, jedno vreme živio među Čejenima. Za vreme rata, bio sam na Pi Ridžu sa Stendom Vejtijem i njegovim Čirokima, a potom smo Hjustonovi i ja pokušali da pomognemo Čirokima. Bili su to za nas teški ali lepi dani, a to čoveka prilično obavezuje...

Stari rančer je potvrdno klimnuo glavom.

— Da, svakako — složio se sa Sandansom. — Dakle, s obzirom na stanje stvari, nama nije preostalo ništa drugo nego da se sami obratimo nekom za pomoć. A svakako nam je miliji prijatelj Hjustonovih nego nekakav privatni detektiv. Sandanse, da li prihvatate posao sa nama?

Sandans nije odmah odgovorio, a rančer je nastavio:

— Pazite, imaćete posla sa četvoricom ljudi: sa dvojicom Čestera i dvojicom njihovih pomagača. Da li hoćete da odete u Koahujlu i pokušati, tamo, da se domognete bandita i... našeg novca?

— Zavisi — ponovio je Sandans. — Ako mi ponudena cena bude odgovarala...

Kirni se umešao u razgovor.

Bio je srednjeg rasta, bled i veoma negovan, obučen u ele-

gantno, tamno odelo. Kravata mu je bila pričvršćena zlatnom iglom, a na levom prstenjaku imao je prsten sa dijamantom veličine zrna graška.

— Nudimo vam hiljadu dolara za svakog od braće Čester i po pet stotina za drugu dvojicu bandita. Uz to, za vraćeni novac će vam pripasti hiljadu dolara.

Sandans se nasmejao i odmahnuo glavom.

— Ne — rekao je hladno. — Za taj novac ne potežem čak ni revolver iz korica.

Kirni se zagleda u njega, kao da ništa ne shvata.

— Čoveče, to je ukupno četiri hiljade dolara! — uzviknuo je Kirni uvredeno. — Toliko jedan kauboj ne zaradi ni za deset godina!

— Ali ja nisam kauboj — odvratio je Sandans. — Žao mi je, gospodo, ako je to sve što mi možete ponuditi...

Gurnuo je stolicu u stranu i podigao se.

— Čekajte! — uzviknuo je Džoe Tom Klinton. — Nećemo da prenađimo. Sedite. Zašto nam jednostavno sami ne kažete koliko tražite, jer ovo okolišanje ne vodi nikud.

Sandans ponovo sede.

— Dakle, tražim po pet hiljada za svakog od Čestera i po dve i po hiljade za ostalu dvojicu, po glavi. Osim toga, zahtevam deset odsto od sume koju ću vam vratiti. Eto, ja sam svoje rekao, a vi odlučite.

Zavladala je grobna tišina. Čulo se samo disanje starih ljudi. Od iznenađenja, kao da im se oduzela moć govora.

Prvi se povratio Kirni. Tužno je pogledao Sandansa i rekao mu:

— Očigledno ste odlučili da nas uništite finansijski. Vi zahtevate gotovo trideset hiljada dolara!

— Ne bih rekao da će to biti baš toliko. Kradljivci su sigurno već potrošili određenu sumu. Pretpostavljam da će moj deo, ukoliko pristanete na moje uslove, iznositi najmanje dvadeset i pet hiljada dolara. I, razume se da bih tražio i akontaciju, za troškove. Recimo, dve hiljade dolara. Tu sumu biste mi kasnije odbili od one koju bi defini-

tivno trebalo da dobijem. Ako posao uspe.

Kirni reče jedva čujno:

— Vi ste poludeli...

Sandans slegnu ramenima.

— Možda i zvuči mnogo, odnosno skupo — rekao je — ali ne zaboravite da biste ipak dobili natrag veliki deo svog novca, a ovako ne samo da postoji velika mogućnost da od tog novca nikada ne vidite ni cent nego bi sledeće godine, opet posle prodaje stoke u Ebilejnu, morali računati s tim da će banditi doći da opljačkaju banku, ukoliko novac od prodaje stoke ne budete držali pod slamaricama. Kad prođe godina, proćuće se da u Igl Pasu, u banci, može bez problema da se dođe do novca, da je lako opljačkati banku i otići...

— Pa ipak... — počeo je Kirni...

Klinton odmahnu rukom.

— Umuknite! — viknuo je nervozno. — Dozvolite mi da razmislim o svemu.

— Neću da umuknem! — uvredeno je rekao Kirni. — Neću da dozvolim da me za nos vuče jedan... jedan... običan melež!

Klinton ga je odmerio ljutito. Oči su mu sevale od gneva. Lagano je rekao:

— Nisam upoznao mnogo Čejena, ali svojevremeno sam se borio protiv Komanča, i upoznao sam njih. Još nikada nisam doživeo veće poštovanje od strane jednog Indijanca, niti sam sreo ijednog kog i beli generali toliko poštuju, kao Sandansa. To svakako ima svoje razloge. Vi ste, Kirni, predsednik ove banke, ali ja sam predsedavajući u pravnom odboru banke. I, ako to niste zaboravili, mogu vas podsetiti da mi je u moći da vas ruiniram kad god to poželim!

Kirnijevo lice postade tamnocrveno. Promumlao je nešto i skupio se u stolici.

Klinton se ponovo obratio Sandansu:

— Pretpostavljam da je ta vaša ponuda definitivna?

— Jeste.

— U tom slučaju — nastavio je Klinton — moramo progutati taj gorki zalogaj. Slažete li se sa mnom, Volte, Seme, Sede? — pitao je ostale.

Trojica prozvanih tromo klimnuše glavama. Kirni je stenjao kao stari medved.

— Onda, idemo dalje... — rekao je Klinton. — Po meni, stvari stoje ovako: potreban mi je gotov novac, kako bih preživeo zimu. Imam, doduše, podosta stoke, ali je mogu prodati tek na proleće. Koliko god da Sandans donese natrag, biće dobro. Osim toga, ono što mi je možda važnije, želeo bih da se Česteri primerno kazne, kako drugim banditima tako nešto ne bi više palo na pamet. U redu, Sandanse, posao je dogovoren.

— U tom slučaju, otići ću da sastavim ugovor i vratiću se za jedan sat — rekao je Sandans.

Sad je i Klinton pocrveneo od gneva. Brada mu je zadrhtala, ali nije zastenjao nego počeo da grabi vazduh, kao da će se udaviti.

— Ugovor? — uspeo je da progovori. — Pa ja sam vam dao reč, dogovorili smo se!

— Tako sam vas i ja shvatio — odvratio je Sandans ozbiljno. — Ne sumnjam u to da biste prekršili datu reč. Ali, budimo realni, gospodine Klinton. Niste neiskusni, ni naivni... Možda već sutra nećete biti ovde, ili nećete biti tu kad se budem vratio iz Meksika. Možda ću, onda, morati da se svađam sa gospodinom Kirnijem. Osim toga, biću iskren, a to svi vi dobro znate, dogodilo se bezbroj puta da belci prekrše čak i potpisani ugovor, a kamoli usmeni dogovor. Lično meni se to događalo, samo zato što nisam belac. Nisam voljan da rizikujem život proganjajući braću Čester i njihove bandite i tražim vaš novac, a da mi se dogodi nešto nepredviđeno i da ispadne kako sam sve to radio zabadava. Ja pošteno obavljam posao ali zato i od druge strane očekujem fer odnos. Ili ćete svi vi pojedinačno popisati taj ugovor, ili od posla neće biti ništa.

Klinton ga je posmatrao ljutito.

Odjednom je počeo histerično da se smeje. Toliko se smeja da su mu suze krenule na oči.

— O, gospode! — rekao je kad je došao do daha. — Bio sam u Teksasu, još dok je pripadao Meksikancima, doživljavao svašta, ali me još niko nije primorao da potpišem

neki ugovor. Sandanse, vi ste veoma tvrd orah!

Sandans se smeškao bezazleno.

— Da nisam, ne biste mene zvali da me šaljete za braćom Čester.

— Tako je — potvrdi Klinton. — A sada, idite i donesite svoj ugovor. Potpisaćemo ga, svi, i vi ćete dobiti akontaciju. Gde da počnemo? I, gde?

— U Pijedras Negrasu, gde inače? — odvrati Sandans smejući se.

*

Dva sata kasnije, Sandans je prešao most i našao se na teritoriji Meksika. Imao je hiljadu dolara u džepu. Drugu hiljadu, koju je dobio kao akontaciju, poslao je Barbari Kolfaks, u Vašington.

Pijedras Negras se nalazio na drugoj obali, tačno nasuprot Igl Pasu, sa meksičke strane.

Bilo je to prilično malo mesto, uspravano, sa nizom belih kućica i visokom crkvom nasred trga. Oko crkve, rastinje je, od prašine, poprimilo belu boju.

Sandans je prvi put bio u tom mestu i nije poznavao nikog. Nije mu, dakle, preostalo ništa drugo do da pokuša da sklopi neka poznanstva i da se oprezno raspituje i osluškuje.

Smatrao je gotovo neverovatnim da su braća Čester još u tom mestu. Sigurno su već odavno otišli na jug, jer su tamo bili bezbedniji.

Pa ipak, svoju istragu je Sandans morao početi u Pijedras Negrasu. Bilo je najlogičnije da pljačkaši na tom mestu predu američko-meksičku granicu, možda su i došli odatle, a u tom slučaju bi bilo logično da su i planove za pljačku kovali upravo u tom gradiću.

Prethodni dan je Sandans bio proveo u Igl Pasu, tamo je i prenoćio, dok je Beli Vuk odjahao dalje.

Sada se veće opet približavalo, i Sandans je bio u potrazi za prenoćištem.

Pronašao je mali pansion i u njemu dobio sasvim malu ali hladnu i čistu sobu. Dole, bile su štale i boksovi za konje.

Kad je obezbedio sobu, najpre je prtljag odneo gore, a onda sišao i pobrinuo se za konja. Dao mu je da jede, malo ga prošetao po koralu, a onda se vratio u sobu i zatražio da mu donesu bure vode, da bi se okupao.

Njegovo mišićavo telo bilo je puno ožiljaka od noža, strela, metaka. Najveći ožiljci nalazili su se na njegovim grudima, levo i desno od srca.

Prilikom ceremonije Sunčevog Plesa, po čemu je Sandans i dobio ime, na dan najveće svetkovine prerijskih Indijanaca, čejenski vrač mu je napravio ožiljke na grudima — dva velika reza nožem, kroz koja je bio provučen debeli kaiš. Na svakom kraju kaiša bila je po jedna bivolja lobanja.

Tada je Sandans imao petnaest godina, i plesao je sve dotle dok se kaiš nije isteglio do zemlje a lobanje se počele vući po njoj.

Na taj način je Sandans stekao pravo da ude u savez indijanskih ratnika.

Kad se okupao, osećao se mnogo bolje. Imao je utisak kao da je odspavao nekoliko sati, toliko se osećao svež i odmoran. Još kod Čejena je stekao naviku da se svakodnevno kupava, i leti i zimi, uglavnom napolju, jer je to jačalo organizam.

U prtljagu, imao je čistu odeću; bile su tu i pantalone, pa još jedna kožna košulja, donji veš...

Obukao se i stavio pojas sa oružjem. Ono što je svukao, dao je vlasnici pansiona, da opere. U Igl Pasu se nije presvlačio jer nije nameravao da ostane tamo duže od jedne noći i jednoga dana.

Što se ticalo Pijedras Negrasa, tu je nameravao da ostane bar cela dva dana. Nije mogao očekivati da će odmah čuti nešto o braći Čester.

Južno od glavnog trga, počinjao je deo gradića koji se gotovo isključivo sastojao od barova, kantina i bordela, koji su radili punom parom i ne samo da su privlačili tamnošnje Meksikance nego i Amerikance, s druge strane granice.

Posebno su dolazili na dan isplate, to je Sandans saznao još u Igl Pasu, pa je pretpostavljao da su česti gosti bili i Česterovi, pre nego što su opljačkali banku.

Sandans je izašao iz pansiona i lutao ulicama, da bi najpre dobio neki dojam o tom mestu. Ulažio je u krčme, gledao ljude, zalazio i u bolje i u loše lokale.

Nikog ništa nije pitao, a nije mu se ni žurilo. Nije hteo da pobudi sumnju svojom radoznalošću. Tečno je govorio španski, ali je odlučio da za početak to ne pokaže; uglavnom je ćutao, ali je zato uši dobro načuljio.

Najzad je seo u mali restoran i naručio večeru. Dok je jeo ukusno pripremljenu hranu, kriomice je gledao uokolo. Iako je prostorija jedva bila osvetljena svećom, primećio je da svojom svetlom kosom i arsenalom koji je nosio za pojasom izaziva opštu pažnju. Drugi gosti su ga posmatrali i došaptavali se, tako da nije mogao čuti njihove komentare.

Posle večere je iz restorana prešao u obližnji bar. Tamo nije seo za sto nego stao za šank, i zatražio tekilu. Kad ju je dobio, nije je sasuo u grlo kao što to Meksikanci čine nego je pio lagano, gutljaj po gutljaj.

Alkohol uopšte nije podnosio a za to je krivio svoje indijansko poreklo. Nikad nije hteo da popije više od dve čaše viskija ili nekog drugog alkoholnog pića, jer bi od veće količine postao svadljiv i teško se kontrolisao.

Tu čašicu tekile je pio toliko dugo da je to navelo barmena da ga sumnjičavo pogleda. Onda je Sandans naručio još jednu čašu, ali ju je ostavio da stoji na šanku.

Prostorija je bila zadimljena, na stolovima su gorele sveće, a bilo je i mnogo gostiju, tako da na Sandansa niko nije obraćao pažnju.

Uglavnom se govorilo o spektakularnoj pljački banke preko, u Igl Pasu. Bila je to senzacija kakva se već odavno nije dogodila u toj sredini.

Sandansu sve to nije mnogo pomoglo, jer ljudi su govorili uglavnom, nadvikivali se i pričali nerazgovetno, pa je odlučio da ne gubi vreme u toj krčmi, ili kantini, kako su je Meksikanci nazivali. Upravo je hteo da izađe kad je čuo glas jednog vakera^{*)}, razgovetan i glasan:

^{*)} vaquero — kravar, kauboj (mex.)

— Kažem vam, ni pare nije uspela da izvuče od njega! Samo ju je iskoristio, a posle je odjahao na jug. Ostavio ju je bez jednog jedinog pezosa. Znam to sigurno, ona mi je rekla, a nema razloga da meni laže. Dona Tereza ga je volela, i sad se vuče kroz kuću, ne mogavši ni da živi, ni da umre.

Sandansu je taj razgovor bio interesantan. Polako se privukao govorniku.

Video je da je vakero pijan, kako gleda u ljude okolo, ne bi li primetio da imaju nešto protiv toga da pije njihovo piće, i kad je video da ne reaguju, uzeo je bocu i nadio sebi još tekile, ispio je, i nastavio:

— Trenutno ne može ni mene da isplati. Ima ogroman ranč, ali nema ni prebijene pare!

Jedan drugi vakero mu je rekao:

— Dona Tereza je poštena žena. Sigurno će te isplatiti čim joj se ukaže prilika. Pre ili kasnije ćeš dobiti svoj novac, a u međuvremenu sigurno nećeš umreti od gladi.

— Verovatno neću...

Vakero je počeo da se klati. Pobledeo je, okrenuo se prema vratima i rekao ostalima:

— Odmah se vraćam...

Jedva se progurao kroz gomilu ljudi koji su stajali između stolova i za šankom, sve do vrata.

Kad je izašao, otišao je do ograde, naslonio se na nju i počeo duboko da diše, kako bi manje osećao mučninu, a pokušavao je i da povraća.

Sandans ga je pustio na miru izvesno vreme, a kad je primetio da je čoveku laknulo i da se ovaj sprema natrag u kantinu, obratio se:

— Oprostite, senjor — rekao je Sandans na španskom — slučajno sam čuo šta ste malopre govorili. Pomenuli ste Dona Terezu. Poznao sam jednu Terezu, u Saltilju, prezivala se Salazar. Da li ona to sada živi u ovom mestu?

Vakero odmahnu glavom.

— Ne. Ja sam govorio o Terezi Sančez, udovici Don Antonija Sančeza. Ona stanuje na hacijendi Kar-men...

— Je li to daleko odavde? — pitao je Sandans čoveka koji je očigledno bio spreman da časka, i razgovara.

— Ne naročito — odgovorio je. — Desetak kilometara južno, ovim putem — pokazao je na ulicu preko ograde. — Dobra je to žena, ali se ne razume mnogo u posao. Samo se nadam da će se jednoga dana dobro udati, za poštenog i vrednog čoveka. Onda ću i ja dobiti natrag svoj novac.

Rekavši to, okrenuo se i vratio se u lokal.

Sandans je sačekao da se momak izgubi sa vidika, a onda se zamislio. Smatrao je da bi u celoj toj priči moglo biti nečeg zanimljivog i za njega, ali je bilo prekasno da krene kod jedne udovice. Meksikanke u to doba ne otvaraju vrata nepoznatim muškarcima.

Nije mu preostalo drugo nego da se strpi do jutra. Za to vreme će malo da oslušne po drugim lokalima.

Ulazio je u jednu kantinu, pa u drugu, u treću.

Nigde nije čuo ništa što bi pobudilo njegovo interesovanje. Pa ipak, nije hteo da odustane od daljeg tražanja za korisnim podacima.

Osećao je da mu tekila udara u glavu. Odlučio je da ne pije više, jer alkohol nije podnosio a od njega je bio i agresivan, a to nije želeo da bude.

Potražio je najveći bar u tom delu Pijedras Negrasa. U njemu je bilo čak i muzike. Zabavljačice su se podrazumevale. Bilo je podosta, i sve su bile jako našminkane.

Gosti, mahom pijani, igrali su sa zabavljačicama, i ta igra se plaćala. Posle, sve je zavisilo od njenog raspoloženja. Mogla je sa gostom da ode u sobu, a nije morala. Jer, zavisnično se plaćala samo igra sa devojkama.

Probio se do velikog okruglog podijuma i posmatrao plesačke parove, uglavnom »barske dame« sa vakerosima. Bila je velika gužva i galama.

Prošlo je petnaestak minuta, kad je Sandans odjednom čuo poznati glas:

— Ruke dalje od moje ženske!

Nastala je, među plesачkim parovima, gužva. Muzika je prestala da svira, nekoliko parova se brzo udaljilo. Sve je ličilo na to da predstoji tučnjava.

Sandans je i dalje stajao na svom mestu.

Kad se masa na podijumu razredila, ugledao je Džesa Belog Vuka. Stajao je gegajući se, u jednoj ruci držeći bocu, a drugom prigrlivši jednu našminkanu devojkicu.

Ispred njega je stajao ogromni vakero. Na glavi je imao crni sombrero, na sebi crno kožno odelo ukrašeno perlama, i na nogama crne čizme. Izgledao je veoma opasno. Taj utisak su pojačavali njegov kolt i veliki nož o pojasu.

Međutim, kad je progovorio, glas mu je zvučao blago, čak vrlo nežno:

— Oprostite senjor — učtivo se obratio Belom Vuku — ali vi ste se prevarili. Huanita je već plesala sa mnom, i ona je moja, a ne vaša.

Beli Vuk ga je posmatrao gnevničim pogledom. Bio je veoma ljut, ali nije puštao ni bocu, ni devojkicu.

— Ali... ja sam samo na trenutak izašao i rekao joj da ni sa kim ne igra dok ne dodem. Čak sam joj za ples platio unapred! — bunio se.

— Vratću vam novac — bio je i dalje učtiv Meksikanac. Po Sandansovom mišljenju, taj čovek je izvanredno vladao sobom i bio krajnje razuman.

Tiho i ljubazno je nastavio:

— Jahao sam, dovde, šezdeset kilometara, samo da bih bio sa Huanitom. Stigao sam, ugledao je samu, zagrlio je i počeo da plešem sa njom, a onda ste se, iznenada, pojavili vi. Siguran sam da je posredi zabluda, senjor.

Beli Vuk pokuša jače da privuče devojkicu k sebi.

— Nema nikakve zablude, gubite se! — viknuo je Beli Vuk. Onda se obratio devojkici: — Huanita, ti ideš sa mnom!

Oko podijuma za ples, začas se okupilo mnoštvo pijanih i ratobornih vakerosa.

Sandans je primetio kako učtivi Meksikanac vadi iz korica veliki oštri nož i podiže ga, kako bi zadao udarac Belom Vuku, koji mu je upravo bio okrenuo leđa, u nameri da se sa devojkicom povuče u sobu.

— Džese! Beli Vuče! — viknuo je Sandans, probijajući se prema njemu.

U istom trenutku se Beli Vuk okrenuo prema Sandansu; ovaj je još samo uspeo da mu dovikne:

— Pazi! Leđa!

Posle toga je nastao opšti metež. Noževi su sevali na sve strane. Izbila je opšta tuča. Na jednoj strani su bili Sandans i Beli Vuk, a na drugoj svi ostali.

Udarci su se delili takvom žestinom da je neko stalno padao na pod. Ubrzo je bilo i onesvešćenih.

Sandans se borio kao da se bori za sopstveni život. Beli Vuk je takođe bio veoma vešt, ali sam nekako ne bi mogao da se odbrani od toliko ljudi.

Uz Sandansovu pomoć nekako se održao na nogama. Bezbroy puta mu je sečivo noža bilo pored samog grla, ili srca, ali ga je Sandans vešto spasavao.

Naravno, i Sandansu je pretila opasnost od smrti. Beli Vuk ga je štiti koliko je stigao.

U jednom trenutku, kad je oko njih bilo prilično izudaranih i onesvešćenih Meksikanaca, Sandans je doviknuo Belom Vuku:

— Dodji, pokušajmo da napustimo ovo zmijsko gnezdo! Ja ću ići prema vratima, a ti se nasloni na moja leđa i štiti odstupnicu. Valjda ćemo živiti izaći na ulicu.

Tako je i bilo.

Oslonjeni jedan drugom o leđa, počeli su da se povlače prema vratima. Obojica su držali koltove na gotovs, ali niko nije pucao u njih. Ti ljudi su više voleli da se bore svojim noževima.

Kad su najzad prošli kroz leptirasta vrata, počeli su da trče niz ulicu. U trenutku kad su njihovi protivnici izašli iz lokala i zagalamili, Sandans i Beli Vuk skrenuše u jednu sporednu ulicu.

Sandans je diktirao tempo — trčao je što je brže mogao.

— Čekaj, Sandanse! — doviknuo mu je Beli Vuk. — Mogli bismo uz put upucati neke od njih! To bi ostalima poslužilo kao primer, pa bi nas ostavili na miru!

— Zar ostatak svog života hoćeš da provedeš iza rešetaka?! — grubo je odbrusio Sandans. — Ja u životu imam u pametnija posla.

Trčali su i dalje. Iza njih su odjekivali koraci meštana. Utrčali su u

jednu sporednu ulicu. Sve kuće su bile u mraku, i ništa se nije videlo. Progonioci su se razišli na razne strane i dovikivali se. Uličica kojom su trčali Beli Vuk i Sandans izlazila je na polje, iza kog je bilo drveće. Ono je činilo granicu, odnosno nalazilo se na obali reke.

— Prema reci! — uzviknuo je Sandans sav zadihan. — Brzo!

Pretrčali su polje.

Meksikanci su, videvši ih, psovali i pucali. Sada je već bilo vidljivije, jer je mesec izašao. Dvojica meleza su pognuti trčali prema reci. Hici su praštali, a meci se zabijali u zemlju oko njih.

Najzad su stigli u zaštitni pojas pored reke. Protrčali su kroz gustiš i stigli na obalu. Sandans se bacio na tle; puzeći je nastavio uzvodno, gde je šumarak bio još gušći.

Beli Vuk je bio tik iza njega.

A onda su malo zastali da se odmore, uhvativši se za grane koje su štrčale nad vodom.

U međuvremenu su i progonioci stigli do obale. Čulo se kako razgrću gustiš u psuju. Nisu ni razmišljali o tome da budu manje bučni.

Odjednom je neko uplašeno uzviknuo:

— Tamo! Tamo, ljudi!

Opet je odjeknuo revolver, ali izgleda da je čovek pucao u neku senku. Grane su zapucketale, lišće suštalalo i letelo okolo.

— Ljudi, ovo je prava ludnica! — vikao je neki Meksikanac. — Grin-gosi su dobro naoružani i sigurno dobro barataju oružjem. Ja više nemam strpljenja da ih vijam. Ne bih želeo da me pogodi njihov kuršum. Ovog trenutka prestajem da pretražujem gustiš, a vi kako hoćete. Sada, usred noći, to nema nikakvog smisla.

Nekoliko minuta je vladala tišina.

A onda je jedan od vakerosa rekao:

— U pravu je. Ovo što mi sada radimo nije ništa drugo do samoubistvo.

Neko se nasmejao.

— A žutokosi nikako nije prete-
rao. Borba je bila fantastična; mogli bismo sada da je okončamo.

Lepo smo se zabavljali, ali sada sve postaje opasnije...

— Tako je! Bolje će biti da se vratimo i nastavimo da uživamo u piću.

— To je manje opasno! — čuo se treći glas.

Svi su odobravali predlog da se prekine gonjenje dvojice begunaca. Glasovi su se čuli sve tiše, da bi najzad sasvim zamrli.

Beli Vuk i Sandans su za svaki slučaj sačekali još dvadesetak minuta, jer se moglo desiti da je sve ono bio trik protivnika, kako bi ih namamili u zamku.

Sandans predloži:

— Mogli bismo preći reku i noćiti preko, u Teksasu. U ovom trenutku smo tamo bezbedniji.

— Zašto? — čudio se Beli Vuk. — Što se mene tiče, ja se ovih nimalo ne plašim.

Sandansu se nije svidela takva Džesova reakcija. Grubo mu je odvratio:

— Što se mene tiče, slobodno se možeš vratiti čak i u taj lokal. Neka te i ubiju tamo, ili ti ubij nekog, ne interesuje me. Zar ti zaista nije ništa na pameti osim da proganjaš tuđe devojke?! To je prilično nepromišljeno i opasno.

— Nemoj da govoriš sa mnom tim tonom, jer to ne podnosim — pretećim glasom je rekao Beli Vuk.

Ja ti samo kažem da rizikuješ da budeš ubijen ili da sam postaneš ubica. Da li si ikada bio u nekom zatvoru u Meksiku?

Beli Vuk je ćutao nekoliko sekundi, a onda odgovorio staloženim glasom:

— U pravu si... Uostalom, treba da ti se zahvalim što sam ostao živ. Da se ti nisi umešao, ko zna kako bi se to završilo. Svakako ne bih iz tog lokala izašao živ. Pa, onda, idemo za Teksas. Sutra će vakerosi raditi svoj uobičajeni posao, istreznice se, i Pijedras Negras za nas neće biti opasan kao sada.

Prešli su reku tamo gde je bila najplića i začas se našli na teksaškoj strani. Na izvesnoj razdaljini videla su se svetla Igla Pasa.

— Dodi, Džime, da potražimo neki bar — pozvao je Beli Vuk Sandansa.

– Ne, hvala. Za danas mi je dosta svega. Radije bih se malo odmorio.

Beli Vuk se nasmeja.

– Da te nisam malopre video u akciji, pomislio bih da stariš. U redu, odmaraš se. Ja još malo moram da potapam u piću svoju usamljenost. Vidimo se sutra u Pijedras Negrasu?

– Možda.

Krenuli su prema gradu.

– Kuda misliš da ideš odavde? – pitao je Beli Vuk.

– Još ne znam.

– Jesi li siguran da ti nije potreban partner? Upravo smo dokazali da smo dobar tandem.

– Već sam rekao da radim sam.

– Ti znaš... Mislio sam, zadužio si me, pa da ti se revanširam...

– Nije potrebno. Zaboravi sve što se dogodilo.

Beli Vuk zastade i pokaza levo.

– Ja ću onuda – rekao je.

– A ja nastavljam u hotel.

– Onda, vidimo se jednoga dana.

– Možda – neodređeno je odvratio Sandans. Beli Vuk mu je pružio ruku, i pošto su se pozdravili, svaki je krenuo svojim putem.

4.

Ujutro je Sandans opet otišao u Pijedras Negras, u pansion koji je iznajmio prethodnog dana. Tamo se presvukao, platio račun, osedlao Sokola, pričvrstio prtijag iza sedla i krenuo južno od grada.

Bez teškoća je pronašao haci-jendu »Karmen«. Po njoj se videlo da je znala i za bolja vremena, da je nekada bila čak luksuzna. Dok je jahao prema glavnoj zgradi, primetio je da mnoga junad nisu žigosana, da su stara goveda već odavno morala biti prodana, da je zgrada bila prilično propala. Sve je ukazivalo na to da nema ko da brine o imanju. To se jasno videlo i po korovu koji je preplavio žitno žolje.

Kad je stigao do glavne zgrade, Sandans je sjahao i svezao Sokola za gredu pred verandom.

Zatim se popeo uz stepenice verande i povukao užu za zvono.

Ubrzo je vrata otvorila jedna mlada meleskinja. Preplašeno je

gledala u Sandansa, ispitujući ga očima. Posmatrala je njegovo lice koje je bilo puno ožiljaka od prethodne večeri.

Sandans joj je rekao da bi želeo razgovarati sa gospodom Terezom Sančez, i devojka je brzo nestala.

A onda se na vratima pojavila visoka crnka tridesetih godina. Imala je velike okrugle oči, rumene pune usne, a bila je obučena u haljinu koja je isticala sve njene obline. I ona je radoznalo gledala u Sandansa, ali ne i preplašeno, kao malopre devojka.

Sandans skide šešir i nakloni se.

– Senjora Sančez, zovem se Džim Sandans i želeo bih da porazgovaram sa vama o jednom čoveku...

Ona mu upade u reč:

– O Robertu! Čuli ste nešto o njemu?!

– Hteo sam da razgovaramo o tome...

Ona brzo stade u stranu.

– Izvolite, udite – rekla je nestrpljivo.

Unutrašnjost kuće izgledala je slično kao i njena spoljašnjost nekada je sve to moglo biti lepše.

Udovica je išla napred, a Sandans za njom. Prošli su kroz veliki hol i ušli u kancelariju. U njoj su, od nameštaja, bili jedan veliki pisaći sto, dve fotelje, regal sa knjigama i sofa.

Ona pokaza na fotelju.

– Izvolite, sedite... Čime mogu da vas ponudim? Kafom? Ili, čajem?

– Ne, hvala, ne bih ništa. Radije bih odmah prešao na stvar – odgovorio je Sandans.

On je seo, a domaćica se naslonila na pisaći sto. Zamišljeno je posmatrala Sandansa.

– Sada znam ko ste – rekla je.

– Sinoć ste se tukli u jednoj kantini u Pijedras Negrasu. Imali ste i nekog pratioca, a razlog tuči bila je neka devojka. O svemu tome su mi pričali moji vakerosi, jutros.

Sandans se nasmejao.

– Tačno je – odvratio je. – Moj pratilac, kako ste ga nazvali, posvadao se s jednim vakerosom, oko devojke, i ja sam se umešao. Da nisam, taj momak sigurno ne bi živ napustio kantinu.

Žena je odsutno klimnula glavom. Potom je upitala zamuckujući, kao da joj je nezgodno što postavlja to pitanje:

— Sta znate o Robertu?

Sandans je razmišljao kako da joj objasni da nije prijatelj tog čoveka, kako je ona, izgleda, pretpostavljala. On se raspitao kod šerifa Igl Pasa, i tamo saznao o nedelima braće Čester. Naravno, to je učinio tek pošto je ugovor, koji je on sastavio, bio pročitao i potpisan.

— Znam o njemu toliko da ga Amerikanci traže, zbog pljačke banke u Igl Pasu — odgovorio je nakon dugog razmišljanja.

Žena se zagledala u njega. Pobleđela je, a ruke su joj zadrhtale.

Šapatom je rekla:

— Ah, tako, znači... Vi ste šerif! — dodala je nešto glasnije. — Tražite ga jer hoćete da ga zatvorite i ubijete! Odlazite, ne želim da razgovaram sa vama! Odmah napustite moju kuću!

Sandans se podiže.

— Neću otići — rekao je mirno. — Razgovaraćete sa mnom, hteli to ili ne. Vaš Roberto, ili kako ga Amerikanci zovu Džoker Bob Čester, ima za sobom zavidnu gangstersku karijeru...

Žena mu je opet upala u reč:

— Poznato mi je šta ljudi pričaju o njemu! — uzviknula je uzbuđenim glasom. — Lažu. Svi lažu!

Sandans se nasmešio.

— Zaista? U tom slučaju vas mogu odvesti kod svedoka. Naime, mogu vas upoznati sa dve udovice iz Igl Pasa, čije su muževe Česterovi hladnokrvno ubili.

Udovića se naglo okrenula od Sandansa. Ramena su joj podrhtavala.

— Nije istina — rekla je tiho. — Roberto nikada ne bi učinio tako nešto. On je uvek veseo, dobroćudan i nasmejan. Prema svima je ljubazan...

— To je tačno — odvrati Sandans. — Niako nije rekao suprotno. Sudeći prema onome što sam čuo, Roberto se smejao i dok je ubijao one ljude.

Tereza Sančez se opet okrenu prema Sandansu. Oči su joj bile vlažne od suza. Ništa nije rekla.

Sandans je pričao dalje:

— Video sam ga na slikama. Veoma je zgodan i zaista deluje veseo i dobroćudno. Ali, izgled često vara. Meni bar ne znači ništa. Jer, taj čovek je podao i zao, bezosećajan. Hladnokrvan je kao zmija; da nije takav, ne bi vas koristio da...

— Nije me koristio! — uzviknula je Tereza Sančez. — Sabrala se i nije drhtala više. — Slušajte, ovaj razgovor je besmislen. Ja tog čoveka jedva poznajem.

— Od jednog vašeg radnika sam čuo drugačiju priču. Po svemu, može se zaključiti da je Bob Čester vašu hacijendu koristio kao uporište i zaklon, pre nego što je otišao preko i opljačkao banku. Tu je stvarao planove. Uveren sam da vam se pokazao u najboljem mogućem svetlu i da stoga imate lepo mišljenje o njemu. Uostalom, to mu nije ni bilo teško, jer vi ste veoma privlačna žena. Mogu da vas razumem. Mladi ste, usamljeni... Ne razumem, međutim, to što ga štitite i dalje, iako ste u međuvremenu saznali kakav je čovek.

Gledala ga je ćutke, ruku prekrštenih na grudima. Sandans je nastavio:

— Morate zamisliti tu situaciju...

Metode kojim se služio nimalo mu se nisu dopadale, ali nije nalazio drugu mogućnost da ubedi tu ženu da progovori i pomogne mu koliko može.

— Dakle, zamislite dvojicu mladih muškaraca, obojica oženjeni, obojica očevi... Dva mlada službenika koji svakodnevno odlaze na posao, da bi zaradili za život, za porodicu. Pri tom im je sve to normalno i ne misle ni na šta osim kako da što savesnije urade posao. A onda dođu dva bandita... Mogli su tim poštenim ljudima dati šansu. Nije bilo potrebno mnogo: samo da su zatražili od njih da podignu ruke, ili da im predaju novac... Nisu ih morali ubiti. Ionako im se, onako naoružanim, niko ne bi suprotstavio. Ta dvojica mladih supruge i očeva, mogli bi i sada biti živi, ali Džoker Bob Čester im nije dao šansu. Ubio ih je hladnokrvno. On i njegov brat su...

— Brat Koј — šapnula je Tereza Sančez. — Njegov mali brat Koј... Taj je čovek pun mržnje, prema sva-

kome, on je tako nešto mogao učiniti, ali Roberto...

— Roberto? On se smejao dok je pucao! — rekao je Sandans zajedljivo. — Šta kažete na to?

Opet se Tereza Sančez okrenula.

Sandans joj pride, obuhvati je oko ramena i okrenu je prema sebi.

— Slušajte, Tereza... — počeo je blagim glasom. — Ja bih želeo od vas da čujem istinu. Česterovi su došli kod vas, vašu kuću koristili kao uporište i odavde odjahali preko reke, u Igl Pas, i tamo ubili dvojicu mladih ljudi i opljačkali banku. Ako ih i dalje štitate, vi ste njihov saučesnik i za to morate i vi pred sud. A vi ste ih prihvatili zato što vam je Roberto pričao bajke, nešto o ljubavi... Recite, zar nije bilo tako?!

— Vi ste surovi! — odbrusila je žena.

— Vi ste mu verovali — bio je uporan Sandans. — Niste mogli znati šta namerava da učini, da će ubiti dva namerina čoveka, da se posle toga više nikada neće vratiti, jer je odmah posle pljačke odjahao na jug, da se skloni. Od tada niste ništa čuli o njemu, i još uvek ga čekate i nadate se da će se vratiti i poreći da je učinio ono što mu se pripisuje. Slušajte, on se neće vratiti, i vi to sigurno znate. U međuvremenu, on je otišao u Koahuju, ili Nueo Leon, i tamo se smeška u sebi, a možda i naglas, što ste mu verovali i što...

Naglo je pokušala da se otrgne od Sandansa; ali, on ju je držao čvrsto i gledao je pravo u oči.

— Tako je! — rekao je oštro. — Da biste spasili svoju čast, jedino se možete pravdati da ste bili glupi i naivni. Ako se ikada bude vratio, a to će možda učiniti dogodine, ukoliko ponovo bude planirao pljačku banke a vašu kuću predvideo kao uporište...

Odmahivala je glavom i bolno krivila usta, kao da će zaplakati.

Sandans ju je žalio, ali nije mogao sebi priuštiti da u tim trenucima bude sentimentaln.

— U tom slučaju ćete još jednom postati njegov saučesnik, i to svesni, za razliku od prvog puta, kad ste zaista naseli. Dakle, ako ga i dalje budete štitali, možete se smatrati odgovornom za ubistva i

pljačku, kao da ste i sami upali u banku i pucali! A vi razmislite da li treba i dalje da imate toliko obzira prema običnom ubici.

— Prestanite! — zastenja Tereza Sančez. — Prestanite, molim vas...

— Sve to za vas nije nikakva novost — bio je uporan Sandans. — Sve vreme otkako je došao kod vas, vi ste pretpostavljali, a možda i sigurno znali, da je bandit, ali ste se zaljubili u njega i nastojali da zažmurite pred tim činjenicama.

Pognula je glavu, a kolena su joj zaklecala. Sandans ju je čvrsto uhvatio pre nego što bi se srušila.

— Molim vas... — šapnula je. — U pravu ste... i sama sam što-šta primetila, ali nisam htela da verujem. Svim svojim bićem sam se borila...

Zajecala je. Sandans ju je odveo do sofe.

— Niko vam ne može prebaciti za ono što ste radili pre tog događaja — rekao joj je. — Tada niste znali o njihovim planovima. Ali, sada znate sve i živećete s tom krivicom ako najzad ne progovorite.

Lice je pokrila rukama i plakala naglas. Sandans je seo na rub pisaoćeg stola i posmatrao je. Bilo ga je žao što je žena nesrećna.

Najpre, taj bandit Roberto ju je zaveo, zaljubila se u njega, onda ju je napustio, potom je saznala da je i ubica, a sada je još i on, Sandans, muči svojim pitanjima. Morao je da bude odlučan, inače ne bi tako brzo uspeo da slomi njen otpor. Na neki način je bio ponosan zbog toga, divio se samome sebi, jer nije verovao, ipak, da će zaljubljenju ženu tako brzo urazumiti i ubediti je da popusti i progovori.

Sada je imao razloga da se nada da će se, posle svega. Terezina ljubav prema Bobu Česteru pretvoriti u mržnju.

Posle nekoliko minuta, udovica je opet vladala sobom. Umornim pogledom je odmerila svog gosta.

— Moram... malo... da razmislim — rekla je isprekidano. — Potrebno mi je vremena, to morate razumeti. Recite mi, šta zahtevate, ili, šta očekujete od mene.

— Želeo bih da znam da li je Roberto u nekom razgovoru sa vama makar nagovestio gde bi sada mogao da se nalazi. Da li

imate pojma o tome gde bi se mogao skrivati, ili stanovati. Da li je rekao nešto iz čega se može zaključiti kuda je nameravao da ode posle one pljačke? —

Tereza Sančez je odsutno nameštala košu.

— Ne mogu da se setim... Trenutno, zapravo, ne mogu ni da mislim, niti se ičega sećam. U stvari, i rfe znam šta bi trebalo da kažem... ili učinim...

Sandans se odvoji od pisaćeg stola.

— Nemojte sada ništa reći. Odmorite se malo, saberite se, razmislite. Razumem vašu situaciju i jasno mi je da vam je potrebno izvesno vreme da dodete k sebi. Ne želim da vas opterećujem...

Govorio je blagim glasom i bio pun obzira. Dodao je:

— Navratit ću kasnije.

— Dobro... — odvrtila je Tereza Sančez, zureći u pod. — Dodite večeras...

— U redu. Naći ću pre nego što sunce zađe — odgovorio je Sandans zadovoljno.

Izašao je i pojahao konja, pa ga poterao prema reci. Kad je stigao do male šume, sjahao je, skinuo sedlo sa Sokola i pustio ga da pase.

Seo je u senku, zamotao cigaretu i pripalio je, a onda rekapitulirao sve što je u Igl Pasu saznao o braći Cester.

Šerif ih je nazvao vukovima, pa ipak, to poređenje nije bilo umesno. Jer, vuci napadaju i ubijaju samo kad su gladni, dok Česterovi, u odnosu na njih, predstavljaju nešto mnogo gore, jer ubijaju smejući se i bez razloga.

Džoker Bob je bio stariji od braće Čester. Sandans je od šerifa uzeo njegovu sliku i poneo je sa sobom. Džoker Bob je bio visok, zgodan muškarac tridesetih godina, a uz to nasmejan i šarmantan. Inteligentan i duhovit, uvek dobro raspoložen. Ali, sve to mu je služilo samo zato da zamaskira sve zlo što je nosio u sebi.

Uvek je za pojasom imao dva revolvera, što nije bio čest običaj ni u Teksasu, a levom rukom je pucao bolje nego većina poznatih revolveraša desnom. A kad je pucao desnom rukom, bio je nenadmašan.

Tako se pričalo.

On i njegov brat vukli su krvav trag kroz celu teritoriju Sjedinjenih Država, i ostavljali mnoge opljačkane banke i poštanske kočije.

Sandans je mogao da shvati jednu mladu udovicu, koja ništa nije znala o prošlosti Boba Čestera, a zaljubila se u njega. Čak bi je shvatio da je znala nešto o njegovim planovima.

Jedino što bi, po njegovom mišljenju, ženi kao što je ona moglo da smeta kod muškarca u kog se zaljubila je činjenica da ju je napustio bez reči.

Čudilo je Sandansa nešto drugo: kako to da Tereza Sančez nije posumnjala u njih zbog mlađeg Čestera, Koja, koji je bio čovek tako izrazito negativan u svemu, da bi u svakom normalnom stvorenju izazvao jezu.

Bio je dve-tri godine mlađi od Boba, i, za razliku od njega, ružan kao krastava žaba. I ličio je na žabu, čak mu je i koža bila tako lji-gava.

Glava i telo su mu bili kao u svakog normalno razvijenog muškarca, ali su mu noge bile kratke i zakržljale, i pre bi odgovarale telu jednog kepeca.

I njegovu fotografiju je Sandans; imao sada ju je izvadio iz prtljaga i dobro pogledao. Taj čovek je imao pogled zmije i veoma neprijatno lice. Ljudi su o njemu govorili da je bolesno gramziv, da, valjda, time kompenzuje svoju ružnoću.

Niko nije znao ko su dvojica kompanjona koji su sa braćom Čester orobili banku. Sandans je mogao pretpostaviti da nisu bili bolji od njih.

Sandans je dobro znao da neće lako zaraditi novac koji mu je bio obećan za hvatanje zločinca i vraćanje novca banci. Ali, odlučio je da ne odustane.

Osim toga, od vremena kad je banka u Igl Pasu bila opljačkana, Česterovi su mogli odjahati veoma daleko. Ukoliko mu Tereza Sančez ne bude pomogla, potraga za njima biće ravna potrazi za iglom u plastu sena.

Nadao se da će mu ta žena ipak dati neke upotrebljive podatke, a on dotad neće preduzimati ništa.

Uostalom, šta bi i mogao preduzeti?

Nije imao ništa od toga da misli na njih. Pozeleo je da ode u grad, da jede i malo se opusti. Ali, plašio se susreta sa ljudima sa kojima su se prethodne večeri on i Beli Vuk tukli. Možda su oni sve zaboravili i shvatili da su to uradili pod dejstvom alkohola, ali ko mu garantuje to? Osim toga, Beli Vuk je zaista bio kriv što je izbila tuča.

Odlučio je da ipak ostane tamo gde jeste. Legao je i pokušao malo da odspava.

*

Kad je, kratko vreme pre zalaska sunca, povukao ručicu zvona na vratima Tereze Sančez, ona ih je sama otvorila.

Po njoj je Sandans mogao primećti da se oporavila od šoka. Izgledala je sasvim lepo, odmorno. Potrudila se da dotera svoj izgled, i lepo se obukla. To je Sandansu značilo da je, za razliku od jutros, sada dobrodošao gost.

Na sebi je imala haljinu sa dubokim dekolteom, bila je nasmejana i ljubazna.

— Izvolite — rekla mu je smešeći se, kao da toga dana ništa nije bilo. — Tačni ste.

Sandans je ušao i skinuo šešir, i stavio ga na niski ormarić u holu. Sumnjičavo je pogledao oko sebe. Nije to bila samo njegova urođena opreznost, nego i sumnja što se ponašanje te žene tako naglo promenilo nabolje.

Na izgled bezbrižnim glasom je rekla:

— Idemo u moju kancelariju.

Išao je za njom, sa rukom na dršci revolvera, stalno se osvrćući unaokolo.

Tereza je to primetila i nasmejala se.

— Ne bojte se — rekla mu je, pomalo ironično. — Sami smo. Čak sam večeras i poslugu otpustila.

Sandans se samo nasmešio, ne rekavši ništa, ali mu je ruka i dalje ostala na dršci revolvera.

Kad su ušli u kancelariju, Tereza Sančez je zatvorila vrata za sobom.

Sandans je, na pisaćem stolu, ugledao bocu sa viskijem i dve čaše.

— Mogli bismo da popijemo nešto — predložila je udovica.

— Ovo je američki viski, danas sam ga kupila u Igl Pasu.

— Rado ću popiti nekoliko gutljaja — rekao je Sandans uzdržano.

— Znači, bili ste u Igl Pasu?

Tereza je nalila viski u čaše.

— Da — odgovorila je tiho. —

Otišla sam tamo, jer sam lično želela da se uverim u ono što sam čula od vas. Nisam htela da i dalje budem u zabludi.

Pružila je Sandansu čašu sa viskijem. Svoju je nalila do vrha, po čemu je on zaključio da joj je potrebna hrabrost i da na taj način želi da je sakupi.

Nazdravila mu je, a onda je iskapila čašu. Sandans je samo dodirnuo usnama ivicu šače i liznuo viski. Potom je seo na sof, dok je ona išla tamo-amo po kancelariji, sa čašom u ruci.

— Razume se, čula sam o prepadu na banku — počela je Tereza Sančez. — Uopšte, bez detalja. Nisam ni želela da čujem detalje. Razumete me?

Ponovo je napunila čašu, otpila, a onda stala tik ispred Sandansa.

— Razumem vas... — rekao je on.

— Mislim — nastavila je — da je za mene bilo važno da ne čujem detalje. Sigurno posle toga ne bih mogla da spavam mirno. Stalno bih razmišljala.

Nastavila je da šeta po kancelariji pri tom je Sandans nije ispuštao iz oka.

— Došao je kod mene otprilike pre šest nedelja — pričala je. — Bio je sa još trojicom ljudi. Njih sam se plašila, naročito njegovog brata Koja. A on... on je bio drugačiji, sasvim drugačiji od muškaraca koje sam dotad poznavala. Bio je tako visok, jak, lep, nasmejan, uvek veseo... Tražili su da napoje konje, ali posle toga nisu otišli. Ni sama ne znam kako je došlo do toga da... jednostavno, kao da sam bila začarana...

— Bili ste usamljeni — dodao je Sandans učtivo.

Nasmejala se gorko.

— Da... Bila sam i sama i usamljena, mada nije moralo tao da

bude. Spadam među žene koje privlače muškarce, u to sam se bezbroj puta uverila, a osim toga, posedujem i lepo imanje. Rančeri i poslovnici ljudi su mi se obraćali s puno uvažavanja i poštovanja, tražeći da se udam. Nijedan od njih nije mi bio toliko privlačan da bih se udala za njega. Međutim, kad se Roberto pojavio... Naprosto me je zaslepio. Dok sam kod svih drugih muškaraca imala osećaj da su zainteresovani za moju hacijendu, kod Roberta to nije bio slučaj. On zaista i nije došao s namerom da se ženi i postane suvlasnik hacijande. Da je hteo imanje, mogao ga je dobiti, sa mnom zajedno, razume se...

— Priča mi je da ga je u životu često pratio peh — nastavila je pošto je ispila još nekoliko gutljaja viskija. — Napomenuo mi je i to da se o njemu priča svašta, da mu pripisuju ono što nikada nije učinio. Navodno, pobrkali su ga s nekim. Rekao je da mu je potrebno mesto na kom će se opustiti i odmoriti, i skloniti od onih koji ga, u zabludi da je neko drugi, gone. Pristala sam da mu pružim skrovište, verujući mu.

Sandans je bio nestrpljiv da čuje nešto što će mu poslužiti kao podatak u daljoj istrazi. Ali, znao je da Tereza mora da se izjada i ispriča sve kako bi opravdala sebe.

— Razumem vas. Pričajte dalje — bodrio ju je.

Prišla je pisaćem stolu, da bi još jednom napunila viskijem svoju čašu.

Ne gledajući ga, Tereza je rekla:

— Zaljubila sam se u njega i mislila da se i on zaljubio u mene. Bila sam zadovoljna time, više nisam ni želela, ni očekivala. Mislila sam, stvari će da se odvijaju same od sebe... I nisam ni htela da znam više o njemu. Sve do danas.

— Zato ste otišli u Iglu Pas?

Potvrdno je klimnula glavom.

— Da, zato. Nakon vaše posete, pre podne sam posetila predsednika banke i razgovarala sa njim. Nije ostavio nimalo sumnje da je Roberto učinio ono što su mu pričali službenici banke i očevici. To mi nije bilo dovoljno. Otišla sam da posetim porodice dvojice ubijenih službenika. Bila sam kod njihovih udovica.

Prišla je prozoru i pogledala u mrak, koji se brzo spustio pošto je Sandans stigao na hacijendu.

Sandans je čekao da žena nastavi priču.

— Bilo je užasno — rekla je tiho.

— Dve mlade žene, koje su se prerano udale, dve mlade majke, koje sada moraju da misle kako da se probijaju kroz život, same. I ja sam udovica, i ja sam izgubila muža... Jedan bik ga je nabio na rogove... Mogu da zamislim kako je tim jadnim ženama. Ja se ne želim, u mnogo boljoj sam situaciji nego njih dve... Bar imam šta da jedem.

Naglo se okrenula prema Sandansu. Disala je brzo, i on je video kako joj se grudi nadimaju.

— Odlučila sam da vam pomognem — rekla je. — Šta biste želeli da znate?

— Sve — odgovorio je Sandans.

— Biću vam zahvalan za svaku reč koja će mi pomoći da pronađem trag Česterovih.

— Šta će biti ako vam kažem gde biste ih gotovo sigurno mogli pronaći?

— Imam nalog da ih predam, žive ili mrtve.

— Žive ili mrtve... — ponovila je bezbojnim glasom. Mislim da će biti malo teže da ih se dočepate dok su živi — dodala je tendenciozno.

Sandans na to ništa nije rekao.

— Zaslužili su smrt! — rekla je osvetoljubivo. — A vi, vi ste pravi čovek koji bi mogao da izvrši smrtnu kaznu nad njima.

Sandansu taj »kompliment« baš nije godio, ali ništa nije rekao. Nije se prevario zaista se ljubav te žene, pošto je saznala istinu, pretvorila u mržnju, i sada je želela da se osveti ljubavniku koji ju je koristio a posle ostavio.

Bilo je izvesno da je prešla na njegovu stranu, i Sandans više nije bio nepoverljiv, kao kada je stigao.

Nastavila je:

— Pričaću vam sve čega se budem setila. — Nije mogao, ali će vam biti dovoljno da im udete u trag i ubijete ih.

Izgledalo je da se pod uticajem alkohola njena mržnja pojačava.

— Nekoliko puta sam čula razgovor između Roberta i njegovog ružnog brata. U sećanju mi je ostalo

neko ime, naziv, jer mi je nekako bilo poznato. Govorili su o nekom starom utvrđenju, a Koj je rekao da bi tamo trebalo ostati dok ne prođu vrućine. Mislim, tada, da pričaju o vremenu, no sada sam shvatila da su se vrućine odnosile na nešto drugo. Da li ste ikada čuli o Presidio Infijerno?")

— Nisam. Ne poznajem . dobro Meksiko, a nisam ni Meksikanac.

— Nalazi se oko sto pedeset kilometara južno odatle, u predelu koji zaista podseća na pakao. Kad je Meksiko još pripadao španskim kraljevima, pobunjenici su se skrivali po planinama i stepi, a utvrđenje je izgrađeno zato da bi služilo kao uporište onima koji su se borili protiv njih. Pobunjenike su dopremali u Presidio Infijerno, i tamo ih podvrgavali mučenju, pre nego što bi ih streljali.

— Mali Koj Čester se tamo sigurno oseća kao kod kuće — ironično je dobacio Sandans. — Naravno, pod pretpostavkom da je tačno ono što ljudi pričaju o njemu.

— U blizini utvrđenja je i malo naselje. Osim seoske straže i policije, tamo ne zalazi niko.

Sandans ispi svoju čašu i ustade.

— Ako Česterovi potplate ruralise, imaće, tamo, odlično skrovište, i niko ih neće dirati, sve da ih traži i čeli Meksiko — konstatovao je Sandans. Izgleda da će mi taj podatak unekoliko pomoći.

— Utvrđenje je odavno napušteno, ali je, kao i pre, veoma sigurno i lako za odbranu od protivnika koji dolaze spolja. Silom se unutra ne može dopreti. Bila sam jednom tamo, sa ocem, kad smo bili u lovu... — Začutala je i stresla se. — Nikad više nisam poževela da odem tamo.

— Sada sam sve sigurniji da su se Česterovi sklonili upravo tamo — rekao je Sandans. — Kad biste na nekoj mapi mogli da mi pokazete gde se nalazi to utvrđenje...

Tereza ostavi čašu na sto.

— Kako da ne. Sačekajte.

Otišla je do regala sa knjigama i izvadila iz njega jednu kožnu mapu. Iz nje je izvadila geografsku kartu i

raširila je na stolu. Nagnula se, a Sandans joj je prišao i gledao preko njenih ramena.

Nije odoleo izazovu da ne pogleda u njen dekolte. Tereza je to primetila i nasmejala se. Osećao je miris njenog lakog parfema.

— Gledajte na kartu — opomenula ga je blagim glasom, nimalo se ne ljuteći. — Evo, ovde počinje put prema jugozapadu, a ova tačka je utvrđenje...

Sandans je gledao u kartu.

Tereza se okrenula prema njemu. Njeno lice bilo je sasvim blizu njegovog, a oči su joj blistale.

— Dug je to put — šapnula je. — Trebalo bi, pre nego što krenete, da se odmorite. Možete prenočiti u mojoj kući. Ujutro će vam moji ljudi pomoći da se spakujete, da ponesete dovoljno hrane...

Uspravila se i ustuknula korak. Gledala je u Sandansa i smeškala se.

Sandans potvrdno klimnu glavom.

— Ljubazno od vas... — reče.

Ona odmahnu glavom.

— Nisam ljubazna — rekla je. — Samo sam vam zahvalna što ste me prinudili da pogledam istini u oči, da je prihvatim. Ponovo sam našla put do sebe, iako sam opet usamljena. Ali, nisam razočarana. Noćas... noćas ne bih želela da budem usamljena...

Kad je Sandans ustao sledećeg jutra, svuda oko sebe je osećao Terezin parfem; mislio je na njeno lepo telo i zagrlja je. Ustao je čim je spavalo.

Kad se obukao, Tereza je još ležala na krevetu, gledajući ga sneno.

— Zar ne bi ostao još jedan dan? — pitala ga je.

— Bih, veoma rado, ali je to nemoguće — odgovorio joj je. Moram da krenem.

— Samo, molim te, dobro se čuvaj. Česterovi su veoma opasni ljudi — opomenula ga je. — Budi oprezan.

Sandans se nasmejao.

— I ja sam opasan — dodao je.

— Znam. Drago mi je što bar ovu noć nisam morala provesti razmiš-

*) Infierno — pakao (šp.)

ljajući o koječemu. Hoćeš li opet navratiti?

— Ako preživim, hoću — obećao joj je Sandans. — Inače moram da se vratim u Igl Pas, i prolaziću ovuda.

— Zapaliću sveću i moliti Bogoricu da te čuva...

Još ju je Sandans zamolio da detaljno opiše staro utvrđenje, onako kako ga je zapamtila, tako da je sada znao da je ono opasano visokim zidinama, na čijim rubovima ima gvozdenih šipki sa oštrim vrhovima.

Utvrđenje se, po Terezinoj priči, nalazi nasred visoravni, a u podnožju visoravni je selo. U blizini je reka, koja je većim delom godine isušena.

— Sećam se — pričala je Tereza — zidovi su bili veoma visoki i debeli, kao da su građeni za večnost. Kapija je bila naherena, ali nije bilo teško staviti novu. U unutrašnjosti utvrđenja bilo je nekoliko zgrada, verovatno kasarni i štala, a bila je tamo i kuća za oficire. Sve je bilo u istom, dobrom stanju kao i stotinak godina ranije, samo što su krovovi bili malo poroznili. U onom toplom, suvom vazduhu ništa ne propada...

Sandans se raspitivao:

— A da li u samoj blizini utvrđenja ima nekih stena, nekog drveća ili bilo čega što bi čoveku moglo poslužiti kao zaklon?

Odmahnula je glavom.

— Nema toga. Stepa je tako ravna kao pod u ovoj sobi. Stražar koji je gore, na zidinama, na kilometre može videti da se neko približava.

— Sve bolje mogu da shvatim zašto bi se Česterovi sakrili upravo tamo dok »vrućine« ne prođu. Izgleda da veoma dobro poznaju teritoriju Meksika.

— Očigledno. A što se sela tiče, ono je bedno, najbednije koje sam ikad videla — pričala je Tereza. — Uopšte nisam mogla da shvatim da neko hoće da živi tamo, jer, činilo mi se, i nema od čega da se živi. Jednostavno, tamo ne postoji način na koji bi ljudi mogli zaraditi za život, a u leto, jesen i zimu nema čak ni vode.

— Možda u blizini ima neki bunar — pretpostavljao je Sandans. —

Ne mogu zamisliti da španskim vojnicima voda nije bila potrebna. Mislili su oni na sve. U svakom slučaju, stanovnici sela su ili na strani Česterovih, ili ih se toliko plaše da će im i zbog toga pomoći. To kažem stoga što sam siguran da na njihovu pomoć ne mogu računati.

— Verovatno je tako... Sandanse, plašim se da se upuštaš u nešto što...

— Sada to ne treba pominjati...

Sandans nije hteo da joj se poveri do kraja, pa je prećutao činjenicu da je potpisao pravi ugovor i da taj posao obavlja uz veliku novčanu naknadu. Nije mu se išlo u neizvesnost, na nepoznatu teritoriju, među opasne bandite. Radije bi ostao u toplom krevetu, sa lepom Meksikanom.

Ali, natrag nije mogao. Posao je posao...

Sandans ovoga puta nije napustio hacijendu putem koji je vodio na onaj glavni.

Koristio je svako drvo ili neravninu na zemlji, kao zaklon. Osim toga, nastojao je da ukloni tragove, ako već nije mogao izbeći da ih ostavi.

Znao je da se u tom kraju vesti šire brzinom vetra i nije nimalo sumnjao u to da će Česterovi na vreme saznati da im se neko nalazi na tragu.

Okolo večeri, našao je udubljenje u zemlji, ispunjeno vodom. Napio se vode, a onda je napojio i Sokola. Napunio je čuturu, a onda odjahao malo dalje, u jedan klanac. Tamo je ostavio konja i vratio se pešice, da ukloni tragove.

Znao je da u stepi kad-tad svi naiđu na vodu, i nije želeo da ga iko otkrije.

Kad se vratio do konja, skinuo je sa njega sedlo, seo na smotano čebe i jeo tortilje i kuvani pasulj, koji mu je Tereza spremila za put.

Kad je zasjao mesec, pregledao je svoj prtljag, koji se sastojao od dve velike kožne kese, u kojima je bilo njegovo indijansko oružje: kratak luk od jakog drveta, tobolac sa strelama i štit. Pregledao je štit, a onda i luk. Pošto su bili ispravni, hteo je da pregleda i strele, i tek što je bio dohvatio jednu, kad je čuo laki šum.

Bacio se u stranu, iza jedne stene, gotovo prestao da diše i počeo da osluškuje.

Šum se nije ponovio. Sandans je pogledao u svog konja, koji je mirno pasao, i čudio se kako bi se nešto pojavilo u njegovoj blizini a da Soko ne reaguje.

Nije primetio ništa, ali je ostao u zaklonu.

A onda se šum ponovio, s druge strane klanca. Učinilo mu se kao da se dodiruje lišće dva žbuna.

Napregnuo je oči, ali ništa nije video. Bilo mu je jasno da to može da bude samo mali zec, ili lisica, ili, možda, zmija.

Prošlo je pet minuta, pa deset...

Konj je mirno pasao, dok Sandans nije ispuštao iz oka gornju ivicu klanca. A onda je ugledao tamnu priliku kako se šunja prema njemu, spuštajući se bešumno.

Sandans podiže revolver.

Tamna senka se našla na mestu na kom je Sandans raširio svoje indijansko oružje. Bila je to muška pognuta prilika. Zastala je u Sandansovom logoru i osluškivala. A onda se lagano uspravila.

Čovek se okrenuo, a mesečina je obasjala njegovo lice.

Sandans se trže.

— Džese, Beli Vuče! — izgovorio je u nedoumici. — Ne mrđaj imam te na nišanu! Ovde je Sandans!

Beli Vuk je bio skinuo mamuze, a i šešir. Zastao je kao ukopan, gledajući u pravcu stene iza koje je Sandans čučao. A onda su zablještali njegovi zubi.

— Bestraga, Džime — govorio je smejući se. — Bio sam sasvim siguran da sam te upecao.

— Kao što vidiš, nisi — hladno je odvratio Sandans. — Slučaj je obrnut. Ja imam tebe! A onda, govori i to brzo! Zašto si mi na tragu?!

— Smiri se — rekao mu je Beli Vuk — nisam nameravao da te napadnem. Napraviću korak napred, kako bih bio na svetlosti, da me bolje vidiš. Pogledaj me dobro, nemam ni kolt, ni nož, dokaz da nisam hteo da te napadnem.

Sandans je utvrdio da Beli Vuk zaista nema ništa od oružja. Ipak, i dalje ga je držao na nišanu.

— Budalo! — rekao mu je ljutito. — Šta si time hteo da postigneš?!

Beli Vuk se veselo nasmejao i podigao ruke iznad glave.

— Nemoj pucati u mene. Džime. Samo sam hteo da ti dokažem nešto...

Sandans izade iz zaklona.

— A šta to? — upitao je podozrivo.

— Da je jedan Apsaroka bolji od Čejena. Međutim, prevario sam se. Želeo bih samo da znam kako si me nanjušio. Nisam izazvao nikakav šum, i stalno sam menjao pravac, kako bi mi vetar duvao u leđa. Tako sam uspeo da prevarim tvog konja, ali tebe nisam.

— Umalo da dobiješ metak — govorio je Sandans neprijateljskim glasom. — Još uvek ga možeš dobiti, ukoliko ti na pamet ne padne neko uverljivo opravdanje za ovo što si uradio...

— Pa... samo sam te pratio...

— Nisi mogao, jer sam uklanjao tragove. Nešto drugo je posredi.

Beli Vuk upita:

— A šta misliš, da li bi, uprkos tome, jedan Čejen ipak pronašao trag? A zašto ne bi i jedan Apsaroka? Nije bilo jednostavno, ali sam uspeo. Pošto sam našao trag, prišunjavao sam se. Hteo sam da ti pokažem ne samo da sam dobar bar koliko i ti, nego i da sam ti potreban.

— Ti meni? Zašto bi mi bio potreban? — pravio se Sandans da je začuden.

Beli Vuk nije okolišao.

— U Igl Pasu sam saznao za tvoje namere. Česterovi su previše tvrdi i velik zalogaj za jednog čoveka. Pomislio sam da ti je potreban neko kako bi ti štitio leđa, a siguran sam da bi pristao da povedeš sa sobom samo nekog u koga imaš poverenja, na kog se možeš osloniti. I, ako vidiš da sam te mogao napasti a to nisam učinio, priznaćeš mi da sam dobar koliko i ti. Još uvek ne znam kako si me primetio. Siguran sam da nisam izazvao nikakav šum!

— Verovatno si prolazio između žbunja, pa se dodirnulo lišće dva žbuna...

— Ja... nisam ni bio blizu nekog žbunja... — odjednom je Beli Vuk začutao. A onda, kao da se nečeg setio, nastavio je: — Sad znam! Bio je to jedan pacov koji je sakupljao materijal za svoje gnezdo! Bio

je sasvim blizu mene, nanjušio me je i iznenada pobeo. O, Džime, čoveče, zar uvek otpočinješ rat kad čuješ pacova?

— U poslu koji obavljam ne smem ništa da rizikujem — odgovorio je Sandans ozbiljnim glasom.

— U redu, pokupi svoje stvari i gubi se!

— Neću, usprotivio se Beli Vuk. — Hoću da ti pomognem da savladaš Česterove.

Spustio je ruke i, pun nade, pogledao u Sandansa. Ovaj se nasmešio kiselo. Beli Vuk mu je bio simpatičan, a uz to je bio i vredan i sposoban, što je poslednjih dana i dokazao.

Pa ipak, Sandans se ustručavao da uzme partnera.

— Žao mi je — rekao je — ali volim da radim sam.

— Protiv Česterovih nećeš moći sam — bio je uporan Beli Vuk. — Zar ti nije jasno kakvi su to ljudi?

— Sve znam. Ali, imam svoje metode i ne plašim se da radim sam.

— Oni će te ubiti. A kako ćeš pomoći Indijancima kad više ne budeš živ?

Sandans se nasmeja cinično.

— Otkad se ti zauzimaš za Indijance? — upita. — Zar nisi izjavio da si se opredelio za svet belaca?

Beli Vuk je jedno vreme ćutao, a onda je odgovorio tiho i uverljivo:

— Stoput sam se pokajao zbog toga. Nisam ni belac ni Indijanac, ali su mi belci više skrivili nego Indijanci. Sandanse... ne znam da govorim lepo, ali znam da smo u istom sosu. I ti si revolveraš, ali za razliku od mene, bar znaš zašto si. Često sam razmišljao o tome otkako smo se upoznali. Možda se tada nisam dobro izrazio, da se osećam dužnim prema tebi i da stoga želim da ti pomognem. Ja, zapravo, želim da pomognem Indijancima, jer se prema njima osećam dužan. Znam da ćeš dobiti gomilu novca kad budeš sredio Česterove. Ne treba mi ni cent od tog novca, ako ga zaista budeš dao onima koji pomažu Indijance. Oni su sada u rezervatima, i ako niko ništa ne bude učinio za njih, propašće. Najpre sam mislio da si prost i jednostavan, ali posle onoga kad si me spasio od vakera, pitam se ko je od nas dvojice prost...

Sandans mu pogleda u oči, i Beli Vuk se nasmeja.

— Nećemo moći da se složimo — rekao je Sandans uzdahnuvši. — Morao bi da se ponašaš onako kako ja to od tebe zahtevam, da se ravnaš prema mojim uputstvima, a to ti ne možeš podneti.

— Ne znam ni sam... ali sam postavljao da će biti nekako slično, i složio bih se s tim. Biće sve kako ti kažeš.

— U redu, onda idi po konja i oružje, pa se vrati — rekao mu je Sandans.

*

Beli Vuk se izgubio u mraku i ubrzo se vratio vodeći konja i noseći svoje oružje. Pregledao je detaljno, sve što je Sandans bio poneo od Čejena. Nasmejao se kad je ugledao i kožnu kesu sa »medicinom«, jer se ni on nije odvajao od svoje.

— Ne treba tek tako bacati sreću — zaključio je Beli Vuk, na šta mu je Sandans odgovorio:

— Ja to ne nosim zbog sreće nego više iz poštovanja naše čejenske tradicije.

Potom se Beli Vuk detaljno raspitao i o štitu koji je Sandans dobio kao čejenski ratnik. Najzad je drugi melez video i šest skalpova koje je Sandans nosio sa sobom, i za koje mu je objasnio da pripadaju trojici belaca i trojici Indijanaca, koji su silovali njegovu majku i ubili njegove roditelje.

— To su ujedno i poslednji skalpovi koje sam uzeo — rekao je Sandans. — Tada još nisam imao ni dvadeset godina...

— Prokletstvo... šta si sve doživeo kao mladić... — gundao je Beli Vuk.

— Bila mi je potrebna čitava jedna godina da nađem te ljude. I, našao sam ih, jednog po jednog. Posle toga sam jedno vreme lutao, a onda otišao u rat. Kad se rat završio, preko cele zemlje su bile izgrađene pruge, a Indijanci bili rasterani. Uvek sam mislio da Indijanci imaju šta da nauče od belaca, a onda sam se uverio da i belci mogu da uče od Indijanaca. Pričao sam to obema stranama, sve u nadi da ih ubedim da je najbolje da svi živimo zajedno, ali bilo je to uzalud. Jedno

kratko vreme su generali sledili moja uputstva. Savetovao sam i Indijance. Najzad sam se priključio generalu Kruku. Znaš nešto o njemu? General Džordž Kruk?

— Da. Moje pleme ga je podržavalo prošle godine, prilikom jedne bitke. Bio je to jedini general kom su Indijanci verovali, ali bolje da nisu...

— Nije prijatelj Indijanaca, kao što se često tvrdi — nadovezao se Sandans. — Ali, on je za pravdu. On me je sastavio sa čovekom iz Vašingtona, koji tamo zastupa moje interese, i kom ja šaljem sav novac za pomoć Indijancima. Ali, to nije dovoljno. Još uvek su jači, mislim finansijski, razne banke železnice i vlasnici rudnika, kao i mnogi špekulanti.

— Pa ipak, ti se ne predaješ?

— A šta drugo da radim? Nisu svi ljudi na istoku ubeđeni da je samo mrtav Indijanac dobar Indijanac. Ima, tamo, nekoliko glasova za Indijance, u Kongresu, i ti ljudi se neprestano zalažu za prava Indijanaca. A moj čovek u Vašingtonu i žena koju sam ja poslao tamo, Barbara Kol-faks...

— Imaš, znači, i ženu? — zadržano je upitao Beli Vuk. — To nisam znao.

— Da to mi je kao žena, ali mi je ipak... prijateljica... — snebivao se Sandans. — Ne vidamo se često. Poslao sam je na istok posle moje bitke sa Kasterom. Nisam mario da živi sa Čejenima, ali kad je trebalo i ona da ode u rezervat sa njima... Ona u Vašingtonu radi za našu stvar, a ja ovde.

— Nas dvojica ćemo to raditi ovde — ispravio ga je Beli Vuk. — Sandanse, ja nisam manje Indijanac nego što si ti. Indijanskim oružjem baratam bar koliko i ti, a na koltu sam možda čak i brži. Pratio sam te kroz stepu čitavih četrdeset milja, kad si pokušao da ukloniš tragove, odnosno kad si ih uklonio, pa ipak sam te našao. Mogu, dakle, sve što i ti možeš, samo treba da imaš poverenja u mene.

Sandans se nasmejao.

— Imam samo dve mogućnosti — nasmejao se. — Mogu ili da se borim protiv tebe, ili da ti poklonim poverenje. Pošto ne želim da se bo-

rim, preostaje mi da ti verujem. Manje ili više.

Belom Vuku je laknulo što je posle toliko ubeđivanja uspeo da privoli Sandansa da ga prihvati.

Uzdahnuvši duboko, rekao je:

— Nećeš zažaliti... A sada, ispričaj mi neto više o braći Čester...

6.

Pred veče drugoga dana, ugledali su visoravan na kojoj je trebalo da se nalazi utvrđenje Presidio Infijerno. Sandanas i Beli Vuk su jahali oprezno, kroz klanac, sve do njegovog kraja, kada im se učinilo da su odjednom stigli u blizinu visoravni. Sjahali su, a Beli Vuk je konje poveo malo natrag, skinuo sa njih sedla i vezao ih o drvo. Za to vreme je Sandans dvogledom posmatrao visoravan.

Utvrđenje je odgovaralo Terezinom opisu. Jedino nije rekla da na njemu ima i četiri stražarska tornja. Iz te daljine više se i nije moglo videti.

Malo selo u podnožju visoravni sastojalo se od nekoliko kuća, sazidanih od blata i okrečenih u belo. Ispred njih su čučali ljudi kao da nešto slave.

Jedina zgrada od drveta, bila je kantina, vlasništvo nekog doseljenika.

Beli Vuk priđe Sandansu i izvadi mu iz ruke dvogled, pa i on pogleda prema visoravni.

— Čoveče! Tamo su Česterovi lepo mogli da se sklone! Pravo mesto za skrivanje! — uzviknuo je.

— Sigurno su se tamo preselili zajedno sa devojkama iz sela...

— Ipak, njih su četvorica, a ostale ne računamo. Kad se smrkne, mogli bismo pokušati da preko zida dospemo u unutrašnjost utvrđenja. Jedan protiv dvojice i nije loš odnos, ukoliko je iznenađenje na našoj strani.

— Još ne znamo kako stojimo sa odnosom snaga — bio je oprezniji Sandans.

— Kako to misliš? Pa tamo su braća Čester i dvojica njihovih kompanjona!

— To ne možemo tvrditi, kad ne znamo. Možda su sada sa njima još

neki ljudi iz sela. Ne možemo tek tako rizikovati da nas ubiju. Ja ću kasnije...

— Ne! — prekide ga Beli Vuk. — Šta je da je, o čemu god govoriš, uvek govori o obojici. Šta ćemo kasnije?

Sandans je bio uporan.

— To ću uraditi sam — rekao je. — Zar se nismo dogovorili da ću ja komandovati a ti slušati? Nisi mi dozvolio da izgovorim do kraja ono što sam počeo... Dakle, kad se sasvim smrkne, za konje i naše stvari potražićemo mesto bliže visoravni, i ti ćeš čuvati stražu dok ja budem razgledao okolo. Šta ćemo posle toga preduzeti, zavisi od toga šta ću videti i saznati.

— A šta ako te ti nitkovi napadnu? Šta ćeš moći sam protiv njih?

— Imam tebe u rezervi. Ako se ne vratim do jutra, ili su me uhvatili, ili ubili. U tom slučaju možeš sam odlučiti šta ćeš uraditi: poći za mnom ili bežati. Međutim, u izvidnicu može da ide samo jedan od nas.

— Onda pusti mene — molio je Beli Vuk.

— Ne vredi. Ti ne znaš španski — odvratio je Sandans.

— Pa, nije da ne znam, no to nije baš dobro — priznao je Beli Vuk.

— Treba ponešto da znamo i o selu. Ako se prišunjaš zidinama i neko te oslovi, moraš da mu odgovoriš na španskom, jer to je njihov jezik. Osim toga, pošto ja znam sasvim dobro, mogu da osluškujem i čujem nešto korisno. A niko me ne sprečava ni da porazgovaram sa nekim ko nije sa njima. Sve zavisi od okolnosti na koje budem naišao. U selu sigurno niko ne govori engleski.

— Dobro... — nerado pristade Beli Vuk. — U pravu si. Ali, ako te uhvate, ne boj se, ja neću bežati. Sigurno. Idem za tobom, pa šta bude.

— Dobro — nasmeši se Sandans. Više ga nije nervirala upornost Belog Vuka. Momak je bio dobronameran. — To je već osnova na kojoj ćemo se nas dvojica moći sporazumeti.

Uzeo je dvogled od Belog Vuka, i nastavio da motri na visoravan.

Kad je sunce zašlo, Sandans je primetio da su se Cesterovi pobrinuli da utvrđenje bude dobro čuvano.

Iz jednog stražarskog tornja je upravo izašao čovek, a u istom trenutku u njega ušao drugi. Odstojanje je bilo preveliko da bi se videla njihova lica, ali je bilo jasno da nisu Meksikanci i da su naoružani revolverima i puškama.

Malo kasnije je i selo živnulo. Ljudi, koji su se tokom dana povukli sa ulica, ponovo su bili napolju.

Onda je Sandans video kako se otvaraju vrata utvrđenja i iz njega izlaze dvojica jahača. Uputili su se, strmom stazom, prema selu.

Jedan od njih bio je visok i jake građe, a drugi je imao masivni gornji deo tela, ali su mu noge bile veoma kratke, a uzengije visoke.

Sandans je pretpostavljao da su to braća Cester.

I ljudi iz sela su primetili dvojicu jahača. Muškarci, žene i deca požurili su u kuće i nakon nekoliko minuta je naselje izgledalo kao opustošelo.

Jahači su zaustavili konje pred kantinom; onaj krupniji je ušao, a manji ostao napolju, sa puškom preko sedla, vrebajući okolo.

Nakon nekoliko minuta, onaj viši je izašao iz kantine, noseći sa sobom jutanu vreću sa robom. Stavio ju je na konja.

Potom su obojica izjahali iz sela.

Ubrzo je iz kantine izašao dežmekasti Meksikanac, trčeći za jahačima i mlatarajući rukama. Na trenutak se izgubio među kućama, a kada se ponovo pojavio, oko glave je imao zavoj. Bilo je lako pretpostaviti da je Cester pazario kod njega a nije hteo platiti robu, a kad je Meksikanac protestovao, dobio je po glavi.

Opet su se ljudi pojavili na onih nekoliko uličica malog naselja.

Sastali su se i, po grupama, diskutovali.

U međuvremenu, dvojica jahača su stigli do utvrđenja i nestali iza njegovih zidina. Kapija je opet bila zatvorena.

Nije prošlo mnogo vremena, a u kućama su počele da gore petrolejke ili sveće, i ulice su ponovo postale puste.

Pre nego što se Mesec podigao na nebu, Sandans i Beli Vuk su pojavili dalje.

Iako im se žurilo, jahali su korakom, jer su znali da se galop dalje čuje. Bez teškoća su stigli do jednog useka, koji je u laku dopirao do suprotne strane visoravni; odatle je selo bilo udaljeno otprilike jedan kilometar.

Teren je, između sela i mesta na kom su se nalazili Beli Vuk i Sandans bio ravan.

Sandans uze jednu od kožnih torbi i počeo da pretura po njoj.

— Tražiš nešto? — bio je radoznao Beli Vuk.

— Da. Crnu pastu za cipele. Moram namazati kosu, jer ovako svetla je upadljiva na mesečini...

Sandans je našao pastu i namazao njome kosu. Potom je brižljivo obrisao ruke, kako mu ne bi klizile kad bude uzeo kolt u ruke.

Šešir je okačio o rog sedla, izvadio iz džepova sve što bi moglo da zveckaa ili izazove neki šum, i još jednom proverio revolver.

Izvukao je kožnu košulju iz pantalona i njome prekrrio redenik, jer su njegove nitne i metalni delovi bili stali na mesečini. Posle toga je uzeo čuturu i ispio nekoliko gutljaja vode, kako mu grlo ne bi bilo suvo, zbog čega bi mogao kašljati, što bi moglo odati njegovo prisustvo.

— Konji neka ostanu osedlani — rekao je Sandans Belom Vuku. — Dobro pazi, jer se može dogoditi da ćemo morati da bežimo veoma brzo.

— Kada ćeš se vratiti? — pitao je Beli Vuk.

— Mislim, da ako bude sve u redu, vratiću se pre nego što se pojavi sunce. Ukoliko se dogodi nešto, pa me nema, snalazi se sam, sam odluču šta ćeš dalje.

— Sigurno se neću povući pre nego što obavimo posao... — Onda je Beli Vuk dodao tiho: — Mnogo sreće, Džime.

Sandans se prošunjaao do kraja useka. U selu je još nekoliko kuća bilo osvetljeno, a bili su osvetljeni i prozori u utvrđenju.

Neopažen, Sandans je prevalio odstojanje između useka i sela, stigavši do poslednjeg niza kućica sa zapadne strane sela.

Nadao se da neće naići na psa, koji bi zalajao za njim i time privukao nečiju pažnju. Pazio je na to da mu vetar duva u leđa i, opežno hodajući, stigao je do jedne kućice i priljubio se uz njen zid.

U kući je bio mrak. Čuo je kako neki muškarac hrče, zatim plač malog deteta, pa umirujući glas neke žene, verovatno mlade majke.

Sandans je išao dalje pustom ulicom.

U međuvremenu, mesec se već napola pojavio na horizontu, tako da je Sandans sasvim dobro mogao da se orijentiše i vidi.

Sada je bio na suprotnoj strani od kantine.

Prešao je preko ulice. S prednje strane zgrade bilo je mračno, ali je s dvorišne strane jedan prozor bio osvetljen. Pognut, Sandans je obišao zgradu, stigao do prozora i uvirao unutra.

Debeljko sa zavojem oko glave sedeo je za stolom i zurio u bocu tekile koja je stajala pred njim. U dnu prostoriše nalazio se staromodni krevet, a na njega je bila naslonjena jedna puška.

Sandans se sagnuo i pipao po zemlji, tražeći manji kamen. Našavši ga, bacio ga je na zatvoreni prozor.

Debeljko se trgao.

Sandans je bacio i drugi kamen. Trgovac skoči sa stolice i zagleda se u prozor.

— Dodite ovamo! — rekao je Sandans priljubivši lice uz prozor.

— Moram da razgovaram sa vama.

— Ko ste vi? — šapatom je izgovorio trgovac.

— Prijatelj — odgovorio je Sandans tiho. — Neprijatelj Amerikana u utvrđenju.

Debeljko se malo dvoumio, a onda je nesigurnim koracima prišao prozoru. Otvorio ga je.

— Moram razgovarati sa vama — rekao mu je Sandans brzo. — Pustite me da uđem u kuću, možda vam mogu pomoći. Ako budete vi-kali, moraću da pucam u vas!

Stao je tako da ga Meksikanac vidi, i izvadio je kolt, da bi bio uverljiviji.

Trgovac je počeo da zamuckuje:

— Ne razumem...

— Brzo ćete razumeti. Otvorite

mi vrata, s ove, zadnje strane kuće. Ne treba da me se plašite, bar ne dok ne zovete u pomoć ili pokušate da mi se suprotstavite.

Covek je napregnuto razmišljao nekoliko sekundi, a onda je potvrdno klimnuo glavom.

— U redu, pustiću vas u kuću. Ali, ko ste da ste, nemojte mi učiniti ništa nažao. Danas sam već imao teškoća. Ne bih voleo da me neko još i ubije.

Sandans se nasmejavao.

— Ako budete saradivali sa mnom, ponavljam, nemate čega da se plašite. A sada, otvorite mi vrata.

Covek je prišao vratima i smaknuo rezu. Sandans je brzo ušao u kuću, s koltom u ruci. Domaćin je prebledio, ali ga je Sandans gurnuo u stranu i otišao do dna prostorijske.

— Jeste li sami? — upitao je.

— Da. Žena mi je umrla, a ćerka se udala i stanuje na drugoj strani ulice — odgovorio je debeljko.

Sandans skloni revolver.

— Dobro — reče. — Nisam bandit i ne interesuje me vaš novac. Nisam došao zbog njega.

Meksikanac je odmerio Sandansa, od glave do pete. Zažmirkao je videći njegovu masnu, crnu kosu.

— Ko ste vi? — ponovio je, gledajući začuđeno u Sandansa. — Dobro ste naoružani i...

— To je moja stvar i ne tiče vas se — odbrusio je Sandans. — Za vas je zanimljivo samo to da sam neprijatelj čoveka koji vam je danas uzeo rubu i istukao vas. Odneo je ponešto od vas a nije platio, zar ne?

— Tako je. Kad sam tražio od njega da plati ono što je uzeo. Udarilo me je revolverom po glavi.

— Ako želite da mu se osvetite, pruža vam se prilika, koju ću ja da stvorim — odvratio je Sandans. — Treba samo da mi date neka obaveštenja. Pretpostavljam da biste želeli da ti Amerikanci što pre odu iz vašeg kraja. Recite mi, za početak, kako se zovete.

— Gutijerez, Manuel Gutijerez. Razume se da bih želeo da što pre odu odavde, jer su, izgleda, odlučili da me načisto unište. Nemaju drugde da se snabdevaju nego kod mene, i ako mi svaki put ne budu platili, propašću. Presidio Infijerno

nikada nije bio raj, ali otkako su oni počeli da dolaze... Pa to je... to je mnogo gore od samog pakla!

Sručio se na stolicu i zgrabio bocu s tekilom. Dok je pio, Sandans ga je posmatrao.

A onda je rekao:

— Mislim da ćemo se vi i ja moći sporazumeti. Nemam mnogo vremena, a niko ne sme da zna da sam ovde. Zapamtite, niko ni kasnije ne sme saznati da sam bio kod vas. Inače...:

— Zapamtio sam...

— Ako Amerikanci saznaju da ste razgovarali sa mnom, oni će vas sigurno ubiti. Je li vam to jasno?

— Sasvim. Šta želite da saznate?

Sandans se naslonio na zid, ali tako da ga niko ne može videti s prozora. Malo je osluškivao, i pošto se spolja ništa nije čulo, odgovorio je:

— Ne mnogo. Najpre, zanima me koliko Amerikanaca ima u utvrđenju.

— Osmorica — odgovorio je Gutijerez.

Sandans duboko uzdahnu. Pretpostavljao je da banditi nisu sami, ali nije ni sanjao da su osmorica. To je značilo da je odnos snaga dvostruko gori za njega i Belog Vuka, nego što su oni u početku računali.

Sada je bio zadovoljan što je Belog Vuka ipak poveo sa sobom, koliko god ga je nervirao i činio mu se dosadnim. Očigledno su Cesterovi doveli pojačanje. Da su njih dvojica, on i Beli Vuk, odmah pokušali da prodru u utvrđenje, kako je Beli Vuk predlagao, bili bi gadno iznenađeni i, verovatno, odmah ubijeni.

— Jeste li sasvim sigurni da su osmorica? — upitao je Sandans, pun nade.

— Žao mi je, ali je tako — skrušeno je odgovorio Gutijerez. Bilo mu je krivo što mu Sandans ne veruje, što možda misli da on ne zna da broji do osam. — Veoma dobro ste naoružani i niste nimalo sentimentalni... — dodao je.

— Otkad su ovde? — nastavio je Sandans.

Gutijerez je popio još nekoliko gutljaja tekile i njegova nervoza je, na izgled, popustila. Ponašao se

tako kao da se pomirio sa sudbinom, kakva god da je.

— Došli su pre dve nedelje, a za petama su im bili policajci, naši, ruralesi. Ali, oni nisu hteli da uhvate te Amerikance, kao što smo mi pretpostavljali, hteli su samo da porazgovaraju sa njima i da piju viski. Voda ruralesa nam je zabranio da govorimo o strancima, a zapretili su nam da će nas zatvoriti i ubiti ako to ipak uradimo. Kod nas retko ko ima oružje, i zato moramo da slušamo one koji ga imaju. Dakle, ti Amerikanci su pod posebnom zaštitom naše policije.

— Tako sam i mislio. Sigurno je potplaćena, ili je bar voda ruralesa primio novac od bandita.

Gutijerez je postepeno počeo da se opušta i stiče poverenje u Sandansa. Osim toga, osećao je potrebu da se izjada i kaže nekom šta je sve doživio u poslednje dve nedelje.

— Naravno da voda ruralesa za to prima novac! — uzviknuo je gnevno. — Ljudi pričaju da su ti banditi opljačkali banku tamo, preko, s one strane Rio Grandea. Da li je to tačno?

— Jeste...

— Vi ste šerif iz Teksasa? — pitao je dalje Maksikanac.

— Nije važno ko sam i šta sam... Nego, da li su ruralesi još ovde?

— Nisu. Otišli su — odgovorio je ljutito. — Ostavili su nam bandite, a ovi nam otimaju žene i sve što imamo. Ako bismo se suprotstavili, prošli bismo kao Luis Morales.

— Šta je bilo sa njim?

— Onaj mali ružni čovek...

— Koj?

— Da, tako se zove. Hteo je da povede sa sobom Moralesovu ženu... Ona je tako lepa i mlada... Naravno, Morales nije hteo da je da...

— I Koj ga je ubio zbog toga? Gde je njegova žena sada? — pitao je Sandans.

— Niste mi dozvolili da vam ispričam do kraja — nervozno je rekao Gutijerez. — Koj je najpre pucao Moralesu u nogu, i Morales je pao. Onda mu je Koj pucao i u ruke, pa u ramena, bokove... Jadni Morales je urlao, a Koj se za to vreme samo smeja.

— Jezivo... — šapnuo je Sandans. Gutijerez uze bocu i pruži je Sand-

ansu, i kad je ovaj odmahnuo glavom, Meksikanac se začudio. Razočarano je gurnuo bocu prema sredini stola.

— Bilo je užasno — nastavio je. — I, onda je onaj veliki bandit izgubio strpljenje i ispalio metak u Moralesovu glavu. Nije to uradio zato što ga je, možda, žalio, jer i on se prethodno smeja, baš kao i Koj...

— I, šta je bilo sa Moralesovom ženom?

— Pa, povelili su je sa sobom, u utvrđenje.

— Znači, ona je i sada tamo?

— Ako je još živa — tiho je odgovorio Gutijerez. — Danas su Koj i onaj visoki bandit bili u selu. Ovaj drugi je ušao u moju radnju. Tražio je namirnice, i ja sam mu dao sve što je hteo, a kad sam rekao koliko sve to staje, dobio sam svoje. Zna li vi pošto ja nabavljam namirnice? Veoma su skupe. Nabavljam ih i ovde, i u Pijedras Negrasu i Santišli... Ovde nema bogzna šta i za sve moram da putujem. Trebalo je da budem malo pametniji, jer stranci su uvek uzimali sve što su hteli a da nisu plaćali... Već sam gotovo bankrotirao i zato sam ovoga puta bio malo uporniji.

— Učinićemo nešto da se to više ne događa — rekao je Sandans. — I to što pre.

— Celu noć bih vam mogao pričati o sličnim događajima — plačnim glasom je dodao Meksikanac.

— To ćete uraditi drugi put, sada nemam vremena. Zna li put do utvrđenja?

— Naravno.

— Kako bi se moglo ući a da to ne bude kroz kapiju? — interesovao se Sandans.

— Preko zidina, ali noću se stražari na sva četiri tornja. Kad se smrkne, Amerikanci više ne napuštaju utvrđenje. Ne usuđuju se da dođu u selo. Dolaze samo danju, da bi pljačkali. Mislim da je slučaj beznađežan i da se ništa ne može učiniti. Ne možete u utvrđenje kad su oni tamo i, mislim, nikako ih nećete moći uhvatiti.

— Pa, razmisliću, možda će mi pasti na pamet nešto — zamišljeno je rekao Sandans. — Hvala vam na onome što ste mi dosad rekli. Molim vas da nikom ne kažete da sam

bio ovde, inače ih se nikada nećete otarasiti.

— Senjor... recite mi ko ste vi — bio je uporan Gutijerez.

— To nije bitno. Ugasite svetlo... — bio je uporan i Sandans.

Gutijerez ugasi petrolejku.

U potpunom mraku, Sandans je napustio Gutijerezovu kuću. Krenuo je natrag, prema mestu na kom je ostavio Belog Vuka. Trebalo mu je, za to dosta vremena.

Kad je stigao, već je počelo da se razdanjuje.

Beli Vuk nije spavao. Sedeo je, s revolverom u ruci, blizu konja.

Po dogovoru, Sandans mu se javio tako što je kevtao kao mladi kojot, a Beli Vuk mu je uzvratilo signal.

Stigavši do Belog Vuka, Sandans je odmah uzeo čuturu sa vodom i popio nekoliko gutljaja.

— I? Šta je bilo? Kakva je situacija? — nestrpljivo je upitao Beli Vuk.

Sandans je čučnuo, jer su ga bolele noge od dugog hodanja.

— Loša — odgovorio je. Cesterovi su uzeli pojačanje, u utvrđenju ih ima osmorica.

Beli Vuk zviznu kroz zube.

— Uh... Imaćemo pune ruke posla.

— Ali, ne možemo u utvrđenje. Moraćemo ih nekako izmamiti napolje — rekao je Sandans.

— Pametno — odvratio Beli Vuk ironično. — I, kako si to smislio, da ih izvučemo iz utvrđenja?

— Pomoću mamca...

7.

U kasno popodne, Sandans je odjahao u selo u podnožju visoravni. Vinčesterku je stavio preko sedla i nije ni pokušavao da se krije.

Bio je uveren da se iz utvrđenja vidi prašina koja je ostajala iza njega, i nije mario za to. U toku dana je pronašao vodu i temeljno oprao kosu. Zašto da išta krije? Nije želeo da neko pomisli da želi da se maskira, da ima razloga za tako nešto. Sve treba da izgleda sasvim normalno.

I stanovnici sela, koji su u to vreme bili na ulicama, primetili su došljaka. Brzo su se povukli u kuće.

Sandans je konja zaustavio pred Gutijerezovom kućom, sjahao i ušao u radnju.

Gutijerez, koji je na glavi još imao zavoj, ljutito ga je pogledao. Verovatno nije odmah prepoznao svog noćasnog gosta, koji je sada bio plavokos.

Osim vlasnika kantine, nije bilo nikog. U prostoriji, iza tezge i regala sa namirnicama, bilo je nekoliko stolova i stolica. Sandans je pogledao robu: bilo je najviše konzervi sa mesom, a po uglovima video je vreće sa brašnom, šećerom, kafom, masuljem.

Shvatio je da ta prostorija ujedno predstavlja i trgovinu i lokal u kom se može jesti ili piti. Iza stolova bila su vrata prema prostoriji u kojoj je Sandans protekle noći razgovarao sa Gutijerezom.

— Senjor, ja... — počeo je Meksikanac nervozno.

Sandans odmahnu rukom i pride mu.

Gutijerez ga je prepoznao, to se videlo po njegovom pogledu i ponašanju.

— Da li je on ovde? — upitao je Sandans. — U selu?

— Jeste, ali...

— Onda ćutite! Dajte mi bocu te-kile i ne zaboravite da me nikada dosad niste videli — rekao je Sandans šapatom.

— Kako hoćete...

Gutijerez je uzeo bocu i čašu i odneo za sto za koji je Sandans seo u međuvremenu, i to leđima okrenut prema vratima spavaće sobe.

Napunio je čašu tekilom, popio piće, a pušku prislonio na sto.

U kantini je bilo veoma toplo, pa ipak, znoj koji je Sandansu curio niz leđa bio je hladan. Sandans se pripremio da čeka dugo, ako treba, i nadao se da se u Belog Vuka sasvim može pouzdati. Jer, ako on za-kaže, bilo je sigurno da Sandans sledeći dan neće dočekati živ.

Nastojao je da ne misli o tome.

Uostalom, opasnost je bila sastavni deo posla za koji je potpisao ugovor i koji će, ako ostane živ, dobro naplatiti. Ništa se ne može dobiti lako, to je znao.

Ponovo je napunio čašu.

Onda je uzeo bocu i polovinu njenog sadržaja prosuo iza sebe, na gli-

neni pod. Ko god da ga vidi za stolom, neka pomisli da je pripit, a za to boca mora biti gotovo prazna, inače niko neće verovati u njegovo oljantstvo.

Prošlo je pola sata, a Gutijerez i Sandans su još uvek bili sami. Napolju je bilo mirno, ljudi su još uvek bili u kućama, ne usuđujući se da ih napuste.

Š vremena na vreme čulo se kokodakanje kokošaka, lavež pasa ili njištanje magaraca.

Posle još desetak minuta, na vratima kantine se pojavilo prvo ljudsko biće. Čovek je zastao i s nevericom gledao u Sandansa, a potom prišao tezgji i zatražio duvan.

Bio je to prilično mlad čovek u beloj, seljačkoj odeći i sigurno više nego pola Indijanac. Gutijerez mu je dao duvan, mladić je platio, još jednom pogledao u Sandansa, a onda izašao.

Malo kasnije je ulica živnula, kao da je taj momak svima ispričao da onaj žutokosi Indijanac u radnji nije opasan i da onaj ko uđe u kantu ne mora odmah biti ubijen. To je, izgleda, dokazao na svom primeru, jer je živ izašao odatle.

Onda su ušla još dvojica. Naslonili su se na tezgju i zatražili rakiju. Nisu je platili novcem nego jajima. Dok su pili, stalno su gledali u vrata, kao da su bili spremni da beže čim se za to ukaže potreba.

Ubrzo se na vratima pojavilo i jedno dete. Radoznalo je gledalo u Sandansa.

Posle toga je došlo još dece, još ljudi, na kraju i žene. Kantina je bila sasvim puna, kao neki salun subotom uveče.

Sandans je popio i drugu čašu tekile, a onda naglo ustao, neočekivano, tako da su se svi uplašili.

— Šta zurite u mene?! — uzviknuo je na engleskom. — Gubite se, neću da vas vidim!

Posegnuo je za puškom i ispalio jedan hitac u pod.

Meksikanci su se uspaničili. Glavom bez obzira, svi su nagnuli na vrata. Desetak sekundi kasnije, Gutijerez i Sandans su opet bili sami.

Sandans ponovo sede. Još uvek je bio spreman da čeka poduže. Mahnuo je Gutijerezu, i ovaj mu prišao, očigledno nerado. Po izrazu njego-

vog lica se videlo da bi želeo da je na nekom drugom mestu.

— Čuvajte prednja vrata — rekao mu je Sandans. — S vremena na vreme izvirite na ulicu. Čim primetite jahače, dajte mi znak. Važi? — Da... Kako vi kažete, senjor.

Gutijerez je bio zbunjen i nervozan, a to je Sandans i hteo.

Dobrih pola sata je vlasnik kantine šetao između vrata i tezge. Kad se Sandans uverio da ga Gutijerez ne gleda, prosuo je još tekile na pod.

Zatim je stavio glavu među šake, zažmurio, ali tako da je video vrata kroz trepavice, i tiho zahrkao. Pretpostavljao je da je neko od Cesterovih ortaka iz sela već na putu prema utvrđenju, ili zato što je već bio plaćen da to čini, ili zato što se nadao da će dobiti koji pezos.

Kroz trepavice, Sandans je primetio da se ljudi ponovo približavaju kantini. Nije se ni pomerio. Ljudi su se nešto došaptavali i gestikulirali.

Procenio je da bi neko pešice prevalio put do utvrđenja za tri četvrt sata, a na magarcu nešto manje. Cesterovima će biti potrebno još najmanje dvadeset minuta da se dogovore šta da rade sa pijanim melezom koji je zaspao u kantini, a koji kod sebe ima pravi arsenal oružja.

Možda će odlučiti da dojašu lično, a možda će poslati nekog od svojih ljudi, iz utvrđenja ili iz sela, da se pobrinu za Sandansa.

U svakom slučaju, potrajaće dok se nešto ne bude promenilo.

Pred vratima je bilo sve više ljudi. Ali, vladala je neuobičajena tišina, kao da su očekivali oluju i razmišljali o tome gde da se sklone.

Gutijerez je bio gola voda, i, bled u licu.

Odjednom, čuo se topot, koji je postajao sve glasniji. Sandans je zaključio da ima četiri konja. Sa zadovoljstvom je zaključio da se ostvaruju njegova predviđanja. Očigledno su ti ljudi bili veoma samouvereni i sigurni u sebe, inače bi bili mnogo oprezniji.

I, sa njihovog aspekta, bili su u pravu; jer, njih četvorica su predstavljali pravu silu u odnosu na jednog jedinog, i to pljanog i usnulog čoveka.

Gutijerez pritrča vratima, pogleda napolje, a onda se brzo vrati do Sandansa i prodrma ga.

— Senjor! — šapnu. — Evo ih, idu!

— Znam — odgovori Sandans ne menjajući položaj i ne otvarajući oči — Sklonite se.

Gutijerez požuri iza tezege.

Sandans je zahrkao jače. Pred njim je bila boca u kojoj je bilo samo malo tekile.

Pred vratima kantine je zamro topot. Čulo se zveketanje mamuza, po čemu je Sandans zaključio da su banditi sjahali.

— Lep konj — čuo je kako neko kaže na engleskom. — Pobrinućemo se za njega kasnije. Dodite.

Čuli su se, zatim, koraci po zemlji. Sandans je bio siguran da ga sva četvorica drže na nišanu. Nije podizao glavu, ali je osećao da su mu ti ljudi prišli sasvim blizu.

Jedan od njih mu izvuče pušku ispod ruke. Tek tada, kao da je u snu osetio da se nešto dešava, Sandans otvori oči i pijano pogleda gore.

Bio je razočaran.

Nijedan od četvorice nije bio Čester.

— Šta... šta ovo znači? — upitao je zaplićući jezikom.

— Podigni šape, melezu! Ako napraviš pogrešan pokret, gotov si! — naredio mu je jedan od četvorice.

Sandans je lagano podigao ruke i, glumeći da je zbunjen, unezvereno posmatrao ljude ispred sebe. Zapravo je nastojao da upamti njihova lica.

Bili su to Amerikanci, obučeni kao kauboji. Njihova lica pristajala bi na svaku poternicu. Ako su Čestetrovi još suroviji od ovih, razmišljao je Sandans, onda su stvarno banditi najvećeg mogućeg kalibra.

Covek koji ga je oslovio bio je najstariji od njih četvorice. Imao je četrdesetak godina.

— Moraćeš nam odgovoriti na neka pitanja — obratio se on Sandansu. Potom se okrenuo prema jednom od svojih pratilaca: — Vil, priđi mu i uzmi mu onu gvožduriju. Samo pazi da mi ne dospeš na nišan.

— U redu — odgovorio je Vil.

Stavio je kolt u futrolu i obišao sto, kako bi se Sandansu približio s leđa. Bio je još mlad, rde kose i s

pegama na nosu. Posegnuo je za Sandansovim revolverom, i Sandans je shvatio da mora reagovati odmah, inače mu se za to više nikad neće pružiti prilika.

Pretpostavljao je da je i Beli Vuk slično procenio situaciju.

I, bio je u pravu.

Sekund pre nego što je mladi bandit uhvatio Sandansov kolt, naglo su se otvorila vrata spavaće sobe i začuo pucanj. Hitac je pogodio najstarijeg od četvorice, i on pade.

Istovremeno je Sandans desnom pesnicom snažno udario Vila.

Mladić se zateturao, a Sandans se bacio u stranu, izvlačeći revolver. Odmah je pucao u Vila, koji se neverovatnom brzinom maši svog kolta.

Ali, Sandans je bio brži. Pogodio ga je u grudi, i mladić se stropoštao na pod.

U istom trenutku se nekoliko hitaca zabilo u zemlju, na mesto na kom je Sandans bio do malopre.

Sada su pucala preostala dva bandita i Beli Vuk i Sandans. Olovo je letelo na sve strane, kroz oblak prašine koji se podigao sa glinenog poda.

Ubrzo je nastala tišina. Kroz oblak prašine, Sandans pogleda u Belog Vuka, koji je jedini u kantini stajao na nogama.

— Sve u redu? — upitao ga je.

— Mislim da jeste. Tvoj plan je bio izvanredan, Džime. Sve je funkcionisalo onako kako si bio predviđeo.

Sandans je, drhteći od uzbuđenja i zamora, tmurnim pogledom obuhvatio poprište. Trojica bandita su ležali mrtvi, dok je Vil stenjao u jednom uglu.

Sandans mu pride. Mladićev pogled bio je pun mržnje. Uprkoš tome što je bio teško ranjen, gnev i mržnja ga nisu napuštali. Promrmljao je kroz zube:

— Idite do sto davola... vi ste... vi ste nas... namamili u klopku... Ali, nas još ima, i vi ćete...

A onda je začutao, jer se onesvestio. Sandans je pogledao njegovu ranu i konstatovao da ona nije smrtonosna, ukoliko bandit bude podvrgnut lečenju. Ali, u toj divljini nije bilo lekara, a bilo je veliko pitanje da li je neko od stanovnika tog

sela spreman da ga leči, posle svega šta su on i njegovi kompanjoni učinili.

Sad se Gutijerez pojavio iza tezge. Kad je video na šta liči njegova radnja prekrstio se.

— Oh, gospode... — promucuo je.

Beli Vuk se obratio Sandansu:

— Već sam u sebi odustao od čekanja i borbe, mislio sam da ništa neće biti od onoga što si predvideo. Osim toga, u ovoj sobi je jeziva vrućina, a ja ožedneo... Verovao sam da bandite niko neće izmamiti iz utvrđenja.

Prišao je stolu i popio ostatak tekile.

— Šta ćemo sada? — hteo je da zna.

— Uzećeš, najpre, jednog od njihovih konja, što su napolju. Odjahaćemo tamo gde si ostavio svog konja i još jednom razmisliti o svemu. Jesi li bez teškoća ušao u kuću?

— Da. Sve sam radio po tvojim uputstvima. U selu sam bio pre nego što je svanulo, i Gutijerez mi je dozvolio da uđem u njegovu spavaću sobu. Dremao sam dok si ti bezbrižno ujahao u selo. Momci nisu ni sanjali da smo dvojica, pa ipak, ishod borbe je bio krajnje neizvestan. Virio sam i video Vila kad ti je prišao i hteo da uzme kolt.

— Bio si dobar, Džes.

— Kad sam procenio situaciju, pomislio sam da će biti najbolje da je prvi otvorim vatru, a osim toga, nisam mogao podneti da ti Vil uzme kolt.

— Zaista si reagovao u pravom trenutku i na pravi način — hvalio ga je Sandans i dalje.

Na to se Beli Vuk ponosno nasmejao.

A onda je upitao:

— Sta misliš, Džime, da li će taj isti trik upaliti još jednom? Možda će još neki Česterovi ljudi doći, kad primete da nema ovih. Hteće da vide šta se dogodilo.

— To se neće dogoditi — odvratio je Sandans. — Česterovi će znati šta je bilo još pre nego što budemo u sedlima. Neko u selu špijunira za njih, to je sigurno, već se dokazalo. Nego, mogli bismo zajedno da...

Sandans je ućutao i oslušnuo.

— Sta bismo mogli zajedno? — nestrpljivo je upitao Beli Vuk.

A onda je i on naćuljio uši.

— Jahači! — rekao je Sandans tiho. — Ima ih više. Moramo nestati pre nego što se pojave...

Opet je zastao u pola rečenice, jer je sa ulice dopro nečiji uzvik:

— Ruralesi!

— Ruralesi... ponovio je Gutijerez, bled kao kreč. — Gospodo, morate se sakriti...

— Ne. Radije ćemo odjahati — odvratio je Sandans. — Džese, brzo, napolje, do konja!

Sandans je brzo podigao sa poda pušku koju mu je jedan od bandita bio uzeo, i pojurio prema vratima. I Beli Vuk je potrčao za njim.

Ali, bilo je prekasno.

Njih dvojica su zastali kao ukopani. Sa juga je jahalo njih šestoro, a sa severa još šestoro. Na glavama su imali šešire širokog oboda.

Sandans se već bio pomirio s tim da će ih meksička policija uhvatiti i ubiti pre nego što se dočepaju konja. Zato je uhvatio Belog Vuka za mišicu i povukao ga natrag.

— Udimo, brzo! Ne vredi da pokušamo bekstvo na konjima. Ruralesi su suviše blizu.

Zbunjen, Beli Vuk se povukao do tezge.

Sandans je zatvorio vrata i namakao rezu. Beli Vuk je predosetio zašto njegov partner to čini, pa je požurio do drugih vrata i na njih namaknuo rezu.

Kad se vratio do Sandansa, spolja su se čule komande ruralesa i zveckanje mamuza, po čemu se moglo zaključiti da su upravo sjahali.

— Za ime sveta, gospodo, molim vas da... — počeo je da zamuckuje Gutijerez.

— Idite u zaklon! — naredio mu je Sandans.

Gutijerez nestade iza tezge.

Sandans pride prozoru i pogleda napolje. Vinčesterku je držao u rukama, spreman da puca, ako zatreba.

Meksikanci su sjahali i u nedoumici stajali ispred kantine. Sandans je pretpostavljao da oni ne znaju tačno šta se dogodilo u kantini i koga ima u njoj, ali su verovatno izdaleka čuli pucnje i zato požurili u selo.

Isto tako je bilo moguće da je špijun Česterovih za nekoliko minuta

obavestio ruralessa o tome šta se zbiva u Gutijerezovoj kantini.

Beli Vuk pride drugom prozoru i podiže kolt.

— Svrbe me prsti — rekao je tiho.

— Tako bih pucao u njih. U šestoricu ja, u šestoricu ti...

Sandans ga pogleda iznenađeno.

— Šta to pričaš? Jesi li lud?! — prekoreo je Belog Vuka. — Možda bismo mogli pogoditi dvojicu ili trojicu, ali svu dvanesticu sigurno ne.

— Kako misliš da nam to ne bi uspelo? Pazi, oni su nam na nišanu, mi pucamo brzo i precizno, a uz to, ti ljudi su Česterovi saveznici i sigurno će nas ubiti ako nas se dočepaju.

— Ipak, ja to ne bih ni pokušavao. Česterovi su potplatili njihovog vođu, što ne znači da su i ostali momci loši. Oni samo slušaju svog pretpostavljenog, što je i normalno. Možda ga i mrže, ali mu ne mogu ništa.

— Ali...

— Slušaj, tvoje kalkulacije sa šest metaka šest ruralessa su smešne i samo teoretske, ali u praksi teško izvodljive. Kažem, možda bismo pogodili nekoliko njih, a ostali bi sigurno izrešetalu kantu, zajedno sa nama. Ako drugog izbora nemamo, predaćemo se, Džese.

— A, to ne. Ja neću da se predam.

— Slušaj, zarobljenik može da pobegne, ali mrtvac ne može — ubeđivao ga je Sandans. — Što si duže živ, veće su ti šanse da pobegneš ili izmisliš nešto što će te spasiti.

Nekoliko ruralessa uteraše ljude, žene i decu u kuće, i samo oni ostadoše na ulici. Bili su u civilu, i svaki od njih imao je po kolt i pištolj.

Beli Vuk upita:

— Šta misliš, da li bi nam uspelo da bezbedno stignemo do konja?

Još uvek je hteo da beži. Meksikanci su našli zaklon.

— Do konja bismo mogli stići živi, ali iz sela nikako ne bismo mogli izaći. Pucali bi u nas.

A onda se začuo glas spolja:

— Senjori, ovde govori pukovnik Garsija! Predajte oružje i podignutih ruku izadite iz zgrade!

I Sandans je odvratio na španskim:

— Zašto? Zar smo uhapšeni?

— Ubili ste četvoricu američkih državljana! — odvratio je policijski pukovnik. Znači, bio je obavešten o događajima u kantini. — Ako se ne predate, narediću da se zgrada spalili!

— Bogorodice... — zamucuo je Gutijerez. — O, majko božja, pomoz, uvek ću ići u crku...

Beli Vuk je bio veoma ljut, pa se obrecnuo na Sandansa:

— Eto šta si uradio! Za sve si ti kriv, Džime. Ja te više neću slušati. Čim mi se na vidiku bude pojavio ijedan Meksikanac, odmah ću pucati u njega!

Sandans opet pogleda kroz prozor.

Nijedan od ruralessa se nije mogao videti s tog mesta, no on nije sumnjao u to da je dvanaest revolverskih cevi upereno prema vratima i prozorima kantine.

Zgrada je bila od dasaka i gline, i nije bilo teško uništiti je jednom paljbom.

Nije ni Sandans bio manje ljut od Belog Vuka, jer je uvek činio sve samo da se ne bi morao predati. Međutim, ovoga puta je situacija bila suviše loša i znao je da on i Beli Vuk jedinu šansu da prežive imaju samo ako se predaju.

Obratio se Belom Vuku:

— Moramo se predati, drugo nam ne preostaje. Bacićemo oružje napolje, kroz prozor, i izaći iz kuće.

— Ja neću! — opet je protivurečio Beli Vuk. — Ako izademo, sigurno će nas odmah ubiti, a ja ovako mogu da upucam bar nekoliko njih! — dodao je osvetoljubivo.

Sandans odškrinu prozor i baci napolje vinčesterku, a potom otkopča redenik.

Za to vreme je govorio Belom Vuku:

— Neće nas ubiti odmah, ne brini. Uostalom, ti radi šta hoćeš, ali ja ću izaći, zajedno sa Gutijerezom. Čovek nam je pomogao i nije fer da ga ostavimo u kući koja će izgoriti zajedno sa njim. Što se mene tiče, možeš ostati i boriti se. Ali ako ruralessi zapale kuću, nećeš izdržati ni deset minuta. Ili ćeš pobeći napolje zbog dima, ili ćeš izgoriti.

Beli Vuk je zurio u njega.

— Izenađuješ me, Džime... — rekao je stisnutih zuba. — Nisam znao da si tolika kukavica.

Ali, Sandansa nisu uvredile te reči. Nije naseo i popustio samo zato da bi Belom Vuku dokazao da nije kukavica. Znao je da bi ga to stajalo života.

— Slušaj — odvratio mu je Sandans hladno — ti si običan kockar. I, ako je tako, shvati da trenutno imaš loše karte, zapravo, obojica ih imam. Ja nameravam da dočekam sledeću podelu, možda će dobiti bolje karte.

— Ja to ne želim! — viknuo je Beli Vuk.

Sandans je nastavio pribranim glasom:

— I Česterovi i ruralesi će hteti da nam postave neka pitanja, u to budi siguran. Znači, potrebni smo im živi. A dok smo živi, postoji i šansa da bežimo. Imaćemo vremena da razmislimo kako da namdemo izlaz.

A onda, videvši da je Beli Vuk tvrdoglav i uporan, Sandans se obrati Gutijerezu:

— Podite sa mnom i ostanite tik iza mojih leđa.

Bacio je i redenik kroz prozor i, zajedno sa Gutijerezom, približio se vratima.

Beli Vuk ga je posmatrao ljutito.

Sandanse... — pozvao ga je.

Ovaj se okrenu.

— Džese, bio si dobar partner — rekao mu je Sandans. — Videćemo se ponovo, verovatno u paklu, a pošto ćeš tamo stići pre mene, čekaj me. Ali, pazi da ne moram da te tražim, jer pakao je velik i ima mesta za mnogo ljudi...

Podigao je rezu.

Beli Vuk je opsovao, a onda rekao Sandansu:

— U redu, pošto sam u samom početku tebi prepustio vodstvo, neću sada da zakažem. Poslušaću te i poći sa tobom. Valjda znaš šta radiš.

Sandans ga je pogledao ćutke.

Beli Vuk je takođe bacio kroz prozor svoje oružje i municiju. Ali, Sandans je primetio da je melez zadržao nož.

— Trojica smo! — viknuo je Beli Vuk kroz prozor, na lošem španskom. — Nemojte pucati!

Sandans odškrinu vrata.

— Pukovniče Garsija! — viknu. — Izlazimo sa podignutim rukama! Mi smo vaši zarobljenici!

Otvorio je vrata sasvim i prvi izašao na ulicu. Naravno, nije mu bilo svedjedno. Sav se bio zgrčio, u očekivanju najgoreg.

Gutijerez i Beli Vuk izašli su za njim.

Zastali su na ulici, tako što je Sandans stao u sredinu, Beli Vuk s njegove desne a Gutijerez sa leve strane.

Prošlo je dvadesetak sekundi, a da se ništa nije ni čulo ni videlo. A onda se čuo žamor iza niza kuća.

Posle toga, čula se komanda:

— Napred! Uхватite ih!

Ruralesi podoše prema kantini i začas opkoliše trojicu ljudi, koji su stajali na ulici, ispred kuće.

Poslednji se pojavio pukovnik Garsija.

Bio je visok i lep tridesetogodišnjak. Na sebi je imao elegantno kožno odelo. Uprkos njegovom izgledu, Sandans je bio siguran da taj čovek nije nimalo bezazlen.

Naprotiv.

Čim je dozvolio sebi da bude potplaćen od pljačkaša i ubica, a da, zauzvrat, bude nemilosrdan prema nevinim stanovnicima sela, on nije mogao biti dobar čovek.

Stao je i zagledao se u trojicu ljudi koji su stajali s podignutim rukama.

— Vidi, vidi... — počeo je blagim glasom, smeškajući se. — Jedan plavokosi Indijanac, jedan sivooki i... moj prijatelj Gutijerez!

Gutijerez ga pogleda uplašeno.

— Pukovniče, ja s ovim nemam nikakve veze, kunem vam se svim što mi je sveto!

Sandans je jadnom čoveku priskočio u pomoć.

— Zaista nema sa nama nikakve veze. Mi smo ga, pod pretnjom da ćemo ga ubiti, primorali da nas pusti u kuću i sarađuje. Pustite ga.

Garsija nabra čelo.

— Isključeno! — odgovori. — Sigurno ga neću pustiti da ode. Već nekoliko puta je bio opomenut, a sada je preterao. Jednom je čak pisao i predsedniku države, i žalio se. Tako nešto ne podnosim u svom okrugu. Ponekad, vidite, ne valja da

je čovek obrazovan. Više volim one koji ne znaju ni čitati ni pisati, jer pošte i mene i sebe neprijatnosti... Ne, ne. Gutijerez, svidalo se to vama ili ne, ostaje zarobljen. Štaviše, neće dugo ni živeti, u to se možete pouzdati.

Fiksirao je Gutijereza, koji je počeo da plače.

— Pukovniče, molim vas...

— Na kolena! — viknuo je Garsija. — Dajem ti minut vremena da se pomoliš bogu, da ti oprostí grehe pre nego što budeš otišao na onaj svet!

Gutijerez zadrhta.

— Nevin sam, pukovniče... Kažem vam, ništa nisam uradio, ovi stranci su upali u moju kuću, naoružani, i ništa nisam mogao učiniti...

Pukovnik se očigledno zabavljao na Gutijerezov račun. Smeškao se, dok je Gutijerez molio za milost.

— Možeš i čizme da mi ljubiš, to ti neće pomoći — rekao je blagim sadišćkim glasom.

Garsija se sasvim sagnuo i obuhvatio pukovnikove noge, kao da će zaista poljubiti njegove čizme.

A onda je, iznenađujućom snagom, koju je dobio što od straha što od mržnje, trgnuo pukovnikove noge, tako da je ovaj odmah pao.

Gutijerez je viknuo prema Belom Vuku i Sandansu:

— Bežite! Spasavajte se! Ubijte ovog nemilosrdnog pukovnika! Ništa drugo nije zaslužio.

Ruralesi su, iznenađeni, stajali nepomično.

Uto Sandans pritrčao jednom od njih i zgrabi revolver iz njegove ruke, pa ga uperi u Garsiju.

Ali, jedan drugi rurales nanišani u Sandansa, i ovaj se skloni.

— Džese! — viknu Sandans Belom Vuku. — Sklanjaj se, brzo! Nadi zaklon!

Beli Vuk je potrčao prema Sandansovom konju i skočio u sedlo. Soko počeo da galopira, ali ga zaustavi Sandansov uzvik. Ipak, Beli Vuk povuče uzde, i Soko opet krenu.

Beli Vuk se pribi uz Sokolov bok, s druge strane, kako ga ne bi pogodio neki od hitaca koji su u međuvremenu počeli da prašte prema njemu. Jahao je kao pravi Indijanać.

Sandans je gledao za njim.

Uto pukovnik Garsija počeo da se diže. Gutijerez je pokušao da ga još zadrži na zemlji, kako bi Sandans pobegao, ali mu to nije uspelo, jer je pukovnik počeo da izdaje naredenja, a i ruralesi su se trgli, videvši ga da ih on posmatra. Znali su da će nastradati ako ih Garsija uhvati da nisu aktivni.

Sandans nije stigao više ništa da uradi, jer ga je jedan od policajaca snažno udario u glavu drškom revolvera, pošto je Garsija izjavio da tog čoveka hoće živog.

U isto vreme, sam je pucao u jadnog Gutijereza.

8.

Kad se Sandans osvestio, primetio je da je na konju, ali svezanih ruku i nogu. Konj je išao uz brdo i posrtao, tako da je Sandans stalno klizio u sedlu i klatio se, što mu je izazvalo bolove u glavi.

Pošto je shvatio šta se to događa sa njim, Sandans je i dalje žmurio. Sve vreme, a to je trajalo prilično dugo, dok se konj penjao uz brdo, Sandans je izigravao da je i dalje u nesvesti.

Najzad je konj stigao na ravan teren, i Sandansu je laknulo, jer su mu popustili bolovi u glavi.

Nastojao je da se ponaša tako da niko ne primeti kako on zapravo prati sve što se događa. Želeo je da najpre čuje i vidi koga sve ima oko njega i šta nameravaju da učine s njim.

Osim toga, pretpostavljao je da čuvari neće obraćati mnogo pažnje na njega dok je u nesvesti, pa će mu se možda i pružiti prilika da umakne.

Međutim, oni nisu pravili nikakve greške. Sandans je primetio da se nalazi usred trupe jahača. Ljudi su međusobno razgovarali tiho, na španskom.

Po tome je Sandans zaključio da su to ruralesi. Gledajući kroz trepavice, Sandans je primetio da svi oni drže revolvare u rukama.

Pomirio se s tim da zasad nema bekstva, da bi ono bilo neizvodljivo i pogubno za njega.

A onda je pred sobom otkrio utvrđenje.

Zauzimalo je ogroman deo uzvišenog platoa. Građevina je bila ružna i masivna, pravi simbol pokornosti i ropstva, a izgledala je toliko čvrsta i neprobojna, kao da je nekada bila izgrađena za čitavu večnost.

Četiri stražarska tornja uzdizala su se visoko nad utvrđenjem, što je još više pojačavalo utisak sablasnosti tog nazovi dvorca.

Garsija je viknuo nešto, a Sandans je, kroz poluzatvorene kapke, video kako se otvaraju masivne, teške vratnice.

Dok je kolona prolazila kroz široku kapiju, Sandans je i dalje bio „onesvešten“, ali je ipak stigao da primeti da u utvrđenju postoji po veći trg, a oko njega primitivne kućice od ilovače.

Sa strane je bila velika, lepa zgrada od cigala.

— Zdravo, Roberto! Zdravo, Koj! — čuo se Garsijin glas.

— O, Garsija! — odgovorio je duboki, veseli glas. — Otkud sad vi ovde, a gde su moja četiri čoveka, koje sam danas poslao u selo?

— Mrtvi su — hladno je odvratio pukovnik Garsija.

— Mrtvi? — čuo se promukli gnevni glas. Sandans je pretpostavljao da je to govorio Koj Čester. — Da li ih je ubio ovaj žutokosi tip?! — izgovorio je s mnogo mržnje.

— Da. On i njegov kompanjon. U selu, bili smo uhvatili njega i onog drugog, ali nam je taj, na žalost, pobeo. Pomogao mu je Gutijerez. Zato je sada na onom svetu...

Garsija se nakašlja, kao da se sprema da kaže važno, a onda snervavajući se počeo:

— Hteo sam da razgovaram s vama poslovno.

— Hoćete još para! — sarkastično je doviknuo Koj Čester. — Zna li šta nam možete učiniti? Možete da nam...

— Budi miran, Koj! — opet se javio prijatan, dubok glas. — U ovom trenutku, to nije naš problem. Skinite tog tipa sa sedla i unesite ga u kuću.

Sandans je osetio kako mu neko preseca konopce kojim je bio vezan za konja, a potom je bio povučen na zemlju. Držao se mlitavo, kako niko ne bi posumnjao da je pri svesti.

Bio je treskom pušten na tvrdi zemljani pod.

— Stvarno je još u nesvesti — rekao je Bob Čester. — Šta ste uradili s njim?

Garsija mu nije odgovorio.

— Probudiću ga — rekao je Koj. — Budite sigurni da će odmah propevati.

Bob Čester je opet morao da smiruje brata, koji je sve hteo da radi ne razmišljajući mnogo.

— Zasad ga ostavimo na miru — predložio je. — Najpre bi trebalo da porazgovaramo sa Garsijom.

Udaljili su se koraci.

Sandans virnu i primeti da se nalazi u velikoj neokrećenoj prostori. Na sredini su bili veliki sto i dve klupe sa strane, kod jednog zida bilo je čebadi naredanih jedna na druge, dok je kod suprotnog zida bilo veliko ognjište.

Dve mlade Meksikanke su poslovale nešto oko velikih sudova. Drvo je bilo pripremljeno u ognjištu, ali vatra još nije gorela.

Na vratima su stajali ruralesi, dok su Česterovi i pukovnik Garsija sedeli za stolom.

Česterovi su bili isti kao na slikama koje je Sandans imao u bisagama. Bob je zaista imao opasana dva kolta, dok je Kojevo glavno i omiljeno oružje bio nož sa velikim krivim sečivom.

Prvi je progovorio Roberto Bob Džoker Čester:

— Najpre bih voleo da znam šta se dogodilo sa četvoricom mojih ljudi koje sam poslao u selo, a zatim me interesuje zašto ste nas ponovo posetili, pukovniče.

— Što se tiče četvorice vaših ljudi — govorio je Garsija na lošem engleskom — mogu vam samo ispričati ono što sam čuo od ljudi iz sela, i ne mogu vam garantovati da je baš sve tako, jer očima ništa nisam video.

— U redu. Uračunaćemo i tu mogućnost. Pričajte.

Dok je Garsija govorio, braća Čester su pažljivo pratili njegove reči. Bobovo lice ostalo je bezizražajno, dok je Koj postajao sve gnevniiji.

Odjednom se podigao i počeo da korača tamo-amo.

— U redu — rekao je najzad — sad znamo ono glavno, a ostalo mo-

zemo i sami zamisliti – rekao je. – Govorite zašto ste opet došli ovamo!

Garsija se smeškao snishodljivo. Onda je slučajno pogledao u Kojeve ruke, gde je bio nož, i nestalo je smeška se njegovog lica.

S poštovanjem i uvažavanjem, kao da pred sobom ima neke moćne i poštene ljude, Garsija je odgovorio:

– Senjori, ovo je moj distrikt, u ovoj oblasti ja odlučujem o svemu, ona je u mojoj nadležnosti i ja mogu da idem kuda hoću. Želeo bih da vas podsetim da ste i vi, Roberto, i vi, Koj, ovde zato što ja to dozvoljavam.

– Ali mi smo to i platili! – uzviknuo je Koj.

– U redu – mirno je nastavio Garsija. – Međutim, sav taj novac ja sam uložio u akcije koje su, na žalost, propale. Hteo sam da vas zamolim da mi opet poklonite nešto...

– Jako ste pametni! – uzviknuo je Koj. – Daću vam ja, ali ne novac nego...

– Koj, smiri se. Četiri čoveka smo izgubili, a kompanjon od ove spalnice je pobeo. To nije bezopasno za nas. Međutim, pitam otud su ova dvojica mogli znati gde smo...

Koj se nasmejavao zlobno.

– Pa to je bar jednostavno, brate! Ona tvoja devojčura iz Pijedras Negrasa je odmah po tvom odlasku strpala, u svoj krevet jednog od te dvojice, a možda i dvojicu, i izbrbljala sve što je znala o nama. Čekaj, sad ću ja da ga probudim! Možda će njegov kompanjon hteti da ga oslobodi, ili se već sprema da nas iznenadi, pa će zato biti najbolje da čujemo neke pojedinosti i, ako treba, da se pripremimo za odbranu.

On pride Sandansu i stade pored njega.

– Mislim da ne treba da vas brine onaj drugi – rekao je Garsija. – Nije naoružan, a u ovom kraju nema od koga da kupi oružje.

– Možda i ima, to se nikad ne zna. – bio je Koj nepoverljiv. – Sad ćemo mi saznati kakve veze njih dvojica imaju u ovim krajevima.

Udarilo je nogom Sandansa, koji je zastenjao. Kao da ne shvata šta se dešava oko njega, odsutno je gledao uokolo. Koj ga još jednom udari, a onda preteći opipa oštricu noža.

– Diži se! Dosta si spavao!

Sandans se uspravi i zagleda se u Koja.

Koj se saže i nacilja oštricu noža prema Sandansovim grudima.

Priskoči mu Bob Čester i oštro zapovedi:

– Stoj! Pa mi hoćemo da razgovaramo sa njim, a ne da ga seckamo! Za to ćeš još imati prilike, samo se malo strpi.

Bob je izvukao desni revolver i smeškajući se počeo da govori Sandansu:

– Želim vam dobrodošlicu gospodine. Mi smo braća Čester, i trenutno se svi nalazimo u našem hotelu Infijerno. Nastojaćemo da vam stalno budemo na usluzi. Međutim, za početak nam je potrebno vaše ime, jer je to i red u svakom hotelu... Gost mora da se predstavi.

Sandans je odmahnuo glavom.

Ćutao je.

Sada mu je bilo najvažnije da dobi je u vremenu, jer sve je zavisilo od toga da li će Beli Vuk odlučiti da ga izbavi ili je već daleko, blizu granice sa Sjedinjenim Državama.

Osim toga, Sandans je bio uveren u to da će ga Česteri ubiti čim ne budu više imali šta da izvuku iz njega. Sve dok budu radoznali, Sandans ima šanse da bude živ.

Što više odugovlači, bolje za njega, mislio je Sandans.

Možda će se banditi i umoriti, posvadati, možda će se nameriti na Garsiju, ili ovaj, zajedno sa svojim ruralesima na njih, ukoliko ne dobi je novac...

Sve te mogućnosti podrazumevale su da će se njemu, Sandansu, posvetiti malo pažnje i da će on možda ugrabiti priliku da pobege iz utvrđenja.

– Pa to nije baš lepo od vas – ironično je dobio Bob Čester. – A mi smo se dobro namučili dok smo vas doveli ovamo, u naš hotel, kako biste se nadisali svežeg meksičkog vazduha... Zauzvrat, mogli biste se bar predstaviti. Obavezno treba da časkate sa nama, jer, naj-

zad, moramo znati kakve su vaše želje i kako ste našli put do nas... Takode nas zanima da li očekujete još nekog, ako je odgovor potvrđan, onda nas interesuje i to kakve sve planove ima taj vaš pratilac.

Koj stade iza Sandansa i jednim snažnim zamahom ga postavi na noge.

Za to vreme nož je držao među zubima.

Gurnuo je Sandansa, ispred sebe, prema stolu, a Bob Čester je opet stao ispred njega.

Nastavio je ironičnim glasom:

— Nameravamo da opet odjašemo u Igl Pas, sledeće godine. Nadamo se da će se kase u tamošnjoj banci dotad ponovo napuniti. Međutim, trenutno nas interesuje ko ste vi i ko vas je poslao ovamo. Biću otvoren: tu osobu moramo likvidirati. Dakle, imate deset sekundi da razmislite i odgovorite.

Sandans stisnu zube; za to vreme se Roberto Čester smeškao na njega, kao da mu je najbolji prijatelj.

— ... pet... četiri... tri... dva... jedan! — odbrojavao je.

Onda je snažno ošamario Sandansa, i ovaj se zateturao. Bob ga opet udari.

Sandans odlete na drugi kraj prostorije, i udari o zid. Zatim pade.

Bob mu pride i nogom ga udari u stomak.

Sasvim učtivo i ljubazno mu je rekao:

— Ni na šta se ne smete žaliti, jer sve ove neprijatnosti ste zaslužili, jer ste ih sami tražili. Međutim moram vas upozoriti da to nije ništa u odnosu na ono što moj mali brat zna da izvede, i što će uraditi ako ne progovorite.

Koj se nasmeja, uživajući sadištički, što Sandans mora čuti sve te reči pretnje.

Bob Čester nastavi:

— Sve to za mene predstavlja sastavni deo posla, međutim, za mog malog brata to je posebno uživanje. On je veoma goropadan i nemilosrdan.

Sandans je jedva disao, toliko ga je udarac u stomak boleo i oduzima mu dah.

— Idite do vraga! — promrmljao je.

Bob se nasmejao i slegnuo ramenima.

— Kako hoćete — rekao je. — Moraću vas predati u nadležnost moga brata. Ili ste se, možda, predomislili u međuvremenu? Sandans opet ništa nije rekao. Bob se povuče nekoliko koraka.

— U redu, Koj — rekao je bratu — tvoj je. Hoćeš li koristiti nož?

Koj se nakašlja s uživanjem.

— Odmah ćeš videti šta ću koristiti — odvratio je i okrenuo se prema jednoj od devojaka. — Rozita, donesi mi bič!

— Odmah, senjor Koj — plašljivim glasom je odgovorila mlada Meksikanka.

Istrčala je i ubrzo se vratila noseći bič s kaišem dugačkim najmanje pet metara. Sada je Bob Čester postavio Sandansa na noge. Koj uze bič i zamahnu njime. Po pokretima njegovih ruku videlo se da je stručnjak za tu napravu.

— Bobe, izvedi ga napolje — rekao je svom bratu. — Za ovu stvar potrebno mi je više mesta.

Bob je zamišljeno odgovorio:

— Ne vredi, već se smrkava.

— Nije važno — bio je uporan nakazni sadista. — Rozita, Konstansa, uzmite baklje i izadite! — zapovedio je mladim Meksikankama. Potom se okrenuo prema pukovniku Garsiji: — Mogli biste nekoliko svojih ljudi poslati na zidine, da bi, ako ustreba, pomogli Ejbu i Đusu. Sve dok je onaj drugi u okolini, postoji opasnost da nešto uradi, pa nam ne preostaje drugo nego da pojačamo stražu na zidinama.

Garsija je komandovao i dva rualesa su napustila kuću.

Bob Čester revolverom otera Sandansa do vrata, a dve Meksikanke su na ognjištu zapalile baklje i izašle posle Garsije i njegovih ljudi.

Koj je išao poslednji.

U međuvremenu se prilično smrklo i postalo malo svežije; baklje su sablasno sjale u unutrašnjosti utvrđenja.

Bob je gurnuo Sandansa na sredinu dvorišta, gde se nalazio stub sa poprečnom gredom.

Pokazujući na stub, objašnjavao je ravnodušnim glasom:

— Ovo nije naša izmišljotina. Naprava potiče od španskih osvajača i na njoj su bičevani i zlostavljani urođenici koji su im se opirali. Zatim, tu su bili kažnjavani i mučeni robovi koji su odbijali da rade ili su radili polagano. U ovoj izvanrednoj klimi drvo ne trune ni posle nekoliko stotina godina... Švuci košulju, melezu, i raširi ruke na poprečnu gredu...

Sandans je stajao nepomično.

Bob Čester odmahnu glavom.

— Uvek teškoće sa njim! Baš je smeten taj momak! — pokazivao je na Sandansa. — Garsija, dodite, vi i vaši momci, da nam malo pomognete!

Garsija je dao znak svojim ljudima, i svi su se bacili na Sandansa. On se očajnički branio, ali, ipak je bilo mnogo njih na njega samog.

Svukli su mu košulju i okačili mu ruke o poprečnu gredu. Rozita je bila blizu njega, držeći baklju, dok je Konstansa ostala pored Koja.

— Svežite mu ruke za gredu — naredio je Bob. — Pogledajte samo koliko ožiljaka ima na gornjem delu tela! Kad mi budemo gotovi s njim, imaće ih još više. Izgleda da će nam trebati dosta vremena, jer je tip tvrd orah...

Sada se umešao Koj:

— Ne treba da mu se svežu ruke! Ionako nema kud da beži. Napravi li samo nekoliko koraka, lako ću ga uhvatiti bičem i vratiti ga.

Rularesi su se povukli da bi Koj mogao da zamahuje dugačkim bičem.

Sandans je osetio tvrdo drvo na svom telu, procenio situaciju i zaključio da nema mnogo vremena; znao je da ga Koj bičem može napraviti invalidom za ceo život, a on to nikako nije smeo dozvoliti. Bilo je pametnije da rizikuje, makar i bio ubijen metkom. To bi mu se više svidalo.

Pogledao je u nebo, koje je već bilo osuto zvezdama, a zatim u Boba Čestera i ruralesa. Većina su ga imala na nišanu, i Sandans nije sumnjao u to da bi oni odmah pucali kad bi primetili da pokušava bekstvo.

U redu... — reče Koj. — Sad!

Zamahnuo je bičem i snažno udario Sandansa. Ovaj je stisnuo zube i nije pustio glasa od sebe.

— Brate, ne valja — oglasio se Bob Čester. — Moraćeš sve više da se naprežeš...

— I hoću! — siktao je Koj. — Sledećim zamahom ću mu odseći desno uvo, a iako još uvek bude držao jezik za zubima, izgubiće i levo. Posle toga će ostati i bez očiju!

Opet je Sandans čuo fijukanje biča.

Odvojio se, naglo, od stuba, i jurio prema Roziti. Upravo je hteo da joj uzme baklju iz ruke, kad je iza njega odjeknuo urlik.

— Garsija! — vikao je Bob. — Šta, do đavola...

Još neko kriknu.

Sandans uze od devojke baklju i okrenu se. Nešto je šušnulo blizu njegovog lica, a on začu još jedan krik. Međutim, na sve to nije mogao obraćati pažnju. Znao je samo jedno: da mora onesposobiti Koja Čestera, koji se namerio da ga ubije.

Zato Sandans pojuri prema njemu; Koj je upravo podigao ruku sa bičem, kad mu je Sandans prineo baklju licu. Koj je pao na leđa i počeo da krešti.

Koliko li je on ljudi mučio na takav, i još gori način, pitao se Sandans u tom trenutku.

Zatim se sagnuo i izvadio Kojov revolver iz futrole.

Od prvog krika nije prošlo ni tri sekunde, a Sandans je video kako jedan od ruralesa pada, sa strelom u grudima.

U istom trenu blizu Sandansa zafijuka još jedna strela; ona pogodi drugog ruralesa.

Sandans još nije ni shvatio šta se događa, a oko njega je bilo već četiri leša: dvojice ruralesa, Kojov i — Garsijin.

Kad su ostali bez zapovednika, ruralesi su se rastrčali kao uplašene kokoške. Naročito su bili zbunjeni i uplašeni zbog strela, koje nisu videli odakle dolaze. A one su bile opasnije od metka, podlije, i isto toliko smrtonosne.

Sandans pogledom potraži Boba Čestera; ugleda ga ispred velike, glavne zgrade. Pre nego što je ušao, odlučio je da puca u zarobljenog

meleza. Pošto ga nije pogodio, brzo se povukao u kuću.

Neometan od ostalih ruralesa, Sandans je pojurio prema zgradi. Čuli su se glasni uzvici na kapiji – svi su hteli odjednom da napuste dvorište utvrđenja.

Sandans na njih nije obraćao pažnju; odjednom, s jednog prozora kuće neko zapuca. Bilo je jasno da je to Bob Cester.

Setivši se strela, Sandans ispusti čejenski ratni poklič. Odmah dobi i odgovor, takođe u obliku ratnog poklića. Čuo se sa istočne stražarnice.

Uto u dvorište utvrđenja upade masa stanovnika obližnjeg sela. Vijorile su se njihove bele haljine. Bili su naoružani močugama, vilama, noževima.

Ruralesi su pripucali na njih, i oni su se u istom trenu raspršili i razbežali.

Onda je, iz kuće, opet neko pucao u Sandansa.

Već u sledećem trenutku, na stražnjem izlazu se pojavio Bob Cester, noseći preko ramena dvoje bisaga. U svakoj ruci je držao po jedan revolver.

Pognut, trčao je prema malom koralu, gde su bili osedlani konji ruralesa. Sandans je podigao revolver i opalio, ali se Bob Cester već bio izgubio među konjima.

Potrčao je i on prema koralu, kad je Bob Cester zapucao prema njemu, Sandans se bacio na zemlju. Okrenuo se i lagano, u mraku, počeo da se približava mestu na kom bi trebalo da je Bob Cester.

Ovaj je pucao još jednom, ali Sandans nije uzvratio vatru, jer bi time samo odao svoj položaj. Imao je još tri patrone, a Cester najmanje još jedan sasvim napunjen revolver.

Trenutno, taj bandit je za Sandansa bio nedostupan. Zato je Sandans odlučio da bude strpljiv i pokuša da mu se približi s leđa. Nije napravio ni pet koraka, a pažnju mu privuče eksplozija iz pravca glavne zgrade.

Brzo je okrenuo glavu prema njoj; video je kako krov gori. To su stanovnici sela zapalili kuću. Staro, jako drvo, od kog su bile grede, gorelo je kao suvo lišće.

Odjednom je shvatio da je svuda oko njega svetlo, od plamena. To je izazvalo u njemu osećanje neprijatnosti, jer je znao da tako vidljiv predstavlja odličnu metu.

Ali, i on je video koral kao usred dana. Bob Cester je, s jednim revolverom u ruci a s drugim u futroli, još uvek s bisagama preko ramena, upravo hteo da uzjaše jednog velikog neosedlanog konja.

U jednom trenutku, Cesterov i Sandansov pogled se ukrstiše. Bob Cester se nasmeja i potera velikog konja prema Sandansu. Uz put je i pucao, ali nije pogodio. I dalje je terao konja na Sandansa, nameravajući da natera životinju da, pre nego što preskoči ogradu, pogazi protivnika.

A onda se Sandans susreo sa smrtnom opasnošću; odozdo, video je podignuta konjska kopita i Boba Cestera, kako gleda u njega, smeje se i – nišani!

Sandans je instinktivno pritisnuo obarač i pucao, dvaput uzastopce.

Konj je zanjštao i jednom nogom udario u Sandansa, bacivši ga, tako, na ogradu. Napravio je, zatim, još dva koraka, a onda se srušio.

Istovremeno je Cester skočio sa zemlje, okrenuo se prema Sandansu i nanišanio na njega.

– Proklet bio – viknuo je toliko glasno da je zaglušio uši Sandansu. – Zar si stvarno neuništiv?!

Njegov metak okrznu Sandansa po butini. Cester je opsovao i pritisnuo još jednom, ali ovoga puta se čulo samo jedno »klik«. Ljut, bacio je revolver, dok je istovremeno drugom rukom vadio iz futrole drugi. Reagovao je veoma brzo, no i ta mala pauza bila je dovoljna Sandansu. Povratio je ravnotežu, podigao revolver i nanišanio. Istog trenutka je i Cester izvukao revolver.

Pucali su odjednom, ali je Cester učinio to prebrzo, tako da je promašio; njegov hitac proleteo je pored Sandansove glave, dok je Sandansov pogodio bandita u grud.

Sandans mu je brzo pritrčao i zgrabio revolver koji je Cesteru ispao iz ruke sekund ranije.

Stanovnici sela su uzviciima odobrenja pratili vatrenu stihiju, a čuli su se i glasovi napadnutih ruralesa.

Odjednom, svu tu buku nadjačao je čejski ratni poklič.

Sandans odgovori.

Potom uze bisage koje su ispale Česteru i prebaci ih preko ramena. Bile su veoma teške, i nije bilo sumnje u to šta je u njima.

A onda je ugledao Belog Vuka kako trči prema njemu. Lice mu je bilo umrljano krvlju, ali se smejao. Imao je, u ruci, Sandansov luk, a na leđima tobolac za strele, prazan...

9.

Tom Klinton se zagledao u brdo novčanica na stolu, a onda pogledao u Sandansa.

— Sto četrnaest hiljada dolara — konstatovao je, pošto je prebrojao novac. — Banditi nisu potrošili mnogo.

— Nisu imali prilike — odvratio je Sandans. — Gde su i mogli da potroše novac u onoj divljini? Sve što nedostaje do punog iznosa koji je ukraden, verovatno je dato ruralesima i dvojici partnera u napadu na banku, kao i onoj četvorici pomagača u utvrđenju...

Potcenjivački, bankar Kirni zavrte glavom.

— Ne bih mogao reći da nisam zadovoljan što je novac vraćen, ali mi je ta priča ipak neverovatna. Meksikanci će nam praviti teškoće, jer, kako vidim, odgovorni smo za smrt nekoliko ruralesa...

Sandans se nasloni na sto i pripali cigaretu, koju mu je dao Tom Klinton. Posmatrao je ljude koji su sedeli sa istim stolom i zaključio da ni oni nisu zadovoljniji od Kirnija.

— Ne shvatam zašto ste zabrinuti — rekao im je. — Ruralesi su bili podmićeni, sami su kršili zakon svoje zemlje. To se nas ne tiče, neka Meksiko to sredi po svom, za to nismo mi nadležni. Bez obzira na sve, ne mogu shvatiti kako neko može tako bestidno da interveniše kod američke vlade, ili, svedjedo, kod bilo koga, što su poginuli ti podmićeni policajci, koji su udarili i na sopstveni, nevini narod, samo zato što su dobili novac od bandita?

— Ispričajte sve još jednom — zahtevao je Kirni. — Sve ću da razmotrim i upozorim vas šta sve to za vas znači sa pravne tačke gledišta.

— Ako treba... — Sandans je bio ljut, ali to nije pokazivao nego je nastavio: — Već sam vam rekao da mi se priključio Džes Beli Vuk. Sreli smo se na putu... Odhajali smo do Infijerna, i tamo saznali da Česterovi imaju četiri čoveka više nego što su imali ovde, u Iglu Pasu. Napravili smo zamku i isključili tu četvoricu iz igre. A onda su došli ruralesi i uhapsili nas.

— A Beli Vuk je pobeo? — dopunio je Klinton priču.

— Da. Česterovi su hteli da me muče, kako bi me naterali da progovorim, ali se Beli Vuk vratio i umesao se...

— I to bez oružja! — ironično je dobacio Kirni. — Nije pucao, a napravio je veliku gužvu među naoružanim banditima.

Sandans se nasmejavao.

— Oružje mu nije ni bilo potrebno — odvratio je. — Pre nego što smo se razišli, on je uzeo moga konja, a na konju je bio moj luk, zajedno sa tobolcem i strelama. S tim je znao da rukuje kao pravi Čejen. Dakle, nije bio nenaoružan, ako nije imao vatreno oružje. Uz to, bio je veoma hrabar. Kad se smrklo, približio se utvrđenju i sačekao da popusti pažnja stražara. To se dogodilo kad je Bob Čester hteo da me ubije, i stražari nikako nisu želeli da propuste taj čin. Beli Vuk je bacio laso čiji se kraj obmotao oko jednog stražarskog tornja, i tako se popeo. Jednog po jednog, likvidirao je četvoricu stražara, od kojih su dva bili ruralesi. Strele imaju tu prednost što se ne čuju, i, zahvaljujući tome Česterovi i ruralesi nisu ništa primetili pre nego što je bilo kasno za njih. On je napao s te strane, a ja sam mu pružao podršku s mesta na kom sam se nalazio. Ja sam pucao u oba Čestera.

— Da, da... — sumnjičavo je klimao glavom Klinton. — Dvojica ljudi protiv osmorica bandita i tuceta ruralesa...

— Ni u kom slučaju nam nije bilo lako — branio se Sandans. — Osim toga, da nam Gutijerez nije pomogao, sigurno ne bismo ostali živi. Jadnik, shvatio je da protiv Garsije nema šanse, i hteo je da mu se osveti pre nego što ga ovaj ubije. Znači, žrtvovao se za nas i za po-

štene stanovnike sela. Kad su me rurales odveli u utvrđenje, ljudi su se organizovali i došli u utvrđenje, da raskrste sa banditima i korumpiranim policajcima. Naoružali su se svim i svačim. Zapalili su glavnu zgradu u utvrđenju i obračunali se sa ruralesima koje su još našli. Budite sigurni da, posle svega, više nikada u tom kraju neće biti bandita i potplaćenih policajaca koji će ih maltretirati i pomagati banditima, umesto da rade svoj posao i štite ljude od bandita.

Klinton se okrenuo prema Kirniju.

— Šta kažu paragrafi na sve to? — upitao je.

— Ono što su stanovnici sela uradili, razumljivo je i shvatljivo sa ljudske tačke gledišta. Pa ipak, po zakonu, oni su postupili protuzakonito, a Sandans i Beli Vuk su im pomogli u tome. Sigurno će ti ljudi biti kažnjeni, a zajedno sa njima i Sandans, i Beli Vuk, i mi.

Sandans odmahnu glavom.

— Ne nameravam da se proterujem sa vama da li je sve to bilo legalno ili ne, ali sam siguran da ni ja ni oni ljudi nemamo čega da se plašimo. Jer, ako je koji rurales i ostao živ, neće nigde pominjati šta se dogodilo, jer bi se time odao, i dao drugima na znanje da je učestvovao u nečem protivzakonitom. Pobunjenici su uklonili leševe poginulih, a konje su, iako su im mogli biti potrebni i korisni, rasterali po okolini. Ko god da im postavi neko pitanje, na njega neće dobiti odgovor, jer niko od tih stanovnika sela neće reći ni reč. Što se tiče sledeće patrolе, njihov vođa će malo više paziti šta radi, neće se usuditi da maltretira mirne seljake. Iako je Garsijina patrolа nestala kao da je propala u zemlju, mnogim će biti jasno šta se desilo. Ali, dokaza nema... ni svedoka.

— Verovatno ste u pravu — rekao je Kirni. — Što se nas tiče nećemo reći ništa, u to budite uvereni. Dakle, da se vratimo na novac. Treba da dobijete oko jedanaest hiljada dolara...

— I petnaest za Čestere i dvojicu njihovih pomagača — dopunio ga je Sandans. Gorko se nasmešivši, dodao je: — Ostalu četvoricu vam

neću uračunati, jer ne stoje u ugovoru.

— Za njih vam ionako ne bismo platili — rekao je Kirni.

— Čekajte! — umešao se Klinton.

— Banka ne bi platila, ali ja lično dajem pet stotina po glavi. Platiću to iz sopstvenog džepa.

— Onda je to novac koji pripada Belom Vuku — odmah je izjavio Sandans. — Bez njega svakako ni ja ne bih uspeo u ovom poslu, a on nije tražio ni centa za ono što mi je pomogao.

Klinton se zabavljao:

— To je vaš problem — nasmejao se. — Zar nam nećete predstaviti tog mladog čoveka?

— Eno ga napolju — pokazao je Sandans glavom.

Kirni nabra čelo.

— Još nešto — reče. — A šta je sa dokazima? Sa identifikacijom? Ne možemo na lepe oči da vam damo petnaest hiljada dolara. Otkud znamo da ste stvarno likvidirali bandite?

Sandans ustade i pode prema vratima.

— Dobićete dokaz — rekao je Kirniju, a onda je otvorio vrata i pozvao Belog Vuka.

— Donesi vreću! — doviknuo mu je.

Beli Vuk je krenuo prema vratima. Na sebi je imao novo odelo, koje je tog jutra kupio u Igl Pasu.

— Gospodo — obratio se Sandans ljudima — predstavljam vam Džesa, Belog Vuka. Džese, isprazni tu vreću.

Beli Vuk istrese vreću, prosvuši na sto njen sadržaj. Članovi upravnog odbora su se zgrozili kad su ugledali četiri glave.

Okrenuli su se; Kirni se zagrcnuo od mučnine, a Klinton samo promucio: »O, gospode...«

— Vaš dokaz! — ironično im je rekao Sandans. — Znao sam da samo ovo može da vam uveri u istinitost mojih reči, a pretpostavljam sam da ćete tražiti način i izgovor da mi ne isplatite ono što mi duguujete. Zato sam doneo dokaz. Naravno, četiri cela leša nikako nismo mogli dovući u Igl Pas... Smerni li sada da vam zamolim da me isplatite po ugovoru?

Džes Beli Vuk i Sandans sedeli su za stolom u jednoj kantini u Pijedras Negrasu, ali ne u onoj u kojoj su se tukli pre izvesnog vremena.

— Dve hiljade dolara — šaputao je Beli Vuk. — Još nikada nisam imao toliko novca, niti sam mislio da ću ga u životu imati... Osim toga, taj novac je u banci, i ja ne mogu tek tako da ga potrošim, kad mi padne na pamet ili kada se opijem. Mogao bih, uz pomoć tog novca, da uzmem kredit i kupim neko imanje, pa da se skrasim i prestanem da lutam...

— Da oni nisu ponudili dve hiljade, ja bih ti sigurno dao od svog dela, jer si to zaslužio... — govorio je Sandans.

Beli Vuk se nasmejavao zbunjeno. — Ne, ne... Bio si sasvim u pravu kad si odlučio da sav novac, čim ga primiš, pošalješ u Vašington. Na taj način sam i ja pomogao Indijancima i zbog toga mi je savest čista.

Sandans ga pogleda ozbiljno i opet otpi gutljaj tekile iz svoje čaše.

— Možeš učiniti još više, Džese. To si dokazao ovih dana, dok smo se družili. Znaš... mislio sam da sam neponovljiv, jedinstven, najbolji. Ali, sada znam da ima još jedan tip, ne samo isti nego i bolji od mene. Izvanredno barataš svim mogućim oružjem. Što se revolvera tiče, priznajem da si me prevazišao.

Beli Vuk odmeri Sandansa, pa mu reče:

— To što govoriš znači da misliš da treba da postanemo partneri, zar ne?

— Ne, Džes. Ne bismo dobili ništa ako bismo postali partneri jer bi suma koju bismo zaradili bila ista koju ja uzmem sam, kad se prihvatim nekog zadatka.

— A na šta si mislio?

— Na to da radiš sam. Preuzimaj iste zadatke kao ja, dobro ih naplaćuj... Tako ćemo u Vašington slati dvostruko više novca nego što ja šaljem sada.

Beli Vuk je odsutno gledao u sto.

— U redu — rekao je najzad. — Razmisliću u tvom predlogu, Sandanse. Možemo se večeras sresti i još jednom porazgovarati o svemu.

— Večeras ne mogu — odvrati Sandans.

Beli Vuk ga odmeri od nogu do glave, pa se nasmeja.

— O, da. Senjora Tereza. Umalo sam zaboravio. Kod nje ideš, zar ne?

— Moram da joj ispričam šta se dogodilo — ozbiljnim glasom je odgovorio Sandans.

— Znači, posle priče... Hteo sam da kažem, celu noć ćeš provesti na njenoj hacijendi. Ali, sutra ćeš opet doći ovamo? Kuda misliš posle da odeš?

— U San Antonio.

— Ah, sad sam se setio. Ransom! On je još tamo.

— Da, tamo je. Raspitao sam se, telefonom.

— Sigurno neće tako brzo 'dići ruke od svoje namere. Sačekaće da ponovo budeš u njegovoj blizini, pa će ti opet natovariti na vrat nekog ubicu.

— Za to neće imati prilike — odgovorio je Sandans, odjednom se razgnevivši. — Ja ću ga isključiti iz igre, a i to će biti neka vrsta pomoći Indijancima. Moram, jer ako ne preduzmem ništa, on će likvidirati mene, naravno preko plaćenih ubica. Kad mene ne bude bilo, ne znam ko će brinuti o jadnim Indijancima. Dakle, ovde se radi o nečem mnogo važnijem nego o jednom ljudskom životu. Ovoga puta svoj život branim zato da Indijanci ne bi ostali bez pomoći koja im je dragocena.

— Da, da... — odobravao mu je Beli Vuk. — Ti zaista nemaš drugog izbora. A ja, ja ću još jednom razmisliti o tvom predlogu. Možda si u pravu. Možda bi, s obzirom na moje sposobnosti i činjenicu da sam melez, i ja mogao da radim ono što ti radiš. Da iznajmljujem svoje oružje i veštinu, i to dobro da naplaćujem.

Sandans ustade i pruži ruku Belom Vuku.

— Sutra ćemo razgovarati o svemu. Džes, radovalo bi me da mi budeš partner, odnosno da radiš za istu stvar. Ti i ja, dva poluindijanca, bićemo dobri kao jedan pravi, čistokrvni Indijanac.

Beli Vuk se nasmejavao.

— Naravno! — rekao je. — I bili smo, u slučaju Česterovih, samo što su oni to prekasno shvatili.

Još se smejao kad je Sandans pošao prema vratima...

Dok je jahao prema hacijendi Tereze Sančez, Sandans je razmišljao o Belom Vuku. Još nije znao mnogo o njemu kao čoveku, osim što olako donosi odluku da ubije nekog, čak i onda kada to nije nužno, ali je u jedno bio siguran: Beli Vuk je izvanredan, provorazredni ratnik.

Ako svoj talenat bude ujedinio sa njegovim, Sandansovim, to će, možda, uticati da se neka pitanja reše u korist Indijanaca. A što se Ransoma tiče, u pravu je bar u jednom: da niko ne postaje mlađi, pa čak ni on, Sandans.

Borba sa Česterovima ga je dobro iscrpla, više nego što je pretpostavljao. Reakcije, iako još veoma brze, nisu bile kao nekad; za delić su postale sporije. Bilo bi lepo kad bi Beli Vuk nastavio ono što je Sandans započeo, kako ne bi propao ceo trud koji je on uložio.

S druge strane, Sandansu je bilo jasno šta bi to značilo za Belog Vuka: on bi morao da se privikne na večito siromaštvo, da nikad ništa ne uzme za sebe, da živi kao pustinjač ili monah, koji nemaju svoje kuće, ni porodice. Ako taj melez bude shvatio uzvišenost takvog načina života, iako on znači samo žrtvovanje, biće dobro za Indijance.

A onda je prestao da razmišlja o Belom Vuku, jer je pred njim iskrsla hacijenda Tereze Sančez.

Kad mu je otvorila vrata, pogledala ga je radosno.

— Oh! Kako se radujem! Radujem se što vidim tebe a ne... Znači, njega nema više?

— Nema — odlučnim glasom je odgovorio Sandans.

— Nemaš pojma koliko se radujem! Jedan od vas je morao poginuti i drago mi je što to nisi bio ti, Sandanse — govorila je žena dok su ulazili u kuću.

— Hoćeš da ti ispričam sve? — upitao je Sandans.

— Nije potrebno. Dovoljno mi je i ono što sam dosad čula. Nego... —

uhvati ga, ona pod ruku — ...poslugu sam otpustila i večeras. Niko ne treba da zna šta se noćas događa ovde...

Sandans se zagledao u nju. Imala je na sebi belu, pripijenu haljinu, ispod koje nije imala ništa, to se jasno videlo. Posle toliko strašnih događaja i napora, iako je imao sopstvenu skvo — Barbaru Kolfaks, koju je mnogo voleo — Sandansu je bila potrebna nežnost i blizina jedne žene, makar samo jednu noć.

*

Posle nekoliko sati ispunjenih nežnostima, Sandans i Tereza Sančez su ležali u krevetu, zagrljeni. Nisu spavali, iako je u međuvremenu već nastupila noć.

— Koliko ćeš ostati kod mene? — upitala je Tereza odjednom.

— Samo noćas. Moram da odem u San Antonio.

— A hoćeš li se posle toga vratiti?

— Ne znam. U svakom slučaju, trebalo bi što pre da me zaboraviš. I mene i Boba Čestera...

Sasvim tiho, Tereza Sančez je rekla:

— Zнала sam. Toga sam se i plašila. Ti si kao vetar. Dodeš i odeš, neuhvatljiv si. Ali, neka, možda je tako bolje. Biće mi lakše...

— Šta će ti biti lakše?

— Da donesem odluku o udaji. Dok si bio odsutan, dolazio mi je stric, koji je doveo jednog mog vršnjaka, vrlo uglađenog i bogatog, a uz to vrsnog stručnjaka za vođenje radova na jednoj hacijendi kao što je moja... Odbila sam da odgovorim, jer sam čekala tebe, Sandanse.

— U tom slučaju, odgovori pozitivno, Tereza. Zaslužila si dobrog čoveka i miran život. I da sam sasvim slobodan, ja ne bih bio pravi čovek za tebe. Biće mi drago da pripadneš jednom čestitom čoveku... Tereza! Pst! — rekao je Sandans odjednom, šapatom.

Ona se okrenula prema njemu i, na slaboj svetlosti lampe, pogledala ga u oči.

— Šta je bilo? — upitala je.

— Da li u kući ima nekog od posluže?

— Nema. Naredila sam svima da se povuku u svoje kuće.

Sandans zabaci čebe i skoči iz kreveta. Odmah obuče pantalone i prikači pojas sa revolverom, sekir-om i nožem.

I Tereza se uspravila u krevetu.

— Šta se dogodilo? — upitala je zbunjeno.

— Ne znam, ali sam nešto čuo.

— Šta?

— Ne znam šta, ali sam čuo da osim nas ima nekog u kući.

— To je isključeno. Ja sam...

— Znam da si otpustila sve osob-
lje, ali ipak... Siguran sam da ima nekog...

Sandans nije imao vremena ni da izvadi revolver, jer su se vrata naglo otvorila i u njihovom okviru se pojavio visoki muškarac. U ruci je držao revolver, uperen u Sandan-
sove grudi.

— Džime — rekao je — baci sve oružje. Na nišanu si.

Sandans je zurio u priliku, koja je, u polumraku, stajala na vratima.

— Džese? — izgovorio je s neveri-
com.

— Da, ja sam. Ako napraviš po-
grešan korak, gotov si. Otkaci pojas i spusti ga na pod, zajedno sa revol-
verom, sekir-om i nožem. Potom se okreni prema zidu i stavi ruke na zid.

Sandans odmahnu glavom. Ni-
kad se nije predavao ni odmah, ni lako.

— Džese, ne shvatam...

— Telegraf. Ta naprava namami
čoveka na koješta. Čovek može da se posluži telegrafom i ne mora da jaše čak u San Antonio... Džime, učini ono što sam ti rekao. Odmah!

Sandans je posmatrao Belog Vuka. Iako nije dugo bio sa njim, znao je njegove reakcije, mogao je da ih predvidi po izrazu njegovog lica. Sada je video da je Beli Vuk spreman da ubije bez mnogo raz-
mišljanja. Uz to, taj čovek, koji nije bio ni manje ni više Indijanac nego on sam, iznenadio ga je. To mu nije bilo teško, jer je znao da će Sand-
ans tu noć provesti u krevetu lepe udovice.

Sandans skide pojas i baci ga Be-
lom Vuku pred noge. Ovaj podiže pojas i baci ga malo dalje, na drugi kraj kreveta.

— Dobro... — reče zadovoljno.

Sandans je shvatio šta se događa.

— Uspostavio si vezu sa Ranso-
mom, zar ne? — upitao je.

— Da. Ispričao si mi svašta u Pije-
dras Negrasu. O tome kako bih mogao da radim i zaradim. Obećao sam ti da ću razmisliti, i razmislio sam. Tamo, u Infijernu, rizikovao sam život i borio se, tako da tebi ni-
šta nisam dužan, pa mogu samo-
stalno da radim. Sam si mi pričao da se veliki i rizični poslovi najviše isplate. Dakle, poslao sam Ran-
somu telegram kratke sadržine, koja je glasila: »Koliko za Sand-
ansa?«. Dva sata kasnije stigao je odgovor u Igl Pas, dakle brže nego što bi stigao konj, da je krenuo istim putem. A znaš šta je pisalo u njemu. Bile su samo dve reči: »De-
set hiljada«.

Sandans ništa nije rekao.

— Sada imam dve hiljade u banci — rekao je. — A da sam tražio ti bi mi dao sigurno još toliko. Velikoduš-
no! Od trideset hiljada dve! Hteo si da mi pokažeš kako se može dobro zaraditi, i ja to sada znam. Samo, ja taj novac sigurno ne bih dao za ono za šta ga ti daješ, jer je ono vreća bez dna! Da je za Indijance, bilo bi dobro. Ali, taj novac stavlja u džep korumpirani političari, koji ionako imaju dosta novca! A i inače nisam stvoren za dobrotvora. Džes Beli Vuk u životu nije imao šansu da se obogati, osim sada. Sa dve hi-
ljade sam mogao podići kredit, ili kupiti komad zemlje, a sa dvanaest mogu da izgradim divan ranč, sa više zgrada, i još da mi ostane novca. A kad budem bogat, ljudi će zaboraviti da sam melez, poluindija-
nac, i ja više neću biti bednik kog svako može da potceni. Eh, a da bi se to ostvarilo, potrebam mi je tvoj leš ili — glava.

Izvukao je, levom rukom, nož a zatim se približio Sandansu jedan korak.

— Okreni se — naredio je, pa do-
dao: — Obećavam ti da se nećeš mnogo mučiti. Znam tačno u koje da udarim mesto a da te ne boli. Osetićeš samo mali pritisak.

Sandans je hteo da progovori, ali mu je glas otkazao. Ipak, pročistio je grlo i promuklim glasom upitao:

— Zasto hoćeš da me ubiješ baš nožem?

— Neću da koristim revolver, jer se to čuje. Klinton i ostali moćnici iz gl Pasa su na tvojoj strani, i ne želim ništa da imam sa policijom. Već sam smislio kako bez posledica da se izvučem iz svega. Pošto ubijem tebe, moraću da likvidiram i ženu, kako bi izgledalo da je došlo do obračuna između nas dvoje. Svi znaju da je ona volela Boba Čestera, a pošto si ga ti ubio, ubila je ona tebe. Ali, pre nego što si umro, od njenog noža, uspeo si i ti nju da likvidiraš. Potom ću ja nestati, i kad sve bude otkriveno, zahtevaću da mi se preda tvoj leš, kako bih te sahranio. Mnogi znaju da smo prijatelji, vidali su nas zajedno u poslednje vreme. Posle svega, otići ću u San Antonio i uzeti deset hiljada dolara...

— Džese, ostavi revolver — promućao je Sandans. — Ti si pijan i...

— Ovde sada ja zapovedam — odvratio je Beli Vuk. — Sandanse, okreni se prema zidu, inače ćeš sopstvenim očima morati da gledaš kako moj nož leti prema tebi.

U istom trenutku se Tereza bacila na Belog Vuka i povukla ga nadole.

Sandans je priskočio Džesu i snažno ga udario pesnicom, dok je drugom rukom uzimao revolver. Beli Buk je u levoj ruci još držao nož.

Sandans uperi revolver u njega.

— U redu, Džime — rekao je Beli Vuk s prizvukom gorčine u glasu.

— Pucaj, ubij me! Bolje i to nego i dalje da budem gažen i od belaca i od Indijanaca! Hajde, šta čekaš?

Sandans je samo gledao u njega. Okrenuo se prema Terezi, koja je još ležala na podu.

— Ustani i izadi. Uzmi moj revolver.

Tereza ga poslušala.

Sandans pride mestu na kom je bio njegov opasač i ostalo što je morao baciti kad je stigao Beli Vuk, i uzeo nož iz korica. Sve vreme nije ispuštao iz oka Belog Vuka.

Onda je revolver bacio kroz otvorena vrata, na hodnik. Uzimajući nož u desnu ruku, video je kako Tereza podiže sa tla i drugi revolver.

— Zeno! — viknuo je. — Ogrni nešto i idi napolje, čuješ li?! Idi što dalje od kuće!

Beli Vuk je zurio u Sandansov nož. Odmahujući glavom, tiho je rekao:

— Džime, ne shvatam...

— Slušaj, u Infijernu si mi spasao život, i zato sada neću da te ubijem, iako si to zaslužio. Nikad ne bih pomislio da možeš biti toliki izdajnik. Znao sam da se olako odlučuješ da ubiješ i kad to ne moraš, ali do sada nisam znao koliko si pohlepan i krvoločan. No, pošto si mi spasio život, ja ti sada pružam šansu, mada si ti bio spreman da me hladnokrvno ubiješ ne dajući mi priliku da se branim.

Držeći nož u desnoj ruci, Beli Vuk je prosiktao:

— Džime, ti si obična budala...

— Znam — odvrati Sandans, pa dodade: Ali, i ti si budala, Džese. Znaš li dobro da barataš nožem?

— Još pitaš?! Ni sam ne znam koliko Čejena sam dosad ubio nožem — prkosno i hvalisavo je odgovorio Beli Vuk.

— Onda ćemo se boriti. Ransom je rekao da sam već ostario. Sad ćemo videti da li je bio u pravu. Ako jeste, dobićeš deset hiljada dolara. Tačnije, moraćeš ih zaraditi, ali ćeš se morati i dobro namučiti...

— Pa ti ne samo da si budala nego i pravi idiot! — viknuo je Beli Vuk. — Uopšte te ne shvatam.

Sandans ništa nije rekao na to. Zauzeo je stav u kom su mu kolena bila malo povijena, a gornji deo tela nagnut napred. Isti položaj je zauzeo i Beli Vuk.

Sandansov protivnik nije oklevao. Napadao je tako žestoko da je Sandans jedva uspeo da se izmakne i izbegne smrtonosne udarce, ali ga je Džesov nož svaki put bar malo zakačio.

— Ipak si ostario! — pobedonosno je uzviknuo Beli Vuk. — Refleksi ti nisu najbolji. Ransom je bio u pravu — govorio je izazivačkim tonom.

A onda je zamahnuo još jače. Sandans nije ni imao vremena za akciju, jer je stalno morao da se brani. Beli Vuk ga je ovoga puta posekao jače, i to po desnoj ruci.

Sandans u tim trenucima nije oseća bol, niti mu je bilo strašno što je ranjen jer je na takve udarce bio navikao i primio ih je bezbroj u svom životu.

Smetalo mu je nešto drugo: krv koja je tekla iz posekotine na ruci učinila je da mu nož ne stoji čvrsto u šaci. Pokušavao je da jače stisne dršku noža, ali je ona klizila.

— Džime, ti si umoran — pokušavao je Beli Vuk da ga omete i povredi. — Ne možeš da se braniš, gotov si...

I, zaista, izmoren od poslednjih događaja, Sandans nije bio ono što je bio oduvek. Povlačio se prema zidu, jedva dišući od napora. —

— Džese, ostavi nož, i ostaćeš živ — dahao je. Ali, nije vredelo. Naslonio se na zid i čekao.

Beli Vuk je video svoju šansu i svom silinom zamahnuo nožem dok je priskakao Sandansu.

Znajući da će umreti ako ne bude reagovao na vreme i mudro, Sandans je samo ispružio ruku sa nožem, i to nagore, tako da je Beli Vuk, ne predviđivši takav potez protivnika, svom težinom pao na oštro sečivo.

Beli Vuk je zakolutao očima. Isprekidano je rekao:

— Sandanse, prešao si me...

— Upozorio sam te, Džese. Rekao sam ti da ostaviš nož i da ćeš ostati živ. Namerno sam stao uz zid da bi ti pomislilo kako nemam više snage da se borim. Hteo sam da te iskušam. Ti si zaista bio spreman da me ubiješ, iako si video da se ne branim i da sam hteo da se predam. Zao mi je, ali... upozorio sam te.

A onda je Beli Vuk počeo, jedva čujno, da peva indijansku uspavanku za „večnost“, pesmu kojom se Indijanci opraštaju od života i idu u susret smrti.

Ubrzo je prestao da peva; poslednjom snagom je rekao Sandansu:

— Džime, sahrani me, molim te... Uzmi iz banke one dve hiljade i pošalji ih u Vaš...

Nije izgovorio do kraja ono što je želeo da kaže. Ipak, Sandans je znao šta je Beli Vuk hteo.

Pošto se ništa nije čulo iz kuće, Tereza Sančez je utrčala, preplašena. Videvši da Beli Vuk nepo-

mično leži na podu, u krvi, odahnula je.

— Oh, samo kad si živ, Džime — rekla je, prišla mu i zagrlila ga. Sandans je odsutno gledao u nju. Bio je nesrećan što je sve moralo baš tako da se završi. — Ubio si ga... — šapnula je žena.

— Nisam. Ubilo ga je to što za njega nije postojao ni prijatelj, što je bio spreman da ubije i opljačka nekog ko je mogao da mu bude prijatelj za sva vremena...

10.

Mark Ransom je pročitao poštu koju je dobio toga dana. Bilo je i nekoliko telegrama.

Bio je sasvim zadovoljan; Čejeni su gotovo pobedjeni, i neće proći mnogo vremena, a oni će morati da se povuku u rezervate, gde su već bili ostali Indijanci. Bila je to najgora zemlja, beskorisna i za bele rančere, i za železnicu, i za bankare koje je predstavljao Ransom, i, uopšte, za Sjedinjene Države. Pa ipak, Ransom i ljudi iz Protivindijanskog kružoka tu teritoriju su znali da koriste maksimalno, jer je ona za njih predstavljala neku vrstu rudnika zlata.

Pogledao je kroz prozor hotelske sobe u San Antoniju, i računao: za svako pleme bio je zadužen drugi agent, i svaki od njih morao je da plati ogromnu sumu kako bi dobio to mesto. A novac mu se ubrzo vraćao, i to opet zahvaljujući Indijancima, odnosno na njihovu štetu.

Masovno su varali prilikom podele žita, alata, čebadi, hrane... Agenti bi, po ugovoru, preuzimali robu od određenih trgovaca, i tom prilikom bi falsifikovali odgovarajuće spiskove. Upisivali bi dvostruko više robe, a kad bi je delili Indijancima, zakidali bi koliko god mogu. Svu razliku, razume se u novcu, delili bi agenti i trgovci, kao i ostali članovi Protivindijanskog kružoka.

Jedino što se Ransomu u svemu tome nije svidalo bila je činjenica što je jedan deo novca morao da daje i kongresmenima koji su članovima Kružoka omogućavali da dobijaju onakve ugovore.

Ipak, za njih je svakako to bilo korisnije nego trgovanje stokom ili bilo šta drugo. Indijanci su za njih predstavljali pravi kapital od kog su mogli jako da se obogate.

To je Ransom dobro znao, jer pre nego što je počeo da se bavi »indijanskim pitanjem«, pokušavao je da dođe do velike sume novca i na drugi način, ali mu to nije uspevalo. Sada je zvanično bio bankar, a veliki novac mu je zapravo dolazio, indirektno, od Indijanaca.

Još jednom je uzeo da pročita dva telegrama. Jedan je glasio: »Koliko za Sandansa« i bio je potpisan. Poslao ga je Beli Vuk, iz Igi Pasa.

Drugi telegram je bio nešto duži, ali nije bio potpisan. »Naručena roba stiže. Dodite da je preuzmete prekosutra u podne, čekam vas na mestu gde se račva reka San Antonio«.

Znači, Beli Vuk mu donosi Sandansovu glavu, pomislio je, sav zadovoljan.

Pogledao je na sat. Bilo je nekoliko minuta pred jedanaest. Stavio je deset hiljada dolara u džep. Nije zaboravio ni revolver, jer je znao da bi se moglo desiti da ga prevari Beli Vuk, ili bilo ko drugi ko mu donosi »robu«.

Dvokolica koju je iznajmio stajala je pred hotelom. Sišao je, seo u kola i krenuo prema mestu na kom je u podne trebalo da se nađe sa plaćenim ubicom.

Bio je već gotovo stigao na dogovoreno mesto, kad se slučajno okrenuo. Primetio je jednog jahača, ali ga nije mogao videti, jer je ovaj bio obavijen oblakom prašine.

Kad se ponovo okrenuo, jahač mu je bio bliže; sada više nije bilo sumnje da je to Sandans.

Ransom je poterao konja, ali, uprkos tome, razdaljina između njega i Sandansa se naglo smanjivala.

Odjednom je zaboravio i na novac, i na Kružok, i na Indijance. Bilo mu je na umu samo jedno: da umakne.

Izvadio je revolver i počeo nasu-mice da puca, okrećući se u sedlu. Međutim, konj koji je vukao iznajmljene dvokolice nikako nije mogao da se utrkuje sa sjajnim Sandansovim Sokolom.

Od hitaca, koji nikako nisu pogadali cilj, konj se preplašio i počeo da juri kao pomahnitao. Dvokolica se najpre samo tresla i ljuljala, da bi se, najзад, prevrnula na samoj obali reke.

Prevrćući se, laka dvokolica se lomila, kožno remenje na njoj počelo da se kida, dok je Ransom izleteo iz njih i glavom pao na stenu koja je štrčala iz plicaka.

Kako je pao, nije se više ni mrdnuo. Zauvek je zaboravio Indijance, novac i sve ostalo.

Sandans je uto stigao do njega. Pogledao ga je zamišljeno, a onda pokupio novčanice koje su se razletele po obali.

Iznajmljeni konj nije bio povređen. Otišao je malo dalje i počeo da pase sočnu travu.

Sandans je Sokola poterao da ide po plicaku, nizvodno. Tako će zametnuti trag...

kraj

Prevod: R. K.

Dragi čitaoci,

U prodaji je 18. broj SF serije popularne **Roto-biblioteke X-100**. Sa zadovoljstvom možemo konstatovati da je ona naišla na vaše prihvatanje, već i samom činjenicom što je okupila dvadesetak hiljada stalnih čitalaca. To je tiraž koji je, doduše, na granici rentabilnosti, ali kako je tek nešto više od godinu dana od pokretanja edicije, uvereni smo da će krug njenih stalnih poklonika početi da se širi. Utoliko pre što smo već u prilici da najavimo da će se u njenom izdavačkom planu za 1987. godinu naći dela mnogih velikih majstora SF. Uz nove naslove iz serije **»Zvezdane staze«**, zatražili smo dela **Rogera Zelaznijsa, Tomasa Diša, braće Strugackih, Olge Larionove, Ilje Erenburga, Pjera Bula, Džeka Vansa, Džordža Martina i Lize Tatl, Alekseja Panšina** i mnogih drugih, tako da ćemo moći da vam obezbedimo vrhunsko SF štivo.

Mnogi od vas su, međutim, naknadno uočili na kioscima ovu našu seriju, pa pismima traže informacije o dosad objavljenim naslovima, kako bi propuštene brojeve naručili pouzećem. Da bismo vam omogućili lakše snalaženje prilikom naručivanja ovih brojeva, prilažemo spisak i cene svih dosad objavljenih naslova.

1. Ch. A. Bell RAT ZA ANDROMEDU 17	100 dinara
2. Ch. A. Bell PLANETA OPCINJENIH	100 dinara
3. S. Tyrkley UJED KOBRE	100 dinara
4. Ch. A. Bell GALAKTIČKA STAZA	100 dinara
5. Ch. A. Bell LOV NA PLANETI GABON	100 dinara
6. S. Tyrkley ZVEZDANI KONKVISTADORI	100 dinara
7. Ch. A. Bell POVRATAK KIBORGA	100 dinara
8. M. L. Arnaud POSLEDNJI FENIKS	150 dinara
9. Ch. A. Bell OBRAČUN KOD CRNE JAME	150 dinara
10. S. Tyrkley DIVLJI LOVAC ZVEZDA	150 dinara
11. J. G. Vandel ZLODUH NAUKE	150 dinara
12. A. Osborne SMRT NA NEPTUNU	150 dinara
13. R. E. Vardeman KLINGONŠKI GAMBIT	200 dinara
14. R. Angelakis GALAKTIČKI TUNEL	200 dinara
15. Ch. A. Bell DUHOVI KAUS MEDJUSA	200 dinara

16. **S. TYRKLEY**
ČOVEK VAN VREMENA
17. **H. Vajnštajn**
ZAVEŠTANA KRUNA

200 dinara

200 dinara

Poznato vam je takode da smo pokrenuli i posebnu ediciju „Supernova“, u kojoj su dosad objavljene 3 knjige:

1. **Dželms Bliš**
SPOK MORA DA UMRE

400 dinara

2. **Artur Klark**
KA SPUŠTANJU NOĆI

400 dinara

3. **Klifford Simak**
NEVOLJE SA TIHOOM

400 dinara

Svaku od pobrojanih knjiga najjednostavnije možete obezbediti ako ispunite priloženu narudžbenicu.

NIŠRO „DNEVNIK“, OOUR IZDAVAČKA DELATNOST
21000 Novi Sad, Bulevar 23. oktobra, br. 31

NARUDŽBENICA

Ovim naručujem da mi se pouzećem pošalju sledeći brojevi

1) SF Serije Roto-biblioteke X – 100 _____

_____ (upisati broj ispred naslova)

2) Biblioteke „Supernova“ _____

Poručilac _____

Broj pošte, mesto: _____

Adresa stana: _____

U _____, _____ 1986. godine

Potpis

HEBEH

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

**Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci
pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira“
o najaktuelnijim zdravstvenim problemima
savremenog čoveka**

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

U SLEDEĆEM BROJU

F. IRKIN

ŠON I PUKOVNIK SMRTI

Hingins mu je prišao i, uzevši ga za ruke, ispričao mu tužnu priču o nesrečnoj smrti njegovog oca. Kada je završio, Šon se istrkao iz njegovog zagrljaja i odjurio u drugu sobu. Umesto da plače, sa starog klina na zidu skinuo je opasač sa koltom i stavio ga oko struka. Zatim je na Higinsov i majčin užas istrčao iz kuće i odjahao sa ranča pre nego što su ovi stigli išta da kažu. . .

JUGOBANKA